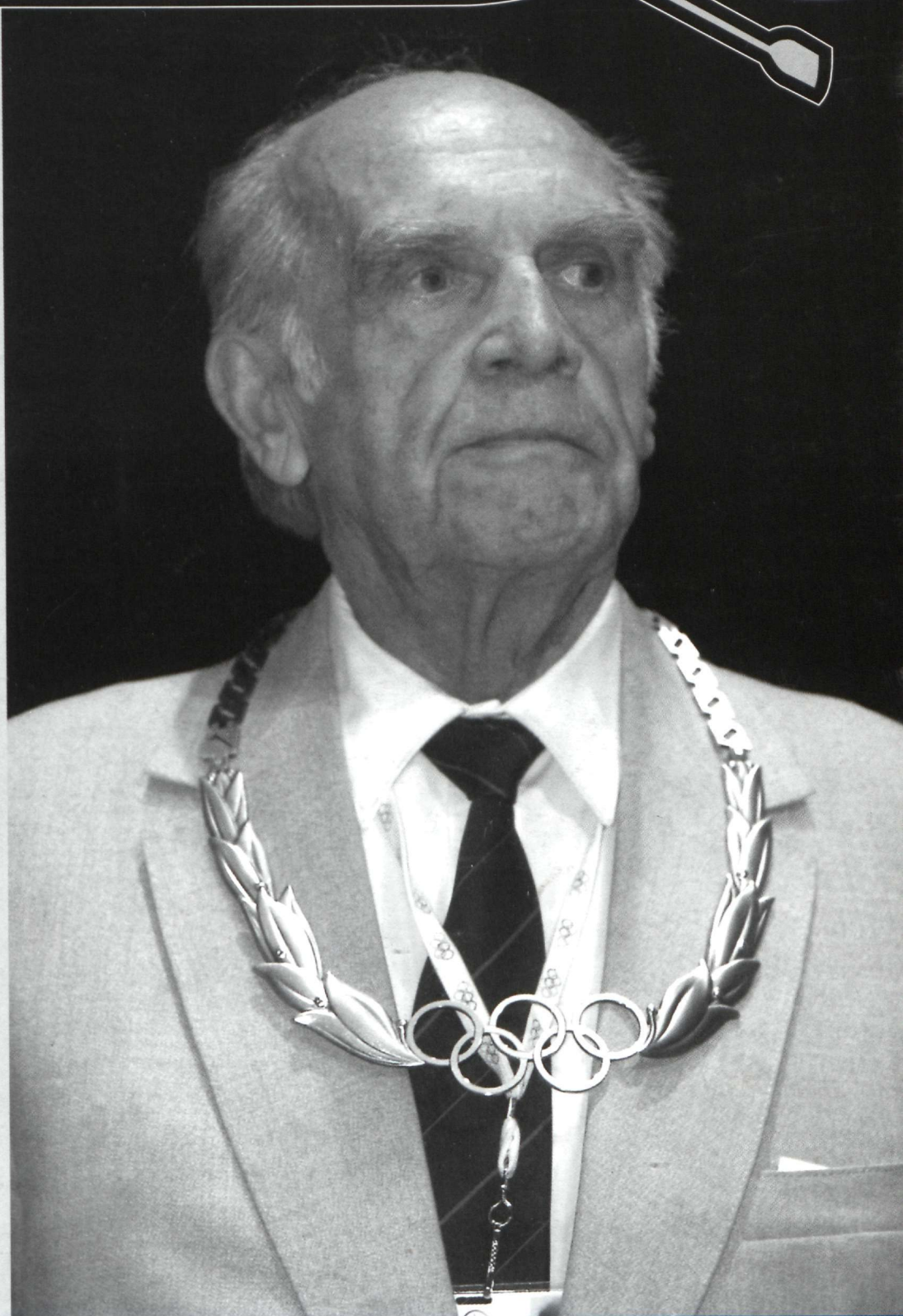

EESTI SÕUDJA

Nr. 1(10)•2002

- Sport – Eesti märk!?
- Meie oma raamat
- Oxfordi sõudmisest
- Nüüdisaegne sõudekeskus Tartu
- Sõudespordi ajalugu sõnas ja pildis
- Uugu-Ärbärt pajatab ...

EESTI SÕUDELIIT
ESTONIAN ROWING ASSOCIATION
FEDERATION ESTONIENNE DES SOCIÉTÉS D'AVIRON

Infotehnoloogia ja füüsilise täiuslikkuse koostöös
sünnib uus põlvkond!

concept 2
ROWING

sõudeergomeetrid

müük _____

rent _____

treeningprogrammid _____

võistluste korraldamine _____

tagavaraosad _____

aerud _____

tullid _____

Küsi lisa

OÜ PENTEER • Sõudebaasi tee 21, Tallinn 13517

• Tel/faks (0) 609 6265

Meie paneme Su lendama

EESTI SÕUDJA

Eesti Sõudeliidu teataja nr 1 (10), 2002

Tervitus kontradmiraal Tarmo Kõutsilt

Sõudjad!

Aasta 2002 peab kujunema eeskätt vundamendi rajamise aastaks 2004. aasta suveolümpiamängudeks Ateenas. Me peame koos Teiega olema suutelised muutma oma organisatsioon veelgi moodsamaks ja tõhusamaks. See on edu pant ning seepärast olemegi alustamas oma olümpiaprojekti. Meil ei saa kerge olema, aga olümpiamedali nimel tasub ja tuleb pingutada.

Olümpiamedal on see, mis teeb sportlase suureks. Loomulikult on ülioluline iga tiitlivõistlus ning iga tippkonkurentsis saavutatud koht, ent olümpiakuld on vaieldamatult ihaldatuim kõikidest trofeedest. Iga endast lugupidav kodanik teab peast oma riigi olümpiavõitjaid, iga spordisõber olümpiamedaliste. Tiitlivõidud ja neljandad või kaheksandad ko-

had kipuvad tahes-tahtmata ununema. Inimmälu on juba kord säärane ülekohutune, et tahab mäletada ainult parimat, vaid kõige kirkamaid hetki.

Olümpiamedal võib olla just see võluvits, mis aitab spordiala populariseerida paremini kui ükskõik kui kallis ja hästi tehtud reklaamikampaania.

Medal tooks sõudmise juurde rohkem noori - meie baasidesse Pärnus, Narvas ja Tartus - ning annaks sõudmisele laiemat kandepinna, mis lubaks omakorda tõusta sõudmise püramiidil Olümpose kõrgustesse. Igast noorest sõudjast ei peagi sirguma tippatleeti. Tähtis on, et noored harjuksid spordist ja just sõudmisest lugu pidama. Rahval on vaja terveid mehi ja naisi. Sõudmisel kui spordialal aga asjatundlikke pealtvaatajaid, fänne ja sponsoreid.

Seni on vaid üks kord, 1976. aastal Montrealis, suutnud Raul Arnemann ainsa Eestimaalt pärit mehena NSVL koondises olümpiapronksini jõuda.

Tõsi küll, juba esimesel kaasaagtsel olümpial 1896. aastal Ateenas oli USA värvides kohal Eesti päritolu sõudja Hermann Lerchenbaum, ent toona jäi võistlus ära.

Medalivõidule on Eestimaa meestest lähedal olnud veel Venemaa eest võistelnud sõudja H.-M. Kuusik, kes jõudis Stockholmi olümpial 1912 välja poolfinaali, kus kaotas 1,5 sekundiga belgla-
sele Polydore Veirmanile. Kuusik võist-

les laenatud ja poolkatkiste aerudega, mis enne lõpujoont purunesid. Venemaa esindaja protest, milles nõuti sõidu kordamist, jäeti rahuldamata. Kuusik jäi koos kanadalase Butleriga jagama kolmandat kohta, kuid pronksmedalit välja ei antud.

Täna on meil eeldused eduks olemas.

Eelmisel aastal õnnestus meil tippkonkurentsis esimene katse uue paarisaeru neljapaadiga. Kvartett Gulov-Šilin-Endrekson-Sonntak saavutas MM-il hinnatava seitsmenda koha, kuigi nelik ei olnud pikalt ja põhjalikult kokku harjutanud. Noorte atleetide säärane edu toidab lootusi.

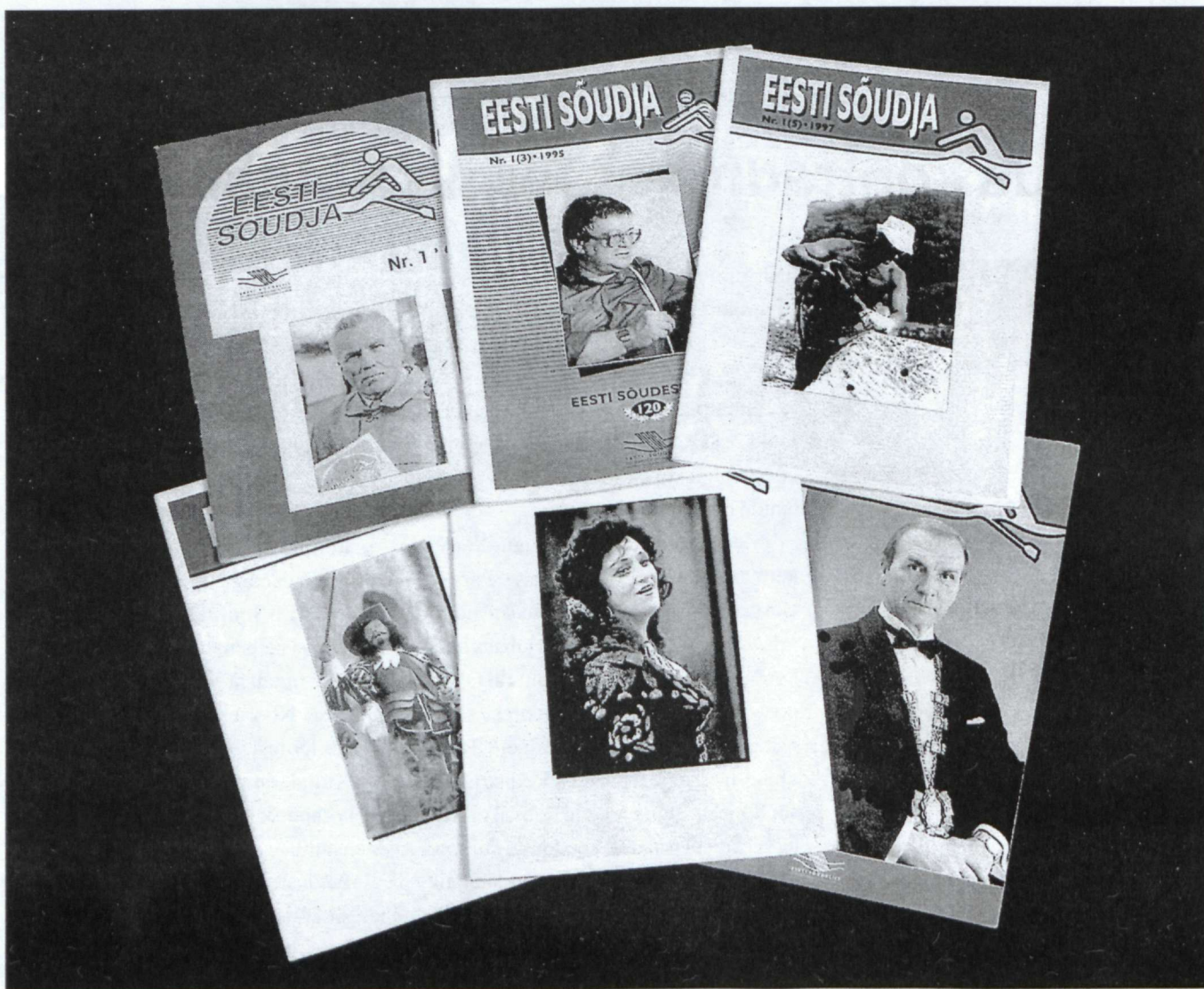
Küllalt on püssirohtu sarvedes, jak-su ja tahet ka eksmaailmameister Jüri Jaansonil.

Eelduste eduks valamiseks tuleb meil kõigil koos kõvasti tööd teha. Usun, et Ateenas läheb meil hästi. Kui me ise seda väga tahame ja oma edu nimel pingutame nagu üks mees ühes paadis. Teie pühendumine, asjatundlikkus ja meeskonnatunne paneb paadid veel lendama.

Mina usun Eesti sõudjatesse, treeneritesse ja mänedžeridesse.

Soovin kõigile jõudu ja visadust vundamendi rajamise aastaks!

**Eesti Sõudeliidu president
Kontradmiraal
Tarmo Kõuts**

“Eesti Sõudjal” on põhjust juubeldada. Trükivalgust nägi aastakirja kümnes number.

SPORT– EESTI MÄRK!?

Arnold Green,

Eesti Olümpiakomitee president 1989-1997

Eesti sport on oma sajandivanuste traditsioonidega etendanud olulist osa Eesti rahvuse ja riigi arengus. On märkimisväärne, et juba rahvuslikul ärkamisajal leidis kehakultuur ja sport ärkamärkimist. Meie ärkamisaja rahvalgustaja Carl Robert Jakobson pidas vajalikuks oma “Kooli Lugemise raamatus”, juba enne olümpiamängude taassündi, olümpismi põhimõtetele tähelepanu juhtida. Et antiikolümpiamängude tutvustamine kooli lugemisraamatus aset leidis, kõneleb sellest, et Jakobson pidas vajalikuks eeskätt noorsoo hulgas kehalisi harjutusi väärtustada. Oluline on märkida, et samas rõhutas ta ka vaimse ja füüsilise arengu kooslust antiikolümpiamängudel. *“Aga mitte ükski ihu-rammu ei haritud nendel mängudel. Kes nelja aasta sees mõne suure vaimutöö oli loonud, pani ta siin koosoleva rahva ette.”* Nii rõhutas Jakobson olümpismi olemust.

Kui nüüd minna eesti spordiliikumise algaastate juurde, siis näeme, et meie spordi üks suurkujudest Georg Lurich oli oma vaimse ja füüsilise jõu koosluse suurepäraseks kehastuseks. Ka teine tolle aja-järgu suurkuju Georg Hackenschmidt sai tuntuks kui filosoof, mitmete raamatute autor. Eesti jõumeeste Lurichi, Abergi ja Hackenschmidti eeskujul tekkisid, seda küll veel vene tsaarivõimu tingimustes, esimesed atleetklubid ja spordikoolid, kus pandi alus meie spordielu arengule.

Esimene olümpiamedal tuli 1912. aastal Stockholmist, kus Martin Klein võitis hõbemedali ajaloolises maadlusmatšis soomlase Kolehmaineniga, mis kestis üksteist tundi ja nelikümmend minutit. Seda päevapikkust rassimist pealt vaadanud maadluskuulsus Aleksander Aberg ütles: “See oli sportlase vastupidavuse ja võidutahte ületamatu näide.”

Kui Eesti sportlased esmakordselt 1920. aastal Antverpenis juba Eesti riigi nimel võistlesid, saavutasid Alfred Neuland kuld- ja Alfred Schmidt (Sillak) hõbemedali tõstmises ning Jüri Lossman hõbemedali maratonijooksus.

Järgneva kahekümne iseseisvuse aasta jooksul toodi olümpiamängudelt medaleid, küll kulda, hõbedat ja pronksi maadluses, tõstmises ja poksis. Seda edukat esinemist kroonis Kristjan Palusalu kahekordne olümpiavõit Berliinis. Nagu näeme, domineerisid sel ajal peamiselt raskejõustiku alad. See oli ka sea-duspärane, sest neil aladel olid suured eeskujud ja pikaajalised traditsioonid. Kuid samas andis endast märku ka kergejõustik ja selle üks treeninguala – kümnevõistlus. Eespool oli juba märgitud Jüri Lossmani hõbemedali võit maratonijooksus Antverpenis. Aleksander Klumberg-Kolmpere oli 1920. aastal purustanud norralase Løvlandi nimel oleva maailmarekordi kümnevõistluses. Kahjuks pidi ta haiguse tõttu Antverpenis kümnevõistluse katkestama, kuid Pariisis 1924. aastal võitis ta pronksmedali, pannes aluse meie kümnevõistlejate edaspidisele esinemisele. Kolmperele järgnesid Heino Lipp, Uno Palu, Rein Aun, Valter Külvet ja lõpuks Erki Nool kuldmedali võiduga Sidney olümpiamängudel.

Nendel jõudu, vastupidavust ja mitmekülgset nõudvatel spordialadel on meie sportlastel kõige rohkem saavutusi kogu meie spordiajaloo jooksul.

Eesti iseseisvuse perioodile järgneva ligikaudu viiskümmend aastat Nõukogude Liidu okupatsiooni all kulgenud spordielu oli küllaltki vastuolude rikas. Kogu spordielu oli allutatud Moskvast tulnud korraldustele. Eesti kaotas õiguse otsustele välissuhetele, kaasa arvatud riikidevahelised maavõistlused. Rida paremaid sportlasi langes nõukogude võimu repressiooni ohvriks. Osa aga oli lahkunud läände, nende hulgas sellised tippportlased, nagu Jüri Lossman, Arnold Viiding, Aleksander Kreek, Elmar Rähn jt.

Kuid eesti spordielu arenes edasi.

Paljud endised tippportlased – kergejõustiklased Raivo Armi ja Eugen Pii-sang, korvpallurid Ilmar Kullam ja Jaroslav Dudkin, maadlejad Johannes Kaubi, Boris Sülluste ja August Tähnas ning tennisistid Evald Kree ja Ottomar Alas, kes olid lõpetanud Moskva Kehakultuuri Keskinstituudi, olid alusepanijaks oma spordialade arengule. Neile lisandusid Punaarmee Eesti Laskurkorpusest demobiliseeritud sportlased ja spordiorganiisaatorid Fred Kudu, Friedrich Issak, Vello Kaaristo, Ademar Jürlau, Heino Mikkin, Eli Kaldmaa, Ervin Rätsep jt.

Kuivõrd Nõukogude Liidus muutus sport poliitikute käes vahendiks, mille kaudu riigile populaarsust võita, siis pööras riik ka küllaldast tähelepanu spordi ja sealhulgas ka tippspordi arendamisele. Tippportlased koondati Nõukogude Liidu koondisesse, kus neid spetsiaalselt korraldatud treeninglaagrites parimate treenerite juhendamisel ette valmistati. Tegelikult olid nad professionaalsed sportlased. Noortele oli loodud ulatuslik spordikoolide võrk ning spetsiaalsed spordikallakuga internatkoolid, mis olid täielikult riiklikul ülalpidamisel. Kogu süsteem oli suunatud tippportlaste forsseeritud ettevalmistamisele.

Rahva hulgas oli kehalise kasvatuse arendamiseks loodud “Valmis tööks ja Nõukogude Liidu kaitseks” (VTK) spordialaste normatiivide täitmise süsteem. Korraldati massilisi (poolsunduslikke) jooksukrosse. Nõukogude Liidu rahvaste spartakiaadid stimuleerisid spordi arendamist liiduvabariikides.

Selle süsteemi läbisid ka Eesti sportlased. Kuivõrd Nõukogude Liidus oli spordi tase küllaltki kõrge, siis nõudis paremiku jõudmine suuri jõupingutusi. Seejuures tuli arvestada asjaoluga, et kui tipus oli mitu võrdvõimelist sportlast, siis eelistati välisvõistlustele saatmisel eeskätt vene rahvusest sportlasi. Kuju-

kaks näiteks selle kohta oli Johannes Kotkase varumeheks jätmise Melbourne'i olümpiamängudel, vaatamata sellele, et ta oli võitnud kõik katsevõistlused. Sama saatus tabas ka teisi meie sportlasi. Kõige traagilisem aga oli lugu Heino Lipuga, kes põhjendamatu poliitilise otsusega jäeti Helsingi olümpiamängudele sõitvast võistkonnast välja, vaatamata sellele, et ta oli maailma parim kümnevõistleja.

Kuid kõigele vaatamata jõudsid Eesti sportlased ka sellest kadalipust läbi võidelda ja nii jõuti ka maailmameistrivõistlustel ja olümpiamängudel medalivõitudeni.

Võime uhked olla, et ka sel ajal andis meie väike rahvas nii palju olümpiavõitjaid ja medalimanikke. Jalgrattur Aavo Pikkuus, tõstja Jaan Talts, maadleja Johannes Kotkas, kergejõustiklased Jüri Tarmak ja Jaak Uudmäe, korvpallur Tiit Sokk, võrkpallur Viljar Loor, veepallur Mait Riismaa, kiiruisutaja Ants Antson võitsid kuldmedali, Hanno Selg moodsas viievõistluses, Aleksander Tšutšelov purjetamises hõbemedali, vennad Tõnisted purjetamises hõbemedali ning Allar Levandi pronksi põhja kahevõistluses.

Olümpiamedalite võit nii paljudel spordialadel kõneleb harrastatavate spordialade kiirest kasvust ja kõrge tasemest. Siia juurde tuleb lisada ka sõudmine ja vehklemine, millistel aladel ei ole küll veel saavutatud olümpiamedaleid, on aga saadud kõrgeid tulemusi maailma tippvõistlustel, kaasa arvatud Jüri Jaansonil kuldmedal.

Eks kõnele see ka spordi populaarsuse kasvust ja valikuvõimaluste suurenemisest oma sünnipäraste eelduste kasutamisel.

Eespool nimetatud olümpia tähtede kõrval on aga üks mees, Paul Keres, kes Nõukogude malemeeskonna koosseisus võitis seitse maleolümpia kuldmedalit ja on maailmas Eestile kõige rohkem tunnustust võitnud.

Üht võib aga öelda, et sport, osalemine olümpialiikumises oli ka nõukogu-

de ajal rahvusliku kultuuri oluline osa. Nii nagu laulupeod hoidsid ülal rahvuslikku vaimust, nii andsid sportlikud saavutused rahvale usku oma võimetesse. Meenuvad päevad täis vaimustust, kui rahvahulgad Tallinna raekoja platsil teritasid Souli olümpiamängudelt saabunud kuldmedalivõitjaid Erika Salumäed ja Tiit Sokku loosungiga: "Oma võistkonnaga Barcelonasse!"

Ei möödunud palju aega, kui 1989. aastal jaanuaris toimunud spordikongressil võeti vastu otsus taas luua Eesti Rahvuslik Olümpiakomitee. Spordiliikumine oli astunud otsustava sammu rahvusliku iseseisvumise teel, olles selle protsessi lahutamatuks osaks.

Nüüd on möödunud kümme aastat Eesti riigi taasiseseisvumisest. Ka spordiliikumine on edasi arenenud. Oma võistlejate ja võistkondadega on osaletud maailmameistrivõistlustel ja olümpiamängudel, ka esimesed medalid on võidetud! Kõigepealt kordas Erika Salumäe Kristjan Palusalu kahekordset olümpiavõitu, tuues Barcelonast, nüüd juba Eesti lipu all võisteldes, oma teise kuldmedali. Vennad Tõnisted võitsid seal oma teise medali, seekord pronksi. Atlantas jäädi küll medalita, kuid Sydney's tõi Erki Nool kümnevõistluses nüüd juba kulla ning judokad Aleksei Budõlin ja Indrek Pertelson pronksmedalid. Suusatamises võitis Andrus Veerpalu maailmameistrivõistlustel kuldmedali ning Kristina Šmigun ja Jaak Mae on maailmas tipptasemele tõusnud.

Üheks kõige olulisemaks teguriks on spordielu juhtimisel olnud juhtimise muutumine alakeskseks. Elu on näidanud, et paremaid tulemusi saavutatakse alaliidus, kus on loodud kõik võimalused antud spordiala arenguks. See eeldab kõigepealt plaanipärast juhtimist, vajalikku spordibaaside olemasolu, aastaringsete treeningvõimaluste loomist, teaduslikult põhjendatud treeningumetoodika rakendamist (vastaval tasemel treenerite olemasolu), põhjalikku meditsiinilist kontrolli ja kõige selle majanduslikku kindlustamist. Mitte vähem olulise

tähtsusega on ka töö järelkasvuga, noortele harjutamiseks vajalike võimaluste andmine ning arengut stimuleeriva võistlussüsteemi loomine.

Peab märkima, et selles osas on spordialaliidud märkimisväärselt edu saavutanud. Vajalikkude abi on alaliitudele osutatud ka riiklikul tasandil ning Eesti Spordi Keskliidu ja Eesti Olümpiakomitee poolt. Selleks et spordimeisterlikkuse taset tõsta, on vaja veel palju teha ja tuleb mees pidada, et kõik sõltub eeskätt spordialaliidus tehtava töö tasemest.

Oluline samm on astunud ka spordielu juhtimise reorganiseerimisel. Pean silmas Eesti Spordi Keskliidu ja Eesti Olümpiakomitee liitumist ühtseks juhtorganiks Eesti Olümpiakomitee nimetuse all. See ettevõtmine, mis seab ülesandeks teatava paralleelsi likvideerimist, olemasoleva juhtivkaadri sihipäraselt ja vahendite ökonoomsemat kasutamist ning kokkuvõttes spordi ühiskondliku juhtimissüsteemi täiustamist, peab oma õigsust praktikas veel tõestama.

Riigi poolt finantseeritava noorsoo spordikoolide süsteemi asendamine spordiklubides tehtavaga ei anna paraku kõigile noortele tasuta võimalust spordiga tegelda, sest spordiklubid ise on alles arengustaadiumis ega ole selleks veel vajalikul majanduslikul tasemel. Üldse on noorsoo kehalise kasvatuse küsimus üks tõsisemaid probleeme ja seda eeskätt lähtudes meie noore põlvkonna tervislikust seisundist. Võimlemistundide arvu suurendamise vajadusest on palju räägitud. Haridusministeerium peaks tõsiselt tähelepanu pöörama ka võimlemistundide läbiviimise taseme tõstmisele ja klassivälisele kehalisele kasvatusele. Eeskätt on vaja kord maksimaalselt koolikohustuse täitmisel. Praegu selle eest ju keegi ei vastuta. Me ei tea isegi seda, kui palju meil lapsi üldse koolis ei käi ja isegi algharidust ei omanda, keskhariidusest rääkimata.

Ligikaudu üks kolmandik Eestis elavatest inimestest ei ole rahvuselt eestlased. See on küllaltki suur osa meie inimressursist ning etendab ka olulist osa

spordi arengus. Aktiivne sportlik tegevus on samal ajal ka vahendiks, mis aitab kaasa Eesti ühiskonda kiiremale integreerumisele. Meil on selle kohta terve rida positiivseid näiteid. Nimetaksin kõigepealt judokatest vendasid Aleksei ja Dmitri Budõlinit, ujujaid Natalja Hissamutdinovat ja Elina Partõkat, sõudjaid Leonid Gulovit ja Andrei Šilinit, vehklejaid Nikolai Novosjolovit, Olga Aleksejevat, Irina Zamkovajat jt. Need on enamikus noored ja juba praegu tipp-tasemel sportlased, mis kõneleb sellest, milline potentsiaal nende näol Eesti spordil on olemas.

Kuid selles osas on veel palju kasutamata võimalusi. Siit tuleneb ka kõigi spordialaliitude ülesanne aktiveerida meil elavate teistest rahvustest noorukite kaasamist sportlikku tegevusse.

Spordimeisterlikkuse kasvu üheks otsustavaks teguriks on kaasaja tasemel korraldatavad treeningud. Milline on siin olukord? Kas meil on küllaldaselt oskustikke treenereid? Vastus on kahjuks eitav. Kuigi meil on üksikuid rahvusvaheliselt tunnustatud treenereid eesotsas Mati Alaveriga, ei ole mingit põhjust rahuloluks. Kui isegi meie tippportlane Erki Nool pidi abi otsima välismaa treenerilt, siis on, mille üle tõsiselt mõelda. Välismaa treenerite kaasamist meie sportlaste ettevalmistamiseks on juba märgata (jalgpall, võrkpall, kergejõustik). Kuid see on alles algus. Eeskätt on vaja otsustavalt parandada treenerite ettevalmistust Tartu Ülikooli Kehakultuuriteaduskonnas. Teiseks on tarvis luua olemasoleva kaadri regulaarselt toimiv täienduskoolituse süsteem, kuhu kaasataks ka maailmas tunnustatud spetsialiste.

Olulisemat osa tippspordi arendamisel peaks edaspidi etendama ka kõrgkool. Esiteks sellepärast, et suur osa noori läheb pärast keskkooli omandamist kõrgkooli ja teiseks, et tippportlane omandaks sportimise kõrval ka vajaliku hariduse edaspidise elu korraldamiseks. Miks peavad paljud meie andekad noored sportlased selleks Ameerika Ühendriikidesse sõitma?

Ka armeeteenistuses peaks olema oma kodanikukohust täitma kutsutud noortele edaspidi loodud paremad tingimused treenimiseks. Armees peaks andma meile täiendust eeskätt sõjalis-sportlikel aladel – eeskätt laskmises ja moodsas viievõistluses.

Väga suurel määral sõltub tippspordi areng ja spordist huvitunud inimeste sportlikud harrastused olemasolevatest spordibaasidest. Selles osas peab märkima, et viimasel ajal on meil tekkinud spordibaaside rajamise tõeline buum. Nimetaksin lisaks aastaid tagasi valminud suurepärasele kergejõustiku sisehallile F.C.Flora jalgpallistaadioni, Saku suuhalli, Keila tervisekeskust, Tartu veekeskust, Viljandi spordihoonet, mitmet rajatavat jäähalli, millede kasuteguris ei saa mingit kahtlust olla. Kadrioru staadioni rekonstrueerimine ja Tehvandi suusakeskuse väljehitamine võimaldavad seal ka rahvusvahelisi suurvõistlusi korraldada.

Nüüd võiks aga püstitada küsimuse – kas sport võib kujuneda Eesti märgiks?

Kui arvestada meie sportlaste edukat esinemist rahvusvahelisel areenil ja elanike arvust lähtuvat suhtelist medalivõitude arvu, siis peaks meil tuntuks jätkuma. Kui siia juurde lisada ka Eesti kujunemine rahvusvaheliste suurvõistluste läbiviimise paigaks, siis lisab see meie riigile täiendavalt populaarsust. Et me sellega toime tuleme, on ilmekalt tõestanud Otepääl korraldatud Saku suverulli võistlused, esimesed maailma karikavõistluste etapid, Tartu suusamaratonid, aga ka Tallinnas toimunud rahvusvahelised võistlused kergejõustikus ja pallimängudes.

Kuid kahjuks on meil selle positiivse kõrval terve rida näitajaid, mille poolest me maailma rahvaste hulgas küll hästi silma ei paista. Alkoholi tarbimise hulga poolest oleme me maailma rahvaste seas esirinnas. Narkootikumide tarvitamine kasvab ja selle baasil ka AIDS-i viirusesse nakatumine. Kuritegevus ei vähe- ne, vaid omab kasvutendentse. Hulgaliselt noori inimesi hukub liiklusavarii-

des. Eespool oli juba juttu tänavalaste arvukusest, koolikohustuse mittetäitmisest ja selle tagajärjel hariduseta inimeste juurdekasvust.

On ilmne, et need nähtused meie riigi populaarsust ei tõsta.

Kus on siis väljapääs? Eeskätt nõuab see meie riiklikelt organeilt radikaalsete abinõude rakendamist sotsiaalsete probleemide lahendamisel, otsustavamalt võitlust alkoholi kuritarvitamise, narkomaania ja kuritegevuse vastu. Ükskord on aeg mõista, et sellest sõltub kogu Eesti rahva ja riigi tulevik.

Kuid ka spordil ja spordiorganisatsioonidel on selles oma osa täita ja sugugi mitte väike.

Kõigepealt noorsoo seas tehtav töö. Muidugi on siin vastutusrikas osa Haridusministeeriumil, kes peaks tagama koolikohustuse täitmise ja kehalise kasvatusparemustamise koolis. Kuid spordiorganisatsioonid, klubid ja kohalikud omavalitsused peaksid looma kõigile lastele koolivälise sportliku tegevuse võimaluse, ja kui vaja, ka tasuta. See on eriti oluline nüüd, mil vaba aja veetmiseks on hulgaliselt teisi võimalusi. Omaette probleemiks jäävad tänavalapsed, kes ka haridustee pooleli jätavad. Erilist tänu väärrib nende üksikute inimeste algatus selliseid lapsi tänavalt üles leida ja kooli õppima suunata. Kuid miks ei võiks neid lapsi internaatkoolidesse koondada, keda ka miljonilisi kasumeid teenivad suurfirmad võiksid majanduslikult abistada? Viimasel ajal on tööpuuduse kõrval väga palju räägitud ka kvalifitseeritud tööjõu puudusest. Kuid miks ei võiks need suurtehased, kes tahavad väljast tööjõudu värvata, ise tööstuskooli luua, kus saab endale vajalikku tööjõudu ette valmistada? Need on vaid üksikud näited, kuidas saaks majanduslikke organisatsioone tänapäeva murettekitavate probleemide lahendamisse kaasata.

Kuid mida võiksid korda saata spordiorganisatsioonid? Eespool oli juttu madalast liikluskultuurist ja rohketest avariidest, milles hukub hulgaliselt noori inimesi. Siin ei anna ka karmistavad

karistused alati soovitavaid tulemusi. Võib-olla mõjuks paremini kõrgete rahatrahvide asemel sundkorras ühiskondlikule tööle (kas või tänavate puhastamiseks) suunamine – oleks see ju omamoodi ühiskondlik häbipost. Küll võiksid siin tõhusamat kaasabi osutada meie Auto-Motospordi organisatsioonid eeskätt liikluskultuuri propageerivate üritustega. Viimasel ajal on moodi läinud mitmesugustel konkurssidel kasutada premeerimiseks autosid. Miks ei võiks kasutada seda võimalust ka liikluskultuuri tõstvate ürituste läbiviimisel?

Tahaks loota, et reorganiseeritud Eesti Rahvuslik Olümpiakomitee pühendaks edaspidi tippspordi arendamise kõrval rohkem tähelepanu olümpismi ideede avaramale mõtestamisele ja propageerimisele. Eesti spordi infoleht püsitas küsimuse: kas Eesti vajab spordi

infokeskust? Vastus võib olla vaid ühe – kindlasti on vaja. Eesti Olümpiakomitee taasloomise alperioodil oli Olümpiakomitee koosseisus olümpiainfo osakond, mida juhatas praegune olümpiakomitee auliige Aado Slutsk. Olümpiainfo algatusel organiseeriti rida üritusi. Kehtestati Rukkilille ja Suitsupääsuke orderi parimatele noorsportlastele ja parimale noorele spordiajakirjanikule. Anti välja olümpialiikumist propageerivaid raamatuid, nende hulgas kirjanik Jüri Tuuliku poolt koostatud olümpia-aabits, mis oli mõeldud olümpialiikumise tutvustamiseks koolides. Anti välja mitu Eesti Olümpiakomitee taasloomise plakati, mida säilitatakse Rahvusvahelise Olümpiakomitee muuseumis. Kahjuks ei leidnud olümpiainfo materiaalset toetamist ja oli sunnitud oma tegevuse likvideerima.

Arnold Green

Riigi- ja sporditegelane Arnold Green sündis 30. augustil 1920. aastal Riias.

Ta lõpetas 1940. aastal Rakvere Ühisgümnaasiumi, 1942. aastal Tallinna Jalaväe Sõjakooli Tjumenis (linn Lääne-Siberis Tura jõe alamjooksul, praegu Tjumeni oblasti halduskeskus) ja 1950. aastal ÜK/b/P Kõrgema Parteikooli ajakirjanduse erialal.

A. Green osales II Maailmasõjas Eesti Laskurkorpuse koosseisus, oli Eesti Laskurkorpuse poliitöötaja (1941-1947).

A.Green töötas ajalehe "Rahva Hääl" vastutava toimetajana (1950-1953), Eesti NSV Ministrite Nõukogu

esimehe asetäitjana (1953-1958, 1960-1984, aastast 1962 ühtlasi välisministrina), Eesti NSV haridusministrina (1958-1960) ja Eesti NSV välisministrina (1984-1990). Välisministrina osales A. Green ÜRO Peaassamblee XVII ja XX istungjärgul.

Sportimist alustas A.Green Rakvere Ühisgümnaasiumis, viibis 1938. aastal Soomes Vierumäe suusalaagris, mängis Rakvere võrk- ja korvpallimeeskonnas, kuulus Viru Maakonna koonduksesse 400 m jooksus.

A.Green oli Maadlusföderatsiooni presiidiumi esimees (1960-1966), Suusaliidu president (1984-1993, praegu

Võib-olla oleks ka aeg pöörduda Eesti sportlasest suurmehe, kehakultuuri teoreetiku Georg Hackenschmidt'i koostatud ja maailma suurriikide keeltes üle kahekümne korra välja antud teose poole, kus ta jagab õpetust igale inimesele, kes tahab olla terve ja tugev. Erilist tähelepanu pöörab ta inimese optimaalsete elutingimuste ning tervisliku eluviisi selgitamisele ja põhjendamisele. Tervisliku eluviisi üheks olulisemaks eelduseks loeb ta aga kehakultuuri.

Kui me nii riiklikul kui ka ühiskondlikul tasandil suudame oma riigis esinevad väärtused likvideerida ja elanikkonnale luua vajalikud võimalused füüsiliseks ja vaimseks arenguks, siis võiksimme öelda, et tõepoolest – sport on Eesti märk.

On mille nimel tegutseda!

aupresident), Moskva olümpiamängude (1980) organiseerimiskomitee aseesimees ja Tallinna olümpiaregati juht.

A.Green on pälvinud Rahvusvahelise Olümpiakomitee CENTENNIAL TROPHY sajandi auhinna (1944), Soome kehakultuuri ja spordi teeneteristi (1992) ja Leedu Olümpiakomitee austusmärgi (1993). Ta on Ülemaailmse Eesti Noorsoo Ühenduse ja spordiseltsi "Kalev" auliige.

2001.aastal autasustas Rahvusvaheline Olümpiakomitee Arnold Greeni OLÜMPIAORDENIGA.

“Eesti Sõudja” toimetus on arvamisel, et härra Arnold Greeni kirjatöös **Eesti märgina** väljapakutud **spordi** mõiste on igati tähelepanu vääriv mõte ja üks “Eesti tuntuks!” võimalikest (põhi)variantidest.

Meie ei tohi unustada, et tänapäeva “tõmblevas” ühiskonnas on kehakultuur ja sport just nimelt niisugune tegevus, mis suurendab inimese enesedistsipliini ja -analüüsivõimet, tugevdab tema närvikava ja füüsilist, seostudes inimtegevuseks vajaliku arenguga – kehalise võimekuse, vaimse tervise ja ametialase edukusega. Meie aastakirja juhtartiklites on oma meenutustes niisugust seisukohta otsesõnu kinnitanud akadeemik Jüri Engelbrecht, lauljanna Urve Tauts, skulptor Riho Kuld, kirjanik Olev Remsu, näitleja ja lavastaja Raivo Trass, kõrgkooli rektor Henn Elmet.

Samuti peame endile teadvustama, et kehakultuur ja sport on iga rahvuse po-

tentsiaalse eluvõime tagamise allikas, eelkõige sportliku elulaadi kaudu igati täiusliku riigikodaniku psüühilise ja füüsilise isikutunnetuse arendamisel, ja seda enam, et mida kõrgem on iga riigikodaniku vaimujõu ja kehalise valmisoleku tase, seda tugevam ja eksistentsikindlam on riik.

Meie ei tohi endile teavitamata jätta just nimelt seda, et sport on inimeste- ja rahvustevaheliseks mõjusaks suhtlevormiks. Kui ikka mitusada miljonit inimest maailma eri paigus näeb teleriekraanil Veerpalu, Maed, Noolt jt. sinimustvalge trikoloori taustal, jääb neile tahes tahtmata silme ette kujutus ja ajusalve teave – Eesti on olemas! Kui Jüri Jaansonile ulatasid võidukarika Briti parlamendi spiiker, Flandria Valitsuse Minister-President või mõne muu riigi kõrge ametnik, siis teadvustas see maailma võimkonnale – Eesti on olemas!

Samas mõistab “Eesti Sõudja” toi-

metus, et sport ei ole ega saagi olla ainus Eesti Märk, kuid ei nõustu Margit Kulleri, miljonite kroonidega riigi poolt kinnimastava “Eesti tuntuks!” projekti loovgrupi liikme liigselt ühese ja spordikadedada arusaamaga: “Eestlane ei sõida Šveitsi sellepärast, et seal on parimad bobisõitjad. Ka ei tule sakslane Eestisse Andrus Veerpalu treeningut vaatama.” (“Pärnu Postimees”, 16.02.2002)

Sõidavad ikka küll – Šveitsi, Austriasse, Soome jm. perekonniti suusatama, ja tulevad ka ikka küll koos oma fännide armeega – võrk- ja korvpallivõistlustele, Tartu suusamaratonile ja suverallile, Tallinna mõõga vehklemisturniirile, Reval Cupi mitmevõistlusele jm.

Toimetus arvab, et ekslik on pidada ainult paekivi, rukkilille ja suitsupääsukest neiks sümboliks, mis teevad Eesti tuntuks, seda teevad ikkagi siin elavad inimesed: sportlased, teadlased, heliloojad, dirigendid, kunstnikud, lauljad...

PEATOIMETAJA VEERUD

Aasta 2002 algas skandaalihõngulise sissejuhatusega Eesti taliolümpiakoon-disele. Nimelt osutus positiivseks suu-satajanna Kristina Šmiguni dopingutesti A-proov, mis seadis löögi alla meie suu-saneiu osalemise võimaluse Salt Lake City talimängudel. Lõpuks lahenes probleem positiivselt Eesti suusakoondise ja Kristina Šmiguni kasuks – Kristina Šmigun osutus puhtaks ja vabanes dopingukahtlusest.

Dopingualane küsimus ja selle vältimise võimalus kerkis üles ka ESL-i XIV Liidupäeval Viljandis, 26. jaanuaril k.a. Liidupäeva delegaatidele kinnitas ESL-i peasekretär Jaan Tults, et dopingu kasutamine, ka ebateadlik, seoses ravimite, turgutusvahendite ja toidulisandite tarvitamisega on vabariigi sõudevõistkonna liikmetel välistatud, sest igasuguste ainete kasutamisel konsulteerib meie sõudjaid dr. Muza Lepik, kelle nõuandeid ühe või teise nimetatud aine (ravimid, taastumisvahendid, toidulisandid) kasutamisel arvestab iga konkreetne sõudja. See küll rahustas delegaate, kuid K. Šmiguni juhtum jäi kõlama, seda enam, et Rootsi dopinguasjatundja Mats Garle “ihub hammast”, süüdistades ka pärast B-proovi negatiivset vastust K.Šmiguni dopingu tarvitamises.

Liidupäeval esitas ESL-i juhatuse aastasest tegevusest ülevaate Jaan Tults. Arutuse all oli ka ESL-i 2001. aasta tulude-kulude aruanne ja 2002. aasta tulude-kulude eelarve projekt.

Aruandeaasta 2001 oli tegusate toimetamiste aasta. Häbenemata enesekii-tust võime plusspoolele kanda meie ühe (J. Jaanson) ja paarisauer neljapaadi (T. Endrekson, L. Gulov, A. Šilin, S. Sonntak) seitsmendad kohad maailmameistrivõistlustel, mis allakirjutanu arvates on väärtuslikumad kui kuunden-dad kohad A-finaalis (1.-6.kohani), sest

need sündisid tasavägises heitluses viie konkurendiga, kes kõik ihkasid tiitlivõist-luses kõrgemat kohta. Samuti ei saa vai-kides mööda minna Tõnu Endreksoni ja Leonid Gulovi juunioride maailmameist-ritiitlist paarisauer kahepaadil.

Samal ajal teeb aga murelikuks tead-mine, et meie tippsoodjatel puudub het-keel vääriline järelkasv. Ei saa ju pidada meie esinumbrite vääriliseks noorte 15. (neidude 1x), 13. (noormeeste 2x), 18. (noormeeste 4x) ja 18. (noormeeste 4-) kohta, vastavalt 22., 23., 21. ja 19. võistleja/paatkonna hulgas.

Ja veelgi enam. Kui tähelepaneliku-malt vaadata Eesti meistrivõistluste teh-nilist protokollit, siis näeme, et Eesti meistrivõistluste kuldmedaleid jagasid omavahel 14 mees- ja 14 naissõudjat, kus-juures meestest võitis T. Endrekson 4, J. Jaanson ja S. Sonntak 3 kuldmedalit, naistest oli kahekordseid võitjaid 6 (Kalli Meriste, Katrin Ots, Katrin Karotamm, Vivika Tapp, Egle Hanson ja Merle Raal-iste). Eesti noorte meistrivõistlustel oli pilt veelgi kurvahõngulisem, kus meda-leid (1.-3. kohani) jagasid mõne üksiku erandiga ühed ja samad noorsõudjad.

Siit võib teha vaid ühese järelduse: Eesti noorte sõudmise tase on madal, meie järelkasvu taimelava on praktiliselt tühi! Kui Eesti noorte meistrivõistlustel rivistub stardiliinile, seda eriti tütarlas-test, ainult kolm võistlejat/paatkonda (TA 1x, TA 2-) või siis TB 2x ainult 2 (!) paatkonda, kõneleb see selget keelt sel-lest, et meie sõudesporti arengukavas on “must auk”, mille tähelepanuta jätmis-ine võib juba järgmisel hooajal väga kur-jalt kätte maksta. Pole siis mingi ime, et meil on hetkel vaid üks enam-vähem tõ-siseltvõetav sõudjanna – Kalli Meriste ja ehk ka veel Sille Vaiksaar ja Katrin Ots.

Johtuvalt sellest olukorrast otsustas Liidupäev viia lõpule ja vormistada (mil-

lega on juba lubamatult hiljaks jäädud) sõudmise arengukava kuni aastani 2012, mis haaraks järgmiste kolmede olümpia-mängude tsüklid. Meie viiele tippsood-jale, ja kõigile neile, kes pürgivad kõrge-te tulemuste poole, püstitas Liidupäev täiesti jõukohased ülesanded – tutvus-tada end ja saavutada läbilöögivõime rahvusvahelistel sõuderegattidel. See on saavutatav ja jõukohane umbes kümme-konnale sõudjale, kuid selle nimel on tar-vis teha visa ja järjekindlat tööd, tööd ja veelkord tööd!

Plusspoolele tuleb kanda ESL-i kirja-tööalane tegevus – meie sõudesporti 125-aastase ajaloo kokkukirjutamine ja sellest raamatu trükkimine (“Eesti sõu-despordi ajalugu”, 2001, 428 lk.), mis on suureks saavutuseks vabariigi nende väheste spordialade rivistuses, kes on niisuguse teoga hakkama saanud. Selle raamatu populariseerimisel ja tutvusta-misel tabas meid aga taas üks häda – me ei osanud oma tööd reklaamida, isegi mit-te oma raamatu presentatsiooni korral-dada, nagu seda televisiooni ja ajakir-janduse kaudu on teinud teiste spordi-alade (jalgpall, kergejõustik) esindajad, mis oleks loomulikult (spordi) avalikkuse tähelepanu ka sõudespordile pööra-nud.

Kui siia lisada veel meie aastakiri “Eesti Sõudja”, mida ESL on juba küm-me aastat välja andnud (2002. aasta “Eesti Sõudja” kannab 10. järjekorra-numbrit), siis võime tõsimeeli ja süda-merahus öelda, et Eesti sõudespordi juhtorgan on teinud kõik selleks, et oma spordiala tegemisi ja toimetamisi, mure-sid ja rõõme kirjasõnas jäädvustada. Eks seegi ole tükike meie sõudespordi ajalugu. Kui hästi või kui halvasti see meil on õnnestunud, sellele annab omapoolse hinnangu aeg – ajaloo suurmeister.

EESTI SÕUDESPOORDI BIOGRAAFILINE LEKSIKON

Jätakuvalt raamatu "Eesti sõudespordi ajalugu" ilmumisele (2001) on autorite kollektiivil kavas koostada 2005. aastaks, Eesti sõudespordi 130-ndaks aastapäevaks, käsikiri "Eesti sõudespordi biograafiline leksikon" (ESSBL).

Leksikoni autorite kollektiivi on arvatud tartlased Ülo Tõlp, Urmas Hein, Inge Pind, Jüri Kurul ja Vilve Alt, pärnakad Mihkel Leppik, Evi Lepik, Matti Killing, Reet Palm, Mati Villsaar, Raini Lelle ja Olav Kurm, tallinlased Jaan Tuults, Mihkel Klementsov, Ilmar Ruhno, Marge Meimre-Raja, Irina Lutovinova-Olmre ja Kaia Laur, narvalased Valeri Osmokesku ja Igor Popov ning viljandlased Ruth

Vaar, Anne Freimuth ja Arne Graumann.

Leksikoni lehekülgedel leiaksid ka jastamist Eesti sõudjad, kes on vähemalt ühel korral võitnud Eesti meistritiitli täiskasvanute arvestuses, endise NSV Liidu täiskasvanute, juunioride (U-23) ja noorte (U-18) meistrivõistluste medali (kuld, hõbe, pronks), osalenud olümpiamängudel ning täiskasvanute, juunioride ja noorte maailmameistrivõistlustel ja Euroopa meistrivõistlustel, kuulunud vabariigi sõudespordi juhtorganitesse (presiidium, juhatus, treenerite nõukogu, kohtunike kolleegium/žürii), olnud Eesti Spordikomitees või spordiühingute sõudespordi vastutav töötaja, sõi-

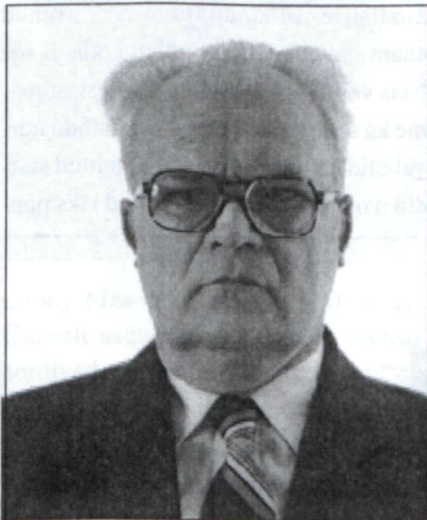
debaaside või -klubide direktor või juhataja, töötanud sõudetreenerina (palgeline, ühiskondlik), tegutsenud sõudespordi aktivistina, omanud vähemalt vabariikliku (Eesti NSV) kategooria või sõudekohtuniku litsentsi-tunnistuse (pärast 1991. aastat).

Eesti Sõudespordi Biograafilise Leksikoni autorite kollektiiv loodab iga sõudehuvilise aktiivset kaasalöömist ja ootab konkreetset abi selle mahuka teatmeteose kokkupanekul.

See oleks suurepäraseks verstapostiks tänapäeva sõudjatele ja aktivistidele, kasulikuks materjaliks sõudespordi ajaloo uurijatele.

EESTI SÕUDEKOHTUNIKUD 2001. AASTAL

Hugo-Herbert Artma,
ESL-i žürii esimees

1. jaanuari 2002 seisuga oli ESL-i žüriis arvel 34 litsentsitud sõudekohtunikku, kes jagunesid vastavalt R (rahvus-) kategooriasse – 10, A-litsentsi – 4, B-litsentsi – 10 ja C-litsentsi – 10 sõudekohtunikku.

Tundub, et sõudekohtunike arv on piisav võistluste heatasemeliseks korraldamiseks, kuid ometi on meil raskusi kohtunikekogu komplekteerimisega,

seada eriti vabariigi tiitlivõistlustel starti- ja distantsikohtunike näol. See on esmajärjekorras tingitud vastavaid kogemusi ja praktilisi oskusi omavate arbiitrite arvu nappusest, kusjuures osa neist on ise tegevspordilased või osalevad sõudeveteranide võistlustel, mistõttu nende rakendamine kohtunikena on sageli suhteliselt piiratud.

2001. aasta hooajal osales ESL-i kalenderplaanis olevatel võistlustel 19 litsentsitud sõudekohtunikku.

Igale tiitlivõistlusele kutsuti peamiselt asjatundlikud ja oma ala valdavad kohtunikud, need moodustasid 2001. aastal meie žürii liikmeskonnast ligikaudu ühe kolmandiku. Enamasti on need ühed ja samad inimesed, kelle teadmiste ja oskustele võib kindel olla, mistõttu valdaval osal (kuni 2/3) ei ole võimalust oma oskusi ja teadmisi näidata. Kuna ka kohalike sõudevõistluste arv (linna esivõistlused, mitmesugused regatid jms.) on vägagi erinev, mis eelkõige määrab võistlustel osalemise kordarvu pluss

ametikoha (täidetava ülesande) boonuspunktid, siis on žürii seisukohal (seada juba kolmandat aastat), et me ei koosta sõudekohtunike paremusjärjestuse pingeriida (võrdsete võimaluste puudumist arvestades), vaid määrame 1999. aastast alates nn. aktiivsema sõudekohtuniku. Nii nimetati 2001. aasta aktiivsemaks sõudekohtunikuks treenerite nõukogu kaastoetusel R-kategooria kohtunik Mihkel Klementsov.

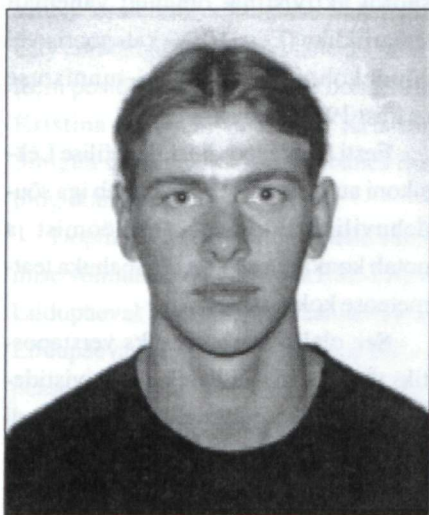
Žürii peab vajalikuks 2002. aastal enne hooaja algust korraldada 2-päevane kohtunike seminar, süvendamiseks ja edendamaks asjaomaste teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi.

Täiustamist ja kaasajastamist nõuavad sõudekohtunike töövahendid ja inventar, mis tagaks sõudevõistluste häireteta kulgu ning tehniliste tulemuste eksimatut fikseerimist.

2001. aasta hooaja töötulemustega võib kokkuvõttes jääda rahule, kuna nii plaanitu kui ka võistluste tehniline läbiviimine laabus enam-vähem korralikult.

JUUNIORIDE (U-23) MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSTEL

Tõnu Endrekson,
SK "Pärnu" tegevõudja

Päev pärast Maailma karikavõistluste 3. etapilt koju naasmist hakkasime kiiresti valmistuma järgmiseks võistluseks. Oli jäänud ju vaid loetud päevi kuni 23-aastaste, esimest korda ametlike FISA egiidi all toimuvate, maailmameistrivõistlusteni.

Pinget lisas asjaolu, et selleks võistluseks tuli vahetada nii paarimeest kui ka paati. Paadi vahetamine ei olnud probleemiks, kuna Empacheri paadiga olen ka enne sõitnud. Suuremaks küsimärgiks oli tegelikult uus paarimees, kellega varem pole kordagi koos sõudnud. Kuna nii Leonid Gulovil kui ka minul on erisugune tehnika ja sõudetempo eeskätt just võistlustel, siis ei olnud teada, kuidas meil paadis koostöö sujub. Samuti ei olnud ka treenerid ühest klubist, vaid üks ühest ja teine teisest Eesti otsast. Nii et neilgi tuli kõvasti koostööd teha. Nõnda me siis valmistusime maailmameistrivõistlusteks. Järelejäänud kaheksa päeva jooksul saime koostööd lihvida 12 korral – seda ei ole just kuigi palju, arvestades, et tegemist on maailmameistrivõistlusteks valmistumisega. Õnneks sujus aga kõik võistlustega seotu probleemideta.

Niisid astusime Leonidiga 25. juuli hommikul lennuki pardale ja teekond Austria suunas võis alata. Me ei olnud aga ainukesed võistlejad, kes Eestit esindama läksid – oli ka veel SK "Pärnu" üksikaeru kahepaat, koosseisus Vahur Mäe ja Kalver Tammik.

Austriasse saabusime keskpäeval, ja et ilm oli küllalt palav, siis tuli kohe end riidest lahti koorida. Lennujaama olid korraldajad meile bussi vastu saatnud, nii et juba tunnikese jooksul jõudsimegi pärale Linzi. Hotellis saime kokku koonnise teise poolega, kes rändas Eestist Austriasse bussiga, et kohale vedada ka paadid. Sama päeva õhtul saime juba vee peale minna, et enne võistlust uue paadi tunnetus kätte saada. Kuna ma ei olnud varem Linzis käinud, siis ei osanud ka ette kujutada milline see võistluspaik on. Teadsin vaid, et Linz on sadamalinn Doonau ääres, elanikke umbes 200 000 ringis. Võistlusdistsants tundus olevat mittelooduslik, kuna kanali üks ots oli ühenduses Doonauga ja teine oli tupik.

Vesi ei olnud eriti puhas ja igasugust huvitavat ollust oli vees hõljumas, seda just rohkesti distantsi stardipoolel. Ka vee lõhn ei olnud kuigi meeldiv, aga siiski talutav. Õnneks oli kanal tuulte eest kaitstud ja seetõttu ei esinenud olulist lainetust.

Kohapeal saime veel kolm treeningut teha, enne kui tuli lahingusse minna. Nõnda me siis ootasimegi pikisilmi 27. juulil avastarti. Paarisauerulisi kahepaate oli kokku 23. Eelsõidu strateegiaks oli stardis teistele ahtrit näidata, sellega saime hakkama ja võitsime eelsõidu kindlalt, pääsedes seetõttu otse poolfinaali. Vähesele koosharjutamisele vaatamata liikus meie paat päris hästi, mis andis järgmiseks stardiks juba tublisti enesekindlust. Kuid poolfinaalis me enam nii kindlalt ei sõudnud, koostöö ei olnud enam sama, mis oleks võinud olla, ja see lisas veidi pinget. Sellegipoolest suutsime ka selle sõidu võita. Finaalsõidu kõrval olid eelnevatel päevadel tehtud startid nagu naljategemine. Nüüd läks puh-

Linzis pärast autasustamist. Paadis esiplaanil Tõnu Endrekson, tema selja taga Leonid Gulov, paadisillal L. Gulovi treener Sergei Gluško.

tast südamest rebimiseks. Stardis rebisime end küll teistest lahti, kuid pikemat vahet me siiski järgnevate ees ei saavutanud. Lõpus, viimase 500 meetri peal hakkas Ungari paatkond ohtlikult lähema. Õnneks aga ületasime finišijoone esimesena. Nõnda see maailmameistri võistluste võit siis koju toodigi.

Kohe pärast sõidu lõppu tuli autastamispuodiumile astuda. Organism oli nii tühjaks tõmmatud, et kohe kuidagi

ei tahtnud jalgu alla võtta. Päris hea tunne oli aga oma hümnid kuulata ja vaikelt kaasa ümiseda.

Üksikaeru kahepaadil nii hästi ei läinud. Kokkuvõttes saavutati 13. koht. Kuigi tehniliselt sõudsid nad päris hästi, olid teised siiski füüsiliselt meie paatkonnast üle. Niisiis pakkisime pärast võistlust asjad kokku ja saatsime suurema osa kaasas olnud "elamisest" bussiga kodu poole teele.

Meie aga jäime Guloviga veel koha peale, sest meil tuli asuda lennukile alles järgmise päeva hommikul. Kuna sama päeva õhtul oli võistlejatele mõeldud bankett, siis võtsime meiegi sellest osa. Hommikul hakkasime aga Austriasse tulnud teed pidi tagasi kodu poole lendama ja 30. juuli pealelõunal olimegi juba taas Eestimaa pinnal.

Sellega oli meie seekordne Austrias käik edukalt lõppenud.

VETERANID PRANTSUSMAAL

Ruth Vaar,
Viljandi SK sõudetreener

Antony Mason on öelnud umbes nii: "Üldiselt usutakse, et üle 30 a. mehed spordivad tervise huvides, kuid see on vaid pool tõde. Enamik kasutab treeningut lihtsalt organismi tasakaalustamiseks. Nad lõõtsutavad ja higistavad selleks, et teha ruumi järgmisele õllelaadungile. Sport on ka parim vabadus käituda taltsutamatu: sülitada, vanduda, kiruda. Meeste sõprus on tegevuskeskne. Neid ei huvita mõnus lobisemine, vestlus ainult sellepärast, et rääkida. Neil on iga asja kohta oma arvamus. Nad tahavad olla sõltumatud, asjatundlikud, iseisvad jne. jne."

Ammutanud niisugust informatsiooni meessoos esindajate kohta ja teades,

et meie sõudeveteranide delegatsiooni kuulub kaheksa meesterahvast pluss meessoost autojuht, võtsin kõik selle arvesse, pakkisin oma reisikotti kaks kõige paksemat läbilugemata raamatut, minu poolest võis reis Prantsusmaale alata.

Sihiks oli Internationale d'Aviron de Vicy 21.-22. september 2001. a. Reisiseltskonnaks Jaan Vaiksaar, Enn Pehk, Lauri Pind, Indrek Salk, Urmas Hein, Toivo Zoova, Juhan Paalo, Tanel Kliimann, bussijuht Fred Killing ja saatusekaaslaseks Krista Paalo.

Algul tundus, et nii mõnelgi mehel

oli üsna raske vahetada kodune mugav elu busshotelli vastu, aga vaatamata sellele õnnestus kõik mugavused paadikärrusse pakkida.

Juba Poolas selgus, et risk ja julgus on asjad, milles meestel on eelised võrreldes naistega. Nii leitigi ööpimeduses mingi hotellike, kus ei pidanudki istudes magama.

Edasi sõites selgus, et vastab täiesti tõe väide, et kui kunagi mehega vesteldes tuleb jutuainest puudus, pärige tema hobide (sel korral kohalike sõudeprobleemide) järele. Siis võib väga kaua istuda ja kuulata, kui ta kõigest üksikas-

Läti sõudekohtunik Juris Tiknuss (paremal) autasustab Toivo Zoovat (vasakul) ja Juhan Paalot (keskel).

2. võistluspäev, 22. september. Distsants 1000 m

203.	MA2-. Osales 7 paatkonda	
4.	Urmas Hein/Indrek Salk/ Tanel Kliimann /Lauri Pind	3.17.91 (kokkuvõttes 4.)
207.	MB2-. Osales 12 paatkonda	
3.	Indrek Salk/Urmas Hein	3.43,95 (kokkuvõttes 4.)
236.	MC4-. Osales 22 paatkonda	
2.	Juhan Paalo/Toivo Zoova/ Tanel Kliimann/Launi Pind	3.31,98 (kokkuvõttes 8.)
241.	MD2-. Osales 6 paatkonda	
	Toivo Zoova/Juhan Paalo	4.20,35 (kokkuvõttes 4.)

Eesti sõudeveteranide kaheksapaat pärast võistlussõitu. Vasakult: Tanel Kliimann, Lauri Pind, Urmas Hein, Toivo Zoova, Juhan Paalo, Enn Pehk, Indrek Salk ja Jaan Vaiksaar. Ees keskel paatkonna roolija, Oxfordi sõudeklubide remondimeister ja ülikooli paatkondade roolimees Terry Baker.

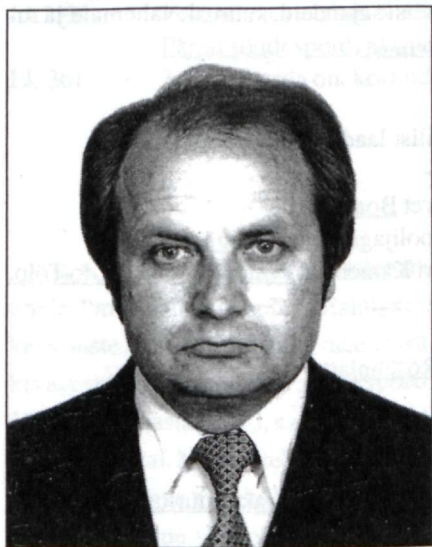

Teadmiseks lugejale. Veteranide vanuseklassi tähistus:

MA ja NA	– 27 – 35-aastased
MB ja NB	– 36 – 42-aastased
MC ja NC	– 43 – 49-aastased
MD ja ND	– 50 – 54-aastased
ME ja NE	– 55 – 59-aastased
MF ja NF	– 60 – 64-aastased
MG ja NG	– 65 – 69-aastased
MH ja NH	– 70-aastased ja vanemad

SÕUDMISE AJALUGU KAANTE VAHEL

Henn Saarmann,
ESBL-i koostaja, spordiajakirjanik

Uskumatu, kuid tõsi – Eesti sõudespordi ajalugu on kaante vahel.

Jaanipäeva ajal 2001 tõi trükivärvist lõhnava mahuka raamatu “Eesti sõudespordi ajalugu” autor Hugo-Herbert Artma pühendusega Eesti spordibiograafilise leksikoni toimetusse. Meeldivalt piltide ja lugudega kaunistatud väärtteos 125-aastase sõudespordi aja-

loost oli kaante vahel! ESBL-i ühe koostajana oleksin soovinud seda raamatut palju varem, et vältida ESBL-is praegu esinevaid vajakajäämisi.

Nüüd olen sõuderaamatut huviga lugenud ja mõelnud, et iga ettevõtmise taga peab olema keegi “hull”, kes on idee autor, asjaajaja, õiendaja (tsensor), mõttekaaslane (nõuandja), ka sõber. Taolise rolli tuli Hugo-Herbert Artma. Teda ei kohustatud ega sunnitud selleks, vaid paluti abi spordileksikoni ankeetide ja piltide kogumisel. Ta tegi seda hästi ja suutis kokku panna ka sõudespordi ajaloomaamatu.

Head on raamatusse kirjutanud autorid. Teiste spordialade kroonikapidajatele soovitan Ülo Tõlpi teaduslikult kirjutatud Tartu sõudeelust, kus tera tera kõrvale on kogutud fakte, dokumente, fotosid ja üleskirjutusi asjaosalistelt. Kõik on usutavad ja dokumenteeritavad ajaloolised tõed.

Mõistagi jätkub uurimistööd tulevas-

tele tegijatele ja spordiajaloo uurijatele. Küsimärgiga on Hugo Maksimilian Kuisiku (Kusick) sünnikoht, õpinguajad Oxfordi ülikoolis, poksitreenerina töötamine Tallinna “Spordis”, Ameerikasse minek. Kirju elulooga spordimees köidab suleriütteleid veel korduvalt tema juurde tagasi pöörduma.

Vähe on raamatus juttu Peterburi Keiserlikust Jahtklubist ja Peterburi eestlastest, kes sõudmist harrastasid. Eesti spordi kalendris II 1918/19 on avaldatud Eesti rekordid sõudmises ja 8 paremat sõudjat 1917. Küllap oleks tulnud raamatule kasuks ülevaade süsta- ja kanuusõudjate tegemistest. Esineb lünki isegi hilisemast ajast. Puudu on Eesti sõudesektiooni presiidiumite koosseisud 1959-1966, sest arhiivides puuduvad ametlikud materjalid. Meie spordiloo algmaterjalide säilitamine ja hoidmine arhiivides on arusaamatu.

Sõudespordi ajaloomaamatu ilmumine oli märkimisväärne sündmus.

MEIE OMA RAAMAT

Hugo-Herbert Artma, raamatu "Eesti sõudespordi ajalugu" koostaja

Saamisluгу

Kui varalahkunud Märt Lelle 1995. aasta 21. juunil tähistas sõudeklubis "Pärnu" oma viiekümnendat juubelit, oli Jaan Tuults see mees, kes sõudespordi ajaloo jäädvustamise küsimuses peetas elavas arutelus ütles oma otsustava sõna: "Teeme ära!" Ta pani peolaualeajakroonise rahatähe tulevase raamatubeebi hambarahaks. Kas see oli meie endi laiskus või vähese tegevuse vili, kuid "hambaraha" fondi laekus veel vaid 220 krooni, mis raamatu trükikojast väljatoomise päevaks (25. juuni 2001) koos pangaprotsentidega moodustas 339 krooni ja 20 sendise summa. Sellise raha eest ühtki raamatut loomulikult ei trüki!

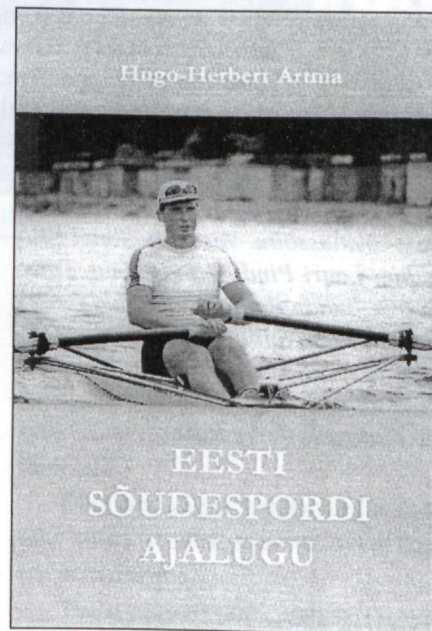
Kuid asi oli käima lükatud, seda enam, et mõned sõudespordi aktivistid (Ülo Tõlp, Urmas Hein, Arne Graumann, Toomas Honga, Andrus Teemant, Arnold Ebrok jt.) olid sõudeajaloo uurimisega juba eelnevalt tegelenud ja mahukad käsikirjad kokku kirjutanud. Raamatu kokkuseadmise käigus ilmnes, et meil on või oli õige mitu asjahuvilist, kelle isikli-

kes arhiivides, mis veel praegugi nõuavad põhjalikku läbitöötamist, oli tohtul hulgal Eesti sõudespordi ajalugu käsitlevaid dokumente, fotosid, ajalehtede väljalõikeid jne. (Ilmar Ruhno, Märt Lelle, Juhan Mitt, Evgeni Fridolin, Olav Kurm, Ölme Kuk, Jüri Kurul, Mihkel Leppik, Evi Lepik, Ilme Nael jt.). Kõigi nimetatute hool ja töövaev armastatud spordialast sõnumi säilitamisel tulevas-tele põlvkondadele saigi selleks alusmüüriks, millele ehitati üles 428-leheküljelise raamatu kolmteist peatükki.

Vigade parandus

See, et tegijal juhtub mõndagi, ei õigusta "Eesti sõudespordi ajaloo" lehekülgedel esinevaid fakti- ja trükivigu. Toimetus usub, et iga selle raamatu tähelepanelik lugeja saab ise hakkama trükikuradi vempudest tingitud õigekirjavigadega, sest teksti muu osa peaks aitama lugeja õigele järjele.

Ajalugu kirjutades on vead kerged

tulema. Halb on see, kui trükkija sõrm eksib trükimasina klaviatuuril ja vahetab omavahel numbrid aastaarvus, kõrgustes, kaugustes ja kiirustes, muutes nii viisi sajandeid, suurus, vahemaid ja tulemusi.

Vigade paranduses pöörab toimetus esmajärjekorras tähelepanu tekstis esinevate tehnilist laadi vigade parandamisele.

- Lk. 6 6. lõik, 1. rida on: 1955, peab olema 1555.
- Lk. 7 2. lõik, 2. rida on: "Lady Margaret Boal Club", peab olema: "Lady Margaret Boat Club".
- Lk. 11 Ülemise foto tekstis on: Roolijaga sisetullidega neljapaat, peab olema: Roolijaga tikkullidega neljapaat.
- Lk. 14 Alt 2. lõik, 4. rida on: ... Juri Kamenski ja Peeter Mardna, peab olema: ... Juri Kamenski, Peeter Mardna ja Ülo Tõlp.
- Lk. 16 2. lõik, 5. rida on: honorase, peab olema: hondurase.
- Lk. 29 Alt 1. lõik, 4. rida on: Kõrge puitehitis, peab olema: Kerge puitehitis.
- Lk. 31 Alumise foto tekstis on: seisavad paremalt: E. Roseblatt, peab olema: E. Rosenblatt.
- Lk. 32 2. lõik, 5. rida on: ca 50 m, peab olema: ca 100 m.
- Lk. 65 Alt 2. lõik, 1. rida on: asus mujale, peab olema: Saksamaale ja mujale.
- Lk. 68 5. lõik, 4. rida on: liikumistakistus, peab olema: kõikumistakistus.
- Lk. 70 Sel leheküljel on viiel korral kirjutatud: TRÜ Kehakulteaduskond, peab olema: TRÜ Kehakultuuriosakond.
- Lk. 75 Fotodele järgneva teksti 2. reas on: praktikal, peab olema: sõjaväelaagris.
Alt 2. lõik, 1. rida on: L. Rannasti, peab olema: L. Rannaste.
- Lk. 76 6. lõik, 4. rida on: ja Moskvast, peab olema: Moskvast, Porvoost ja Tamperest.
- Lk. 84 3. lõik, 1. rida on: meie noored, peab olema: Tartu noored.
Alt 4. lõik, 6. rida on: kuni juubeliaastani, peab olema: kuni 100. juubeliaastani.
- Lk. 97 4. lõik, 9. rida on: juba kaheksateistkümnnes, peab olema: juba üheksateistkümnnes.
5. lõik, 11. rida on: oli kuueteistkümnnes, peab olema: oli kahekümnnes.
Alt 1. lõik, 3. rida on: I. Pind (alates 1969), peab olema I. Pind (1969-1984).
- Lk. 98 Alt 3. lõik, 2. rida on: Tairo Tarvis, peab olema: Tairo Talvis.
- Lk. 117 Alumise foto peal asuva teksti 3. reas on: Pronksile tuli "Kalevi" tüdrukute kaheksapaat koosseisus ... (edasi tekst leheküljel 119 lõigu lõpuni). Esitatu ei vasta tegelikkusele, sest see paatkond 1955. aasta NSVL noorte meistri-võistlustel III kohta ei saavutanud. (Need andmed pärinevad J. Kuruli "Kroonikaraamatust 1950-1960".)

- Lk.127 Foto all oleva teksti 3. reas on: Erich Seiler, Harry Schants, peab olema: Erich Seiler, Ülo Karula.
- Lk.135 Fotopealses 1. lõigu 1. reas on: 124-aastased, peab olema: 116-aastased.
- Lk. 172 1. lõigu 1. reas on: Tammeorg, Enn Normak, peab olema: Tammeorg, Enn Norman.
Foto all olevas tekstis on: Kaheksateist "Harku näkineidu" pärast 1960. aasta võidukat hooaega, peab olema: TPI naissõudjad (pearättidega) koos TRÜ sõudjannadega (TRÜ teklitega) esimesel kaheksapaatide regatil 1957. aastal Tartus.
- Lk. 198,202 Nendel kahel leheküljel on kolmel korral juttu Tartu Ülikooli kehakultuuri- ja sporditeaduskonnast, peab olema: Tartu Riikliku Ülikooli Kehakultuuriteaduskond.
- Lk. 202 1. lõigu 1. reas on: rahvapaadiliikidel, peab olema: paadiliikidel.
- Lk. 217 Värvitable nr. 1 on: Mehhiko olümpiamängude (1976), peab olema: Montreali olümpiamängude (1976).
- Lk. 227 Alt 3. rida on: Erich-Wilhelm Seller, peab olema: Erich-Wilhelm Seiler.
- Lk. 238 Foto all olevas tekstis on: Velli-Jüri Allik, peab olema: Vello-Jüri Allik.
- Lk. 251 Alt 4. lõik, 1. rida on: Enn Normak, peab olema: Enn Norman.
- Lk. 256 Alt 2. lõik, 1. rida on: Eesti sõudjatel 1969. a., peab olema: Eesti sõudjatel 1968. a.
Alt 2. lõik, 2. rida on: Porvoos esimene, peab olema: Espoos esimene.
- Lk. 291 1. lõik, 3 rida on: lemmikharrastust demblini, peab olema: lemmikharrastust demopini.
- Lk. 310 BARCELONA 1992 on neljal korral kirjutatud: Femandez, peab olema: Fernandez. Sama kahel korral ka ATLANTA 96 – LAKE LANIER – EESTILE KURBUS loos leheküljel 312.
- Lk.349 Alt 3. rida on: Leedulannade ülekaal 2,9 km, peab olema: 2,6 km.
- k. 350 Alt 3. lõik, 1. rida on: 48 aastat, peab olema: 44 aastat.
- Lk. 351 Foto all olevas tekstis on Ülp Tõlp, peab olema Ülo Tõlp.
- Lk. 352 2. lõik, 4. rida on: sõudetreenerina, peab olema: sõudespordi eriala õppejõuna TRÜ-s.
3. lõik, 3. rida on: NV Liidu meistrivõistlustel, peab olema: NSV Liidu 1961. aasta meistrivõistlustel.
4. lõik, 3.-4. rida on: Neist kahel viimasel korral, peab olema: Kõikidel kordadel.
5. lõik, 6. rida on: Tartu linna sõudebaasi olmehoone, peab olema: Tartu linna sõudebaasi ellingud ja tegi eskiisprojekti olmehoonele.
- Lk. 353 Alt 1. rea nimistusse tuleb lisada Mihkel Klementsovi nimi.
- Lk. 354 3. lõik, 6 rida on: Eesti Põllumajanduse Akadeemia ja, peab olema: Eesti Põllumajanduse Akadeemia meeskvarlett ja.
5. lõik, 3. rida on: mõtlemise armastusest, peab olema: mõtlemise tarkusest.
- Lk. 357 2. lõik, 2. rida on: Ta rajas Tartu Riikliku Ülikooli sõudebaasi (1956), ehitas Eesti esimese sisesõudebasseini, peab olema: Ta laiendas Tartu Riikliku Ülikooli Sõudebaasi (1958), ehitas Eesti teise sisesõudebasseini.
- Lk.359 Foto all oleva teksti 3. reas on: NSV Liidu Sõudespordi Föderatsiooni peatreener Jevgeni Samsonov, peab olema: Pärnu sõudespordi aktivist Feliks Villo.
- Lk. 361 3. lõik, 3. rida on: korraldati 1970-ndate aastate algul, peab olema: korraldati 1960-ndate aastate lõpul.

Ja veel juhime lugejate tähelepanu ühele "möödalaskmisele". Esialgsete kavatsuste kohaselt pidi meie raamat trükivalgust nägema Eesti sõudespordi 125. juubeliaastal 2000, s.o. 20. sajandi viimasel aastal. Mitmel tehnilisel põhjusel, eelkõige aga trükikuludeks vajaliku raha puudumine venitas raamatu ilmu-

misaja järgmise, 21. sajandi esimesse aastasse (2001). Sellest tingituna palub toimetus teha lugejal tekstiosas, kus on juttu eelmisest sajandist, paranduse ja lugeda: 19. sajand, kus aga räägitakse käesolevast sajandist, lugeda selle asemel 20. sajand.

Toimetus tunnistab, et nii mõnigi viga

võis jääda silmapaari vahele. Vabandame!

Täname kõiki neid, kes juhtisid toimetuse tähelepanu raamatus esinevatele vigadele, eelkõige aga tänusõnad Ülo Tõlpile, suure töö tegijale ja vaeva nägijale.

SÕUDESPOORDI AJALOO UURIMISEST JA UURIJATEST

Eesti sõudespordi ajaloo uurijad on saanud hakkama oma spordiala 125. aastast ajalugu kajastava raamatu kokkukirjutamisega.

Raamatus esinevatele vajakajäämistele viitas ka Henn Saarmann. Kuigi nendeks on oma põhjused ja toimetusest mittesõltuvad asjaolud, ei õigusta see sõudespordi ajaloo lehekülgedel esinevaid "valgeid laike". Koostaja ei otsi siinjuures vabandussõnu tegemata jätmiste/jäämistele õigeksrääkimiseks, küll aga juhib tähelepanu nendele seikadele, millest üksainus inimene – raamatu koostaja – ei suutnud saada ei üle ega ümber ja mida tulevased ajaloouurijad peavad tõsiselt arvestama.

Arhiivides, muuseumites, raamatukogudes läbilehitsetud ja läbiloetud leheküljed andsid küll tõhusa osa ajaloolisest taustast, kuid ei andnud vastust paljudele küsimustele. Need võisid osaliselt jääda silmapaari vahele, osaliselt aga hävinenud nii hoolimatusest kui ka inimtegevusest mittesõltuvatest õnnestustest tingituna tekkinud lünkadest.

Näitena võib tuua Pärnu Kehakultuuri- ja Spordikomitee, kus esimees B. Laidsaar 1953. aastal "kinkis" pioneeridele makulatuuriplaani täitmiseks kolm arhiivikapitält linna sõjajärgse spordiarhiivi säilikuid aastatest 1944-1953, või Harku Sõudebaasi, kus uus juhtkond pärast Ilmar Ruhno pensionile jäämist 1986. aastal saatis suure osa säilikutest keskküttehju. Ka 1970-ndate aastate uputus Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomitee keldrikorruse arhiivis Vana-Posti 2 tegi oma töö.

Õnneks pole veel kõik kadunud! Veel elavad inimesed – sõudespordi aktivistid ja endised sõudjad, kelle mälestustel on kuldaväärt osa poole sajandi vanuste sündmuste taastamisel. See töö ootab tegemist ja tegijaid ning seda ei suuda teha üks inimene, samuti ei saa seda teha käskkorras ega sunniviisiliselt.

Toimetus on arvamisel, et asjatundlikust ja kogemustega arhiivindustundjast jäi vajaka, inimesest, kes vähemalt ühe aasta jooksul oleks omale leivaraha teeninud arhiividest materjalide otsimisega. "Eesti sõudespordi ajaloo" toimetamisele ei olnud samuti kasuks asjaolu, et raamatu kokkukirjutamise ajal puudus finantsiline tugi, mis nii ulatusliku ja mahuka töö juures oluks vajalik.

Toimetus nendib rahuldustundega, et vanade tegijate (Ülo Tõlp, Urmas Hein, Arne Graumann jt.) kõrvale on kerkinud mitu nooremat, kes sõudespordi ajaloo ja sõudmisega tegelenud või tegelevate personide elukäigu jäädvustamisel oma "käte külge panid". Kiidusõnad on ära teeninud raamatu kaasautorid Vahur Mäe Pärnu sõudmise ajaloo uurimisega ("Pärnu 1948-1999") ja Härmo Hiemäe looga Jüri Jaansonist ("Isemeelne paadimees"). Suure töö tegid ära ka Katrin Ots ja Egle Trump raamatu XII osa – "Eesti sõudjad – medali võitjad" nimekirja kokkuseadmisel ja tabelisse kandmisel.

Märkimist väärib ka senini veel mitte trükivalgust näinud Martin Vadami kodu-uurimuslik töö "Sõudetreener Mihkel Leppik" ja õrnema soo esindaja Kersti Paldis, kes pani paberile mahuka

kirjatöö Urve Tautsist pealkirja all "Esimised hääleharjutused "esimese karjuja" rollis".

Kui meie raamatusse "Eesti sõudespordi ajalugu" on kätketud selle spordiala 125 tegevusaastat (1875-2000), siis tänasel päeval see ajalugu jätkub, oodates uusi ajaloouurijaid ja olemasolevale

Martin Vadam

raamatule järjekirjutajaid, ehk teisisõnu – uue raamatu "Eesti sõudespordi ajalugu. Teine osa" kokkukirjutajaid. Kas teeb seda keegi selles loos nimetatutest, või hoopis keegi seni veel tundmatu sõudespordi ajaloo huviline?

Me ei tohi kunagi unustada seda, et täna kokkukorjatud, üleskirjutatud ja arhiivi talletatud materjali saabki kasutada olemasolevale järjeraamatu kirjutamiseks, toimugu see siis viiekümne, saja või saja kahekümne viie aasta pärast.

Julgustagu need kirjaread igäühte meie hulgast omapoolset panust tegema!

Katkend Kersti Paldise loost “Esimesed “hääleharjutused “esimese karjuja” rollis”

Tauts tahtis väiksena saada loomulikult lauljaks. Tema ema rääkis alati, et tütar hakkas laulma enne kui käima. Nii raadio järgi kui ka grammofonilt kuuldud muusika järgi. Tautsid tegid koduteatrit, laulsid ja tantsisid.

Urve Tauts meenutab oma kunagist vastust küsimusele kelleks ta tahab saada: “Ma olin siis juba vanem – 6, 7, 8-ne, mäletan, et tahtsin saada ülikooli uksehoidjaks. Ei tea, kust see mõte??? Nii see oli!”

Urve Tautsi puhul ei ole tarvis veel kord kinnitada, et meil on tegemist silmapaistvalt andeka ooperilauljaga. Seda tõestavad ilmekalt tema rollid: Ljubaša (“Tsaari mõrsja”), Carmen Ulrike (“Maskiball”), Iige (“Raudne kodu”), Katharina (“Tõrkosa taltsutus”), Amneris (“Aida”), Azucena (“Trubaduur”), Céline (“Colas Breugnon”), Octavian (“Roosikavaler”), Eboli (“Don Carlos”) jt. Põnevad on ka neisse rollidesse kätketud ka-

rakterid, need on lauljale lausa kingituseks. Seepärast ongi raske vaagida, kus kulgeb piir, mis eraldab õnne õnnetusest, kus algab töö, mis teeb inimesest artisti. Loodus on Urve Tautsile kõike küllaga andnud – nii häält kui artistlikkust, töötahet, temperamenti. Juba siis, kui lauljal olid seljataga esimesed rollid, kõlas lugu tema lavale ilmumisest, tema “avastamisest” nagu teatrilegend. Tauts oli nimelt too Pärnu koolitüdruk, kelle kohta maestro Arder ühel koolinoorte isetegevusülevaatusel prohvetlikult lausus: “Pange tähele, laps on hällis!” Aga ka lugu sõudesportlasest, kes häält teemata muusikakooli sisse sai, on Urve Tautsiga seotud. Siis, kui Tauts sisseastumiseksamitele jõudis, suutis ta ainult kähinal teatavaks teha, et paar päeva tagasi oli tal veel häält “nagu merd”. Üleliidulisel noorte sõudevõistlustel olid võistkonnakaaslased Urvet kasutanud “esimese karjuja” õilsas rollis.

Kersti Paldis (vasakul) koos Urve Tautsiga Pärnu Linnavalitsuse hoones 2001. aastal.

OXFORDI SÕUDMISEST

Jaan Patrick Larner

Sissejuhatus

Ma sündisin oktoobris 1971 Uppsalas, Rootsis. Üsna varsti pärast seda kolis meie pere Inglismaale, kus kasvasin üles Norwichis. Õppisin Norwichi Kuningas Edward VI nimelises erakoolis, kus, ol-

les saavutanud matemaatikas, füüsikas ja inglise keeles A taseme, sain edasi õppida õigusteadust Exeteri ülikoolis. Enne ülikoolis õppima asumist töötasin ühe aasta firmas, mis tegeles arvutisüsteemidega börside jaoks. Seejärel reisisin kolm kuud Ameerika Ühendriikides New Yorgist San Francisconi ja sealt Miami, elades põhiliselt mitmetes laagrites. Enne ülikooli astumist olid mu lemmikspordialad Tae Kwon Do ja krossijooks.

Exeteri Ülikooli Sõudeklubiga ühinesin ma oma viimasel kursusel. Ma olin neljapaadi eessõudja ülikooli teises meeskonnas. Kahjuks ei võitnud me ühtki võistlust või regatti. Kuid siiski tärkas sellest ajast minu suurem huvi sõude-spordi vastu.

Karjäär

Pärast Exeteri Ülikooli lõpetamist Õigusinstituuti (Law School) õppima

asumist ühinesin ma prestiižse Berwin Leighton advokaadifirmaga, mis asus Londoni finantspiirkonnas, olles ühtlasi üks maailma tähtsamaid. Ma spetsialiseerusin peamiselt mitmesugusele juriidilisele finantstegevusele, mis oli seotud igasuguse müügi ja ostmise aga ka uute firmade asutamisega, samal ajal töötasin ka kuus kuud Brüsselis, olles nõuandja Euroopa Ühenduse seadustes.

Sel ajal veetsin ma veidi aega spordisaalides, ent kuna minu nädala töökoormus oli sageli 80 tundi, oli mul vähe aega osa võtta organiseeritud sporditegevusest, samuti ka sõudmisest.

Oxfordi ülikool

Otsustasin lahkuda seadusemaailmast ja pühenduda rohkem kommertslikule karjäärile. Seetõttu asusin õppima uude, kuid väga hinnatud Oxfordi Ülikooli ärikooli – Masters in Business Administration.

Üks kasu Oxfordi astumisest oli ja on selles, et siin on loodud kolledžite süsteem, kus iga üliõpilane saab ülikooli ühe kolledži liikmeks. Minu puhul oli see Jesus College. Need pole seotud mitte ainult majutusega, vaid täidavad ka akadeemilist, sotsiaalset ja ilmalikku rolli üliõpilaste elus.

Ehkki see polnud ilmtingimata vajalik, otsustasin ma end siduda kolledži eluga ja taastada ka oma huvi sõudmise vastu. Igal kolledžil on oma paadiklubi ja sportimisvõimalused, ehkki mõnedel kolledžitel tuleb ellinguid omavahel jagada. Oxfordis asuvad kõik ellingud jõe põhjakaldal vastu Oxfordi Ülikooli Sõudeklubi (Oxford University Boat Club). See klubi ühendab kõikide kolledžite klubid ja selle kaudu toimub ka sportlaste valik ülikooli paatkondadesse.

Sel hetkel ei tundunud sõudmine parima valikuna, kuna mu treeningukaaslastel olid minust kaheksa aastat nooremad ning pärast kolmeaastast töötamist, söömist ja joomist juristina Londonis, olin ma kohutavas füüsilises vormis.

Õnneks on sügissemester Oxfordis pühendatud nn. algajatele sõudjatele ning see andis mulle võimaluse taastada oma sportlik vorm, peamiselt sõudeergomeetri abiga.

Kevadsemestri alguseks olin sobivas sportlikus vormis ja mind valiti Jesus

College Boat Clubi (JCBC) teise kaheksasse paatkonda, peamiselt seetõttu, et olin umbes 36 naela (Ligikaudu 16,3 kg. – Tõlkija.) raskem kui ülejäänud paatkonna liikmed.

Igal semestril toimub üks põhiline regatt, kui ilm vähegi võimaldab. Kaks nendest on nn. "kokkupõrke regatid", mille käigus jaotatakse kõik osavõtjad kuni 13-meeskonnalisteks gruppideks. Iga kolledž (neid on vähemalt 40) võistleb vähemalt kahe meeskonna ja ühe naiskonnaga. Meeskonnad ja naiskonnad võistlevad eri gruppides.

Selle võistluse käigus rivistuvad paadid üles nii, et ühe paadi ahtri ja teise paadi vööri (paadinina) vahe on poolteist paadi pikkust. Pärast stardisignaali on eesmärk eespool oleva paadiga kokku pörgata. Kokkupõrge loeb, kui ühe paatkonna meeskonnal õnnestub eessõitvat paatkonda puudutada kas aeruga või mingil muul viisil.

Regatid kestavad neli päeva, kusjuures päevas on üks sõit. Kui sõidu jooksul toimub kokkupõrge, vahetatakse järgmiseks päevaks kohad. Viimasel võistluspäeval saavutatud koht määrab järgmise aasta stardikoha. Kui meeskonnal õnnestub eessõitva paadiga iga päev kokku pörgata, antakse neile auhind, mis on tuntud "labad" (blades) nime all. Iga meeskond taotleb seda auhinda, kuna see näitab regati parimat tulemust ja on

kolledžile suureks auks, sest igal aastal on umbes 120 meeskonna hulgast ainult üks või kaks sellise auhinna võitjat. Saageli kirjutatakse ka paatkondade nimed, kellega kokku pörgati, oma kolledži seinetele. Samuti on meeskonnal õigus auhinna, milleks on aer, millele on kirjutatud võitja meeskonna nimed, treeneri nimi ja võidetud paatkondade nimed. Traditsiooniliselt antakse selliseid välja 10 – igale paatkonna liikmele ja üks kolledži sõudeklubisse väljapanemiseks. Meie võitsime nimetatud auhinna 1999. aastal ja see asub meie klubi baarileti kohal. Kui kellelgi on võimalus seda näha, siis mina olen seal kuues.

Igasugust informatsiooni selliste võistluste kohta või meie kolledži kohta leiate interneti aadressil www.jesus.ox.ac.uk. Sellel leheküljel on ka rikkalikult igasuguseid fotosid ja muud huvitavat.

Tõlkis Jarek Mäestu

***

Jaan Patrick Larneri esivanemad pärinevad Eestist, Pärnumaalt. Tema vanaisa (ema isa) Jaan Taliveer (1891-1954) oli pedagoog, kelle viimane töökoht sünnimaal oli juhatajaamet Pärnu Linna II Algkoolis (Ülejõe Algkool, 1937-1944). 1944. aasta septembris lahkus Jaan Taliveer perekonnaga (abikaasa, kolme tütre ja pojaga) Eestist, asudes Rootsi, kus töötas oma surmani Uppsala Ülikooli arhivaarina.

JESUS COLLEGE BOAT CLUB 2nd Eight 1999

BLADES!

Bow Rich Breene
Two Ed Mackenzie
Three Adam Kay
Four Matt Rodger
Five Tommy Jordan
Six Jaan Larner
Seven James Lee
Stroke Conan Lauterpacht
Cox Jo Nichols
Bumped: Exeter II, Worcester II, Balliol II, St.Johns II.
Coaches: Ruth Holtham, Selena Cochrane.
 Finishing position: Up 4 to 8th in Division IV

Jesus College'i Boat Clubi 1999. aasta sõudehooaja kaheksapaat-2. Fotol istub Jaan Patrick Larner kuusendal sõudjakohal.

NÜÜDISAEGNE SÕUDEKESKUS TARTU

Silver Tammik,
SK "Pärnu" tegevsoudja

Möödunud aasta sügisel lipsas ajakirjandusest läbi uudis kavatsetavast sõudmis- ja aerutamisspordi keskusest Tartus. Nimelt sõlmisid Tartu linnavalitsus, Tartu Ülikool, MTÜ Ülikooli Spordiklubi ja Tartu sõudmis-aerutamiskeskus eelmise aasta 7. novembril ühiste kavatsuste protokoll, kus nähakse ette sisuliselt ühe nüüdisaegse sõudebaasi rajamine senise kahe asemele.

Jää pani sulama tegelikult juba 1. septembril 2001 "Postimehes" ilmunud artikkel, kus Jaak Aaviksoo rõhutas vajadust muuta Tartu Ülikool rahvusvaheliseks ülikooliks. Ka sõudmis- ja aerutamiskeskuse president Aksel Kivi on avaldanud arvamust, et loodav keskus meelitab Tartusse välistudengeid. Ülikooli Spordiklubi juhataja Meelis Jukk näeb aga ette akadeemilise sõudmistraditsiooni tekkimist nagu see on Oxfordi ja Cambridge'i ülikoolis. Ehk ei olegi see mõte nii utoopiline, kui esialgu tunduda võib – on ju Tartus juba praegu olemas sõudespordi väärikas ajalugu, Emajõgi kui kõige paremaid sõudetingimusi pakkuv

veekogu sügisel ja kevadisel ajal ning – mis kõige tähtsam – inimesed, kes on tõsiselt huvitatud oma ideede elluviimisest.

Uue keskuse loomisest võidakid kõik. Sõlmitud protokoll eesmärkideks on aerutamise ja sõudespordi arendamine Eestis. Tasemel tingimused võimaldaksid paremini tegeleda noorsportlaste järelkasvu ettevalmistamisega. Kivi arvates on konkurents noorte sportlaste pärast läinud väga tihedaks, mistõttu muutuvad järjest määravamaks spordi baaside poolt pakutavad tingimused. Samuti võimaldaks idee elluviimine tihedamat koostööd mitmete Tartu Ülikooli üksustega kas või treenerite ettevalmistamisel.

Ent arvata võib, et lisaks eeltoodutele on igal osapoolel ka isiklikud huvid – muidu vaevalt et koostööni jõutud oleks. Tartu Ülikool võidak välisüliõpilaste siameelitamisega rahvusvahelises maines ja seoses sellega ka rahaliselt. Ei saa aga öelda, et ülikool sellega alusetult rikastuks, sest tegemist ei ole mitte äriettevõttega, vaid asutusega, mis eelkõige eesti rahvast teenib. Ka Ülikooli Spordiklubi pürgib Tartu Ülikooli osana peamiselt samade eesmärkide poole ja üritab selle nimel pakkuda üliõpilastele sportlikuks tegevuseks järjest paremaid tingimusi. Ei tohi aga unustada, et Ülikooli Spordiklubi huvitab eelkõige üliõpilassport, mitte noortetöö. SAK Tartu on samuti huvitatud parematest treeningutingimustest, aga ka noortetöö jätkumisest. Just tema peaks andma uuele kesktale oma sisu. Linnavalitsus esindab aga linnakodaniku huve – rohkem võimalusi

noortel ennast teostada, sportliku eluviisi propageerimine ja Emajõe kallaste korrastamine on vahest iga tartlase soov. Linnavalitsus on oma kavatsusi näidanud arengustrateegias ja Emajõe Jõeriigi projekti käimalükkamises. Emajõe tähtsustamine muu hulgas ka sõudespordi kaudu võiks olla samuti üks linnaisade motive. Sõlmitud ühiste kavatsuste protokoll on nende ideede ühine tulem.

Töö kavatsuste elluviimise nimel tegelikult juba käib. See on ka vajalik, sest vastavalt plaanidele peab uus keskus valmima juba aastaks 2003. Linnavalitsusse peaks peagi jõudma Ujula ja Liiva tänava ning Emajõe vahelise ala detailplaneering. Töörühmad koostavad tulevase keskuse eskiisprojekti. Arhitektuuribüroos on valminud juba uue hoone esialgne visand ning teada on ka paigutus Emajõe suhtes. Ette on nähtud ehitada treening- ja jõusaalid, paatide hoiuruumid, sõudebassein ning olmeruumid. Rahastamise allikaks oleks linna arvates sobiv skeem, kus linn tagab, et ostab uuel keskusel teatud aja vältel teenust ning raha eraldaksid ka ülejäänud osalised.

Tänapäeva maailmas on edukuse võtmesõnaks saanud koostöö. Just ühiselt oma kavatsusi ellu viies saavutatakse kokkuvõttes parem tulemus, kui see oleks võimalik iseseisvalt asju ajades ja – mis seal salata – ka konkureerides. Ühtlasi tuleb tunnustada Tartu linna, kes on spordirajatiste ehitamist senini igati toetanud ja ka tulevikku vaadates suuri sihte seab. Ehk on siit eeskujuga võtta ka teistel.

SOS!!!

“Eesti Sõudja” toimetuse avaldab siinjuures kaks “Pärnu Postimehe” artiklit, et tutvustada meie lugejaskonda probleemiga, mis süngelt murepilvena on kerki-

nud Eesti sõudespordi tuleviku kohale.

Esimene artikkel: “Eksportöörid tahavad sadamat Pärnu jõe Papiniidu silla juurde”, avaldatud 14. märtsil 2002. aastal.

Teine artikkel: “Papiniidu kaubasadama tähendaks Eesti sõudespordi hukku”, avaldatud 23. märtsil 2002. aastal.

Eksportöörid tahavad sadamat Pärnu jõe Papiniidu silla juurde

Andres Mets

Grupp puidu- ja turbaeksportööre tuli välja ideega, et sobivaim paik Pärnu sadamat arendada on Pärnu jõe lõik allpool Papiniidu uut silda.

Eksportöörid, kes ei taha veel oma firmasid ega nime avalikustada, nendivad, et selline idee võib harjumuspärase mõtteviisi puhul tunduda teostatamatu.

“Kui aga vaadata Pärnu linna ja maakonna ning kogu Edela- ja Lõuna-Eesti arengut mitte ainult 20, vaid 50 ja isegi rohkem aastaid ette, siis tasuks ja oleks viimane aeg sellist sammu kaaluda,” kirjutasid nad Pärnu Postimehele saadetud kirjas.

Tugevad küljed

Papiniidu silla juures asub Pärnu autotranspordi sõlm-punkt. Siin on sadama asukoheleis Via Baltica lähedus, mis peaaegu läbib sadamat. See omakorda aitab kaasata transiitveoheid.

Veel olulisem on raudtee lähedus, mis sadama puhul on väga tähtis. See annab nii ekspordil kui impordil plusspunkte, sest lubab tuua raudteeharu otse sadamasse.

Ülejäänud asukohtades on raudtee kaasamine sadama transpordiskeemi Pärnus kas täiesti või peaaegu mõeldamatu. Nii ei saa aga käibesse tuua uusi kaubagruppe, sealhulgas konteinerveoheid.

Peale selle jäävad sadama lähedale arenev tööstusrajoon Ehitajate tee ääres ja raudtee kauba-jaam, kus ladustada ja komplekteerida kaupa.

Papiniidu sadamaga laheneb iseenesest probleem, millega praegu pidevalt tegeldakse: raskeveokid linnast välja!

Asukoht Papiniidus annaks

eksportööridele märgatava kokkuhoiu, kuna lüheneb autode teekond sadamasse.

Samuti tekib võimalus ehitada Kesklinna sillast mere poole jääv kaubasadam ümber reisisadamaks. Papiniidus saaks jõekalastele hõlpsasti ehitada viiekuue laeva sildumiskaid.

Takistused on ületatavad

Papiniidu sadama asukoht ei ole kooskõlas kehtivate linnaplaneeringutega. Pärnu üldplaneering ei näe selles piirkonnas sadamat. Eksportöörid aga väidavad, et kuna linnaplaneering on inimeste tehtud, võib hea tahte ja põhjendatuse korral seda muuta.

Ilma Pärnu jõe laevate sündimiseta saaksid Papiniidu sillani liikuda vaid nelja- kuni nelja ja poole meetrise süvisega laevad. Kui jõge süvendada, sõidaksid uude sadamasse sama süvisega laevad mis Kesklinna sillast allavoolu sadamatessegi.

Suurem takistus on Kesklinna sild, mille peaks avatavaks ehitama. Siis annaks öösel kindlatel kellaaegadel korraldada navigatsiooni jõel.

Kavandatav sild tuleks ümber ehitada niiviisi, et sillal sõi-

daksid autod kahes reas mõlemal suunal. Kaherealise liikluse puhul langeks ära vajadus ehitada üle Pärnu jõe kolmas sild.

Oluline vastuväide on seegi, et laevaliiklus hakkab segama sõudekanali kasutamist nii treeningutel kui võistlustel. Vaid öise, piiratud laevaliikluse korral ei tohiks majandustegevus sportlasi häirida. Võimalik on ehitada kaasaegne sõudebaas ülalpool Papiniidu silda.

Keskonnakaitse seisukohalt on teada, et allpool Papiniidu silda puuduvad kalade koelmu-alad. Kogu maailm veab jõgesid pidi kaupa ja laevade teekonnad on pikad.

“Miks peab Pärnumaa töestama vastupidist: et Pärnu jõgi ei sobi teha laevatatavaks vähemalt kolme kilomeetri ulatuses?” küsivad eksportöörid. Pärnu jõgi peaks nende arvates olema üks Pärnumaa ja linna arendamise vahendeid, mida eestlased oskavad juba sajandeid tagasi ära kasutada.

Kui mõelda uutele ettevõtmistele, näiteks Saaremaa ja mandri vahel silla ehitamisele, on kaubasadama ehitamine Papiniidu silla juurde teostatav idee, leiavad initsiaatorid.

Eksportöörid kutsuvad kõiki pärnakaid, majandusmehi, laevandusspetsialiste, keskkonnanõuandjaid ja teisi asjast huvitatuid avalikule arutelule ning koostööle, et selgitada välja esialgu utopia näiva plaani head ja halvad küljed.

Ajalool on kolme korduda

Möödunud sajandi kolmekümnendatel aastatel tekitas sadama areng Pärnu linnale samuti probleeme: kesklinnas ei jätkunud kaubaveoks laoplatse, see omakorda takistas kaubanduse arengut.

Tolleaegne sadama arendamise kava nägi ette, et puidueksport koondataks Waldhofi laoplatsidele, mis tähendas puidusadamale peaaegu sedasama asukohta, mida eksportööride initsiatiivgrupp praegu kaubasadamale välja pakub. Taanlaste ehitatud sildki tehti siis avanevate klappidega just sellest samast eesmärgist lähtudes.

AS Pärnu Sadama juhatuse esimees Peeter Volkov ütles, et 1990. aastate algulgi arutati Kesklinna silla klappide avamist, kuid leiti, et see läheb kulukaks. Pealegi on sillaklappide avasuurte laevade läbisõidu kitsas ning sild tuleks täiesti ümber ehitada, mis tähendaks palju suuremaid kulutusi.

Eksportööride initsiatiivgrupp aga leiab, et ebasoodsas kohas sadama eksploatatsioon läheb veel kallimaks, kui kõik kulud kokku lugeda.

Papiniidu silla läheduses puuduvad elurajoonid ning sadama töö ei suurendaks oluliselt Via Baltica liiklusmüra

Kaubasadama idee toetajad on konsulteerinud laevaliikluse spetsialistidega, kelle hinnangul olevat Pärnu jõgi selles piirkonnas küllalt lai ning seetõttu ei teki laevasõidu ohutusega probleeme.

Papiniidu kaubasadam tähendaks Eesti sõudespordi hukku

Enn Hallik

Sõudesportlaste arvates lõpetaks aralt umbisikulistena püsivate puidu- ja turbaeksportööride hulljulge Papiniidu kaubasadama plaan Eesti sõudmise.

Eesti sõudeliidu peasekretärile Jaan Tuultsile tuli ärimeeste idee riigi ainukesel täismõttelisel sõudmisrajal suuri laevu lossima ja liiklema panna üllatusena.

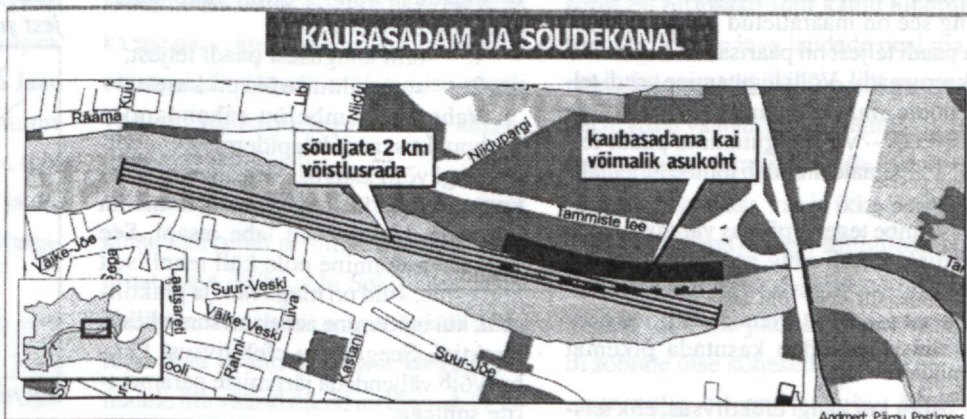
"Rääkigu nad vaid öisest laevaliiklusest mida tahes, sõuda siis Pärnu jõel enam ei saa," ütles Tuults. "Eksportööride plaan on üsna arusaamatu, sest Pärnu arengukavas on jätta jõgi veestaadioniks ning seda plaani uskudes tegeleb sõudeliit Pärnu kahe sõudesadama passistamisega."

Endine pärnulane Tuults on sünnilinnal oludega hästi kursis ning nimetab mitmele faktorile tuginedes ärimeeste ideed utoopiliseks.

"See, kuidas laevad silla vahelt läbi ja plaanitavas sadamas ümber pöörama mahuvad, on omaette lugu," arutles Tuults. "Minna küsiks, kas luulu õhkuviskajad teavad midagi Pärnu jõe paremkalda pinnasest ja kas nad tahavad Pärnu supelranna kinni panna."

Tuults on veendunud, et turvast võib pakkida ükskõik kui hoolikalt, tolmu ajab see ikka ja Papiniidust lendub tolm otse plaazhile. Jõe kallast on aga õgendamise eesmärgil palju uuritud ja jõutud järeldusele, et seal ei või lihete kartuses midagi puududa.

Sõudeklubi Pärnu juhataja Arvo Loorits oli hoolimatust

Andmed: Pärnu Postimees

ideest samuti hämmeldunud.

"Tammiste mets on ju Pärnu roheline võõnd, seal on linlaste kopsud," ei mõistnud Loorits jõe äärde tööstusmaastiku rajamist.

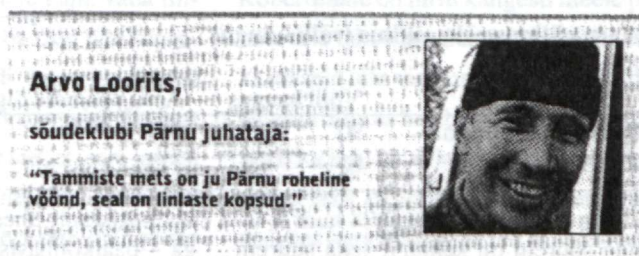
Ärimehed nägid ette sõudesportlaste vastuseisu ja väitsid oma ettepanekus, et sõudebaasid võiks praegustes asukohtades likvideerida ja rajada kaasaegne sõudekeskus ülalpool Papiniidu silda.

Seegi idee on sõudjate arvates niivõrd asjatundmatu, et ei kannata kriitikat.

"Reiu sirge on küll sõudmisvõistlusteks piisavalt kaks kilomeetrit pikk, aga täis kasvanud ja lõunatuultele sedavõrd valla, et seda kasutada ei saa," väitis Pärnu Kalevi sõudmis- ja aerutamiskeskuse hing Matti Killing.

42 aastat sõudespordiga seotud Killing meenutas, et 1962. aastal peeti Reiu sirgel isegi NSV Liidu noorte meistrivõistlused, aga tavaliselt on seal laine sõudmiseks liiga kõrge.

"Praegusel sõudmistrassil Papiniidu silla ja sõudeklubi Pärnu

Arvo Loorits,
sõudeklubi Pärnu juhataja:

"Tammiste mets on ju Pärnu roheline võõnd, seal on linlaste kopsud."

vahel on 40 aasta jooksul üks kord võistlus ära jäänud ja üks kord distantse lühendatud, Reius oleks probleeme üle päeva," ütles Killing.

Eesti sõudmisest vähemalt kolm neljandikku on Tuults, Killingu ja Looritsa arvates Pärnus. See väide puudutab nii harjutamis- ja võistlemisvõimalusi, treenereid ja organisatooreid, harjutajaid ja tippportlasi kui saavutusi läbi aastakümnete.

Pärnus on Eesti ainuke täismõtteline kaks kilomeetrit pikk võistlustrasski, milleks alati jõele stardisild ja rajatähised paigaldatakse. Kui võrrelda Eesti teisi sõudekeskusi Pärnuga, saab

selgeks, miks kõik tiitlivõistlused meie linnas peetakse.

"Tartu Anne kanalil saab sõita 500 meetrit, käänulisel Ema jõel üle kahe paadi kõrvuti sõudma ei mahu," rääkis Killing. "Viljandi järv ei anna kaht kilomeetrit välja, pealegi segavad seal tuuled. Harku järve pikkus on 950 meetrit ja seal on üheksal päeval kümnest torm, Narvas on kiire vooluga piirijõgi."

Nii on sõudesportlased sügavalt veendunud, et Pärnu sadamat arendades Niidu aasa, kaunist jõekallast ja Eesti läbi aegade üht kuulsamat spordiala ärihuvidele ohvriks tuua oleks arutu tegu.

***

"Eesti Sõudja" toimetuse arvamusel, et kui niisugune ettevõtmine peaks teoks saama, siis on Eesti Sõudeliidu juhatusel aeg "pillid kotti" pakkida ja

sõudespordi tegevuse lõpetamise tseremoonia korraldamiseks tellida mõnelt helimeistrilt arenilt lahkuja mälestamiseks "Eesti sõudespordi leinamarsi".

Toimetuse loodab siiski, et meil leidub arukaid ja kaine mõistusega inimesi seljatamaks kaukameeste kasuahnid plaane.

SÕUDETEHNIKAST JA INVENTARIST

Paadi ja inventari reguleerimine (järg)

Võlli kaugus paadi teljest paarisae- ja üksikaerupaadil

Tõmbe pikkus mõõdetakse kraadides ning see on määratletud võlli kaugusega paadi teljest nii paarisae- kui ka üksikaerupaadil. Võlli liigutamine paadi telje poole muudab tõmbe pikemaks, ja vastupidi – võlli liigutamine paadi teljest kaugemale muudab tõmbe lühemaks (joonis 1).

Tõmbe tegelik pikkus valitakse igale sõudjale eraldi ning see sõltub sõudja treenitusest, liigutuste ulatusest ja tehnilistest oskustest. Nende faktorite arendamine võimaldab kasutada pikemat tõmmet.

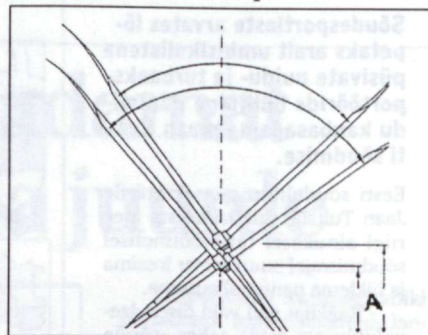
Aeru kui kangi efektiivsus, ehk teis-

te sõnadega sõudja poolt rakendatav koormus tõmbel sõltub:

1. tulli kaugusest paadi teljest,
2. aeru välimise õla pikkusest.

Vahemaa tõmbejõu rakendamise keskpunktist aeru käepidemel kuni võllini ongi võlli kaugus. Vahemaad võllist kuni aerulaba keskpunktini võib mõõta kas selle punktini või laba otsani. See viimane mõõtmine pole küll tehniliselt korrektne, kuid on mugavam ja praktilisem, kui mõõtmine aerulaba surve keskpunktini. Seega aeru efektiivsust tõmbel võib väljendada järgmiste parameetrite suhtega:

Võlli kauguse vähendamine paadi teljest suurendab tõmbe pikkust.

Joonis 1. Tõmbe pikkus. A – Võlli kaugus paadi teljest.

Aeru välimise õla pikkus / võlli kaugus

Näiteks:

	Võlli kaugus	Aeru välimise õlg	Aeru sisemine õlg	Aeru pikkus (cm)	Suhtarv
Roolijaga kahepaat	90	265	120	385	2,94
Kaheksapaat	80	275	110	385	3,44

Siin näeme suhtarvu 2,94 kuni 3,44. Mida suurem on suhtarv, seda suurem on sõudja poolt kasutatava aeru efektiivsus.

Antud võlli kaugusel – pikendades aeru välimist õlga ja seega suurendades ka suhtarvu – tekitame sõudjale suurema koormuse. Suurenenud koormus seletub laba liikumise kiiruse kasvuga, mis peab läbima pikema vahemaa sama tempo juures. Ideaalis oleks vajalik, et paatkonna kõikide liikmete aerud oleksid paralleelsed kogu tõmbe vältel ja suhtarv oleks konstantne kõikidel sõudmiskohadel. Seega võib paratamatult tekkida vajadus reguleerida tulli kaugust paadi teljest igal sõudjal erinevalt – et saavutada soovitatav tõmbe pikkus ning kindlustada sama aeru pikkuse juures paat-

konnasiseselt ühesugune suhtarv. Seega – paatkonnasiseselt võivad sõudjad sõuda eri pikkusega aerudega ja erinevad võivad olla ka tulli kaugused paadi teljest.

Aeru sisemine õlg tuleks valida selliselt, et sõudjal oleks võimalik kogu tõmbe vältel vabalt ja loomulikult liikuda. Soovitav aeru sisemise õla pikkus oleks üksikaerupaadidel 30-32 cm ja paarisae- paadidel 9-11 cm suurem kui võlli kaugus paadi teljest.

Selline individuaalne reguleerimine tuleb kõne alla tõenäoliselt ainult kõrge tasemega paatkondade puhul, kui on võimalik valida erineva pikkusega aere. Tavaliselt kasutatakse ühepikkusi aere ning püütakse ühepikkust tõmmet ja koormuse suhet saavutada järgmiselt:

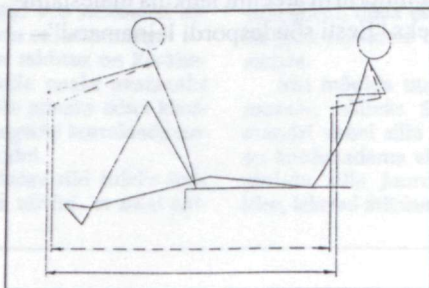
1. Kasutades sobivate mõõtmetega kronsteine saavutamaks õiget võlli kaugust paadi teljest (võib ka väikese kõikumisega), lähtudes aeru pikkusest ja vajalikust koormusest.

2. Reguleerides aeru krae asetust, et saavutada sobiv aeru välimise õla pikkus, lähtudes vajalikust koormusest ja sõudja vabast ning loomulikust liikumisest (ülekaik).

Näitena vaatleksime roolijata neljapaati, kus on üks sõudja, kellel on teistest tunduvalt pikem tõmme. Püüame seda individuaalset tõmbepikkust vähendada, suurendades kronsteini abil võlli kaugust paadi teljest, säilitades samal ajal koormuse suuruse ja loomuliku liikumise trajektoori (ülekaik 30-32 cm). Seega:

	Võlli kaugus	Aeru välimise õlg	Aeru sisemine õlg	Aeru pikkus (cm)	Suhtarv	Ülekäik
Paatkond	85,0	267,0	115,0	382	3,14	32
Pikema tõmbega sõudja	85,5	267,5	114,5	382	3,13	31

Kuna aeru sisemine õlg võimaldab vastavalt 9-11 cm ülekaiku paarisae- paadidel ja 30-32 cm ülekaiku üksikaerupaadidel, siis täpsem reguleerimine toimub paatkonnal või eri tõmbepikkusega sõudjal aeru krae asetuse reguleerimisega, arvestades sõudja füüsilist ettevalmistust, liikumisulatust ja ilmastikutingimusi. Seejuures muutub loomulikult aeru välimise õla pikkus ja sõudja koormus aerule.

Joonis 2. Käte kõrgus tõmbel.

Lõpetuseks tuleb lisada, et veel üks faktor mõjutab tõmbe pikkust ja aeru efektiivsust. See on käte kõrgus tõmbel. Oluline on, et kõrgem käte asetus tõmbel suurendab tõmbe pikkust ja aeru efektiivsust (joonis 2).

FISA materiaaltehnilise komisjoni materjalide põhjal tõlkinud Mihkel Klementsov.

UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB ...

Uugu-Ärbärt,
mõlatamise asja tundja

Mina, Uugu-Ärbärt ja minu kaks sõpra, Jaan Vanem ja Jaan Noorem, tervitame Sind, Eesti maa tublit mõlatajat ja ka

Sind, mõla spordi sõpra Silgu-Mulgi-Maa pea linnast.

Seda korda on jälle üks aasta ring täis saanud ning Raudse Valge Mao Aasta otsa lõppenud. Kokku võttes võin kohe üsna hull julge kindlusega tunnistada iga ühele, et mööda läinud aasta oli igat kanti pidi tulemuste rikas aasta. Sa mõtle vaid, armas mõla spordi sõber – mõtle kohe päris oma pea nupuga ja Sa jõuad minuga ühe sugusele aru saamisele, et tuna mulluse Kuldse Draakoni aasta mõla spordi alased saavutused on kohe päris mitme kandi pealt igat pidi kohe hirm kõvasti ümber löödud. Võtame kas või näituseks Tõnu Endreksoni ja Leonid Gulovi üle ilma maalise mõla meistri tiitli või siis jälle Jüri ning Tõnu, Leonidi, Andrei ja Silveri mehe tegusid Šveitsi maa linnas Luzernis, kus meie mõla tõmbajad mehed panid mõla spordi sõprade südamed rõõmu tundest puverdama, lastes uhkuse meele olul täielikku võimust enese üle võtta.

Nõnda viisi kraapisin mina kogu oma hinge julguse kokku ja julgen siin selles kirja tükis täiesti avalikult kinnitada, et Raudse Valge Mao Aasta oli tõe poolest meie mõla sportlastele korda läinud aasta. Liialt suurt tükki ei tohi meie tibatillukene Eesti rahvas ometigi mitte ahmida, sest see sugune suur suu täis võib hoopis tükis kurku kinni jääda. Meie väikese rahva jaoks on kõige õigemata tähendusega see meie esi vanemate vana sõna, mis ütleb, et mida tasemini mõlatad, seda kaugemale üks kord

jõuad. Ja üks kord tuleb nagu nii kätte ka see päev, kus meie mõla sportlane on olümpose mängude mõlatamise regati võitja au tasustamise paku kõige kõrge-ma astme laua peal!

Iga aastase kauni kombe koha peal kutsuti ka mind ja minu Mareta-Robertiinat enne jõulu pühi Saku Suur Halli Tallinna, kus pandi toime spordi aasta lõpu pidu ja anti kõikidest kõige parematele üle väärtuslikud au hinnad. Nõnda moodi nägid ka meie kahe vana inimese silmadki ära vaba riigi ühe suurema ja uhkema spordi tegemise hoone seest poolt. Tore spordi maja! Ja vaat mis, kõige vahvam oli see, et leeni ja käsi puudega varustatud mugava tooli peal istudes sai kogu selle vaate mängulise ürituse päris üksi pulgi ära näha.

Pidu õhtu sisse juhatuseks esitasid pilli mehed ja naised pika kontserdi kava. Nii sugust orkestrit, kus ühes koos ja ühes meeles ime kauni, noore ja nõtke naiste rahva takti kepi all mitmest riigist kokku tulnud moose kandidid nii suguseid kauneid pilli lugusid kogu maa ilma kuulsamate muusika kirjutajate poolt kokku sätitud palasid suurele rahva hulgale ette kandsid, nägime ja kuulsime meie Mareta-Robertiinaga oma pika elu tee jooksul küll esimest korda.

Pärast kokku kogunute tervitamisi ja kõige paremate soovide soovimise kõnesid, kus rahva ees astus üles ka meie vaba riigi president härra Arnold Rüütel, hõigati lava laudade peale välja 2001. aasta kõige parematest paremad spordi mehed ja naised, kes nii suguse tunnustamise olid eesti rahva, spordi aja kirjanike ja spordi tegemise liitude poolt välja pandud punktide kokku lugemisel ära teeninud.

Aga minu südame kõige sügavamas

sopis oli hirmsasti suur kahju tundmise tunne, et nende lava laudade peal ma ei näinud ainsamatki mõla spordi meest või naist. Kuid vaatamata nii suguse kurvas-tamise peale, valmistas mulle meele rõõmu meie suusa äss, kes ju ikkagi on meie oma kandi poiss – Silgu-Mulgi-Maa pea linna Vaeste-Patuste Alevist.

Ma pean siin juures igale mõla spordi sõbrale otse koheselt ja ilma keerutamata välja ütleva, et minu Mareta-Robertiinale on hirm kangesti meele pärane tele täht Mart Sander, kelle muusika alaseid tele visiooni üle kandeid vaadates ta aina ahhetab ja ohhetab ja imestab ikka ja alati, et küll see Sanderi Mart olevat ikka üks täitsa ja tore meeste rahvas, kes kargleb ja kepsleb ja lustib lava laudade peal kui nooruke härja puks, keda kevadel pärast pikka talve aega laudast karja maale lastakse. Noh, minu Mareta-Robertiina aru saamise koha pealt võib nii sugune jämmimine ju tõe poolest tõe tera ivakese välja anda, kuid minu poole pealt vaadatuna selles kirjatükis ära tähendatud ürituse eest vedamise ajal keeras ta küll ilmatuma suure käki kokku, ehk nagu täna päeval moodsammas keele pruugis öeldakse – astus ämbrisse, ja minu aru saamist mööda kohe päris mõlema jalaga. Nimelt unustas Mart Sander ära osa spordi mehi ja naisi, kes ka olid rahva austamise välja teeninud oma spordi alaste võitudega ning alles siis, kui tele viisori mehed, kes eesti rahvale selle spordi peo koju kätte toimetasid, olid oma pildi masinad juba kottidesse pakkinud, elektri kaablid kokku korjanud ja minema läinud ning ka vägagi suur osa publikumist oli peo majast ka kodu teele asunud, kepsutas tele täht Sander uuesti lava laudade peale prožektori valguse säravate kiirte kätte

ja kuulutas välja ... kõige parema tudengist spordi mehe, kõige parema tehnika spordi mehe ja kõige parema paraolümpose sportlanna au tasustamise tseremoonia. Aga mis tseremooniast nii sugusel juhul saab üldse rääkida, kui kedagi enam spordi kuulsuste autasustamist tunnistamas ei ole.

Mina olen selle punkti pealt nüüd küll nii sugune tähe närija ja oraga tsurkija meeste rahvas, kes tahab kohe hirmus kangesti teada nii suguseid asja olusid, nagu näituseks seda, et kas neid kolme spordi tegemise kangelast ei kõlvanud kogu eesti rahva silme ees au tasustada, ja et kui nad seda nii sugust suurt üle

üldist rahvalikku austamise avaldust ei olnud ära teeninud, siis mis sugusel põhjusel? Minul oli iga tahes suur häbi tunne ja kurbuse pisar kōiditas kurku, et nende kolme inimesega nii häbematul kombel ümber käidi ja neile nende au tasud nurga taga kätte anti.

Nii moodi siis see minu suguse vana inimese elu rattakene veerebki, pea suurest mõtlemise tegevusest puha pulki täis kõige selle üle, mis minu ümber ratas ringi juhtub. Aga ega siin pikalt arutada aega ei olnudki, sest spordi peost jäi jõuludeni 4 päeva, jõuludest uue aastani 5 päeva, sealt kolme kuningani 6 päeva, sealt aga juba 33 päeva talviste olüm-

pose mängudeni, edasi aga jääb ainult 44 päeva selle päevani, mis Sina, armas mõla spordi sõber neid minu poolt siia paberi peale üles tähendatud ja kirja pandud sõnu loed.

Nii siis jõuavad minu mõtte killud Sinu silmade ette juba Vee Hobuse Aastal. Kuna suksukene on ometigi üks iga kanti pidi truu ja ustav loomakene, siis soovime meie, kolm vana meest, siit Silgu-Mulgi-Maa pea linnast Sinulegi, armas mõla spordi sõber, ja Sinulegi, mõla sportlane, truudust ja ustavust oma valitud sportimise ala vastu ning tugevat tervist ja mõnusat mõlatamist!

NIKOLAI PIMENOV NAERAB...

Venemaa ühe tuntuma sõudja Nikolai Pimenovi pilapildid sõudmisest

◀ *Vanaaegne stiil: Varjaagidest kreeklasteni!*

▶ *Venelastele omapärane stiil.*

◀ *Hispaania stiil.*

▶ *Tõeliste džentelmenide stiil.*

Sõudespordi ajalugu sõnas ja pildis

Tänavu 90 aastat tagasi

1912. aasta Stockholmi olümpiamängudel kaitses Venemaa sõudespordi au Hugo-Maksimillian Kuusik. Võisteldes ühepaadil ja võitnud ülekaalukalt eelvõistlused (võisteldi kahekaupa, võitja pääses järgmisse ringi), kaotas ta hilisemale hõbemedali võitnule – belglasele Polydore Veirmanile. Kaotuse põhjustas poolfinaalis H.-M. Kuusiku oma paadi purunemine ning talle poolfinaalvõistluseks kasutada antud võõra paadi ja aerudega mittekohanemine.

Kuna tolleaegse reeglendi kohaselt pronksmedalit välja ei antud, jäi olümpiaregatil võistlus kolmanda koha väljaselgitamiseks pidamata.

Ometigi on Jean-Louis Meuret' FISA sajandiraamatus "The FISA Centenary Book. FISA 1892-1992" omistatud Hugo-Maksimillian Kuusikule kolmas koht (artikkel "July 17th-19th – Stockholm. Games of the fifth olympiad", alalõik "The races", lehekülj 32 kirjutatud: 1. GBR / William D. Kinnear/, 2. BEL / Polydor Veirman/, 3. RUS / M.Kuusik/).

Hugo-Maksimillian Kuusik (1877-1964)

Tänavu 80 aastat tagasi

80 aastat tagasi korraldatud sõudevõistlustel visati võistlussõidu võitnud ekipaaži liikmed paadist vette.

Fotol: 30. juulil 1922. aastal Pärnu jõel toimunud sõudevõistluse võitjate "märg kastmine" pärast võidukat finišit.

Tänavu 50 aastat tagasi

1952. aasta on ainus aasta, mil alates 1950. aastast korraldatud vabariigi meistrivõistlused akadeemilistel paatidel ei toimunud.

Tänavu 45 aastat tagasi

1957. aastal tekkis Ülo Tõlpil mõte Oxfordi ja Cambridge'i ülikoolide vahelise kaheksapaatide regati, mille esimese regati korraldamisest möödub tänava

173 aastat, eeskujul korraldada Tartu Riikliku Ülikooli, Eesti Põllumajanduse Akadeemia ja Tallinna Polütehnilise Instituudi matškohtumine meeste ja naiste ka-

heksapaadil. Tänavu 46. korda peetava Eesti kaheksapaatide sügisregati esimene võistlus toimus Emajõel 13. oktoobril 1957. aastal.

Tänavu 35 aastat tagasi

sündis Derek Porter.

Kanada sõudja D. Porteri kuju kõrvaltvaatajale vaevalt et midagi märkimisväärset, peale oma atleetliku kehaehituse, ütleb. Väliselt väga rahulikul, 195,6 cm pikkusel ja 98 kilosel mehemürakal on olnud vapustav karjäär.

D. Porter sündis 12. novembril 1967. aastal Belfastis Põhja-Iirimaal. Kui Derek oli 2-aastane, kolis perekond Victoriasse Briti Columbias (Kanada läänerannik). 1986. aastal alustas Derek sõudmistreeninguid. Tol ajal oli sõudmine peale jooksmise, jalgpalli, tennise, golfi, squashi ja murdmaasuusatamise talle vaid üks paljudest harrastatavatest spordialadest. Peatselt pääses ta oma ülikooli sõudemeeskonda, kahe aasta pärast võeti juba Kanada rahvuskoondisse normaalkaalu kaheksapaati. Koondises olles hakkas Derekit paeluma spordimeditsiin – täpsemalt kiropraktika (manuaalteraapia meetod, ravimisviis, kus keha mingit piirkonda manipuleeritakse kätega). Ta oli üks esimesi sõudjaid, kes hakkas regulaarselt oma kiropraktikut külastama. Sellest arenes välja Dereki enda kiropraktiku karjäär. Vastava meditsiiniharu vajalikkust põhjendas ta sportlasele kui väga olulist: kui on vaja anda endast 100%, siis peab ka sportlase organism olema 100% terve.

1992. aastal Barcelona olümpial kuulus D. Porter kaheksapaadil kulla võitnud Kanada rahvuskoondisse. Järgmisel, 1993. aastal, lõi ta taas laineid, kui võitis Tšehhi Vabariigis Roudnice ühepaadil maailmameistri tiitli. D. Porterist sai esimene sportlane sõudmisajaloos, kes on võitnud nii kaheksa- kui ka ühepaadil – kahes tehniliselt täiesti erinevas paadiliigis. Võit ühepaadil vapustas kogu sõudemaailma, mitte aga teda endast.

D. Porter taipas, et tippsportist ära ei ela. Vaid kaks päeva pärast suurvõitu alustas ta õpinguid Kanada Kiropraktika Kolledžis. Järgnes D. Porteri elu raskemaid perioode – pärast 8-tunnist koolipäeva algas viis tundi treeninguid. Õhtul tuli õppida järgneva päeva ja magama sai ta tavaliselt kahe-kolme pai-

ku varahommikul. Ja nii kestis see paar aastat.

Õpingud nõudsid oma ja kuigi Derek võitis 1994. aastal Heatahte mängudel ühepaadil kulla, lõpetas ta hooaja maailmameistrivõistlustel alles kaheksandana. Järgnevad kuud möödusid kui halvas unenäos, sest ta ei saanud aru, kuidas kõik nii kehvasti oli läinud. Enamik inimesi oleks sellises olukorras alla vandunud. Varasematele kuldmedalitele mõeldes võttis Derek õpingutest akadeemilise puhkuse ning keskendus vaid sõudmisele. Ees ootas Atlanta.

Juba mõne kuu pärast oli ta varasemaga võrreldavas vormis. Vahetult enne Mänge võitis ta mainekal Rotsee regatil Luzernis. Atlantas tuli alla vanduda siiski Xeno Muellerile, kes edestas teda kolme sekundiga. Dereki enese sõnul andis ta endast 100% ja tol päeval oli hõbemedal maksimum. Pärast olümpiat jätkas Derek õpinguid ning temast sai kiropraktika doktor.

Oma sõnul tegi D. Porter viimase starti ühepaadil Sydney olümpiamängudel. Kõrge neljas koht oli suureks pettumuseks.

Siiski on lootust, et Derek Porter veel mõned aastad võistluskarussellis kaasa tiirleb, seda näiteks nelja- või kaheksapaadis.

Tänavu 25 aastat tagasi

1977. aasta sügissemestril alustas TRÜ Kehakultuuriteaduskond Eesti NSV Kehakultuuri- ja Spordikomitee tellimisel sõudetreenerite ettevalmistamist. Esmakordselt võeti kehakultuuriteaduskonda üliõpilasi sõudespordi erialale.

Sõudjaid oli kehakultuuriteaduskonnas varemgi õppinud, kuid eriala loengud olid neil mõnel muul spordialal. Nii oli TRÜ esimese lennuga lõpetanud Sõudeseltsi "Taara" sõudja Endel Arand (astus TÕ-sse 1928. aastal). Tema tegutses "Taaras" sõudeinstruktorina kolmekümnendate aastate lõpul. 1958. aastal lõpetas KKT Lembit Rannast (poksi erialal). Ta tegutses kahel viimasel kursusel EPA sõudetreenerina edukalt. Nime-tada tuleks veel Andrus Suijat, Inge Pinda, Toomas Laaneloogi, Mari Avastet jt. Kõige edukam sõudetreenerina oli Inge Pind (lõpetas ujumise erialal), kellest sai Eesti NSV teeneline treener (1975).

Olin alates 1976. aastast TRÜ sõude-treener. TRÜ KKT Veespordi kateedri juhataja Roman Nõvandi tegi mulle ettepaneku hakata sõudespordi eriala õppe-jõuks. Võtsin selle ettepaneku vastu hea meelega, kuna nii avanes võimalus Eesti sõudetreenerite haridusliku taseme tõstmisele kaasa aidata.

Tol ajal oli NSV Liidus spordieetika

tase jäänud madalseisu. Dopingu kasutamist soositi riiklikul tasemel. Kui kuuekümnendatel aastatel võistlustel ja treeningulaagris varastati sõudeinventarist peamiselt pinke, siis nüüd ka aere, tulle, kronsteine ja isegi paate.

Eestis inventari varastamise osas asi nii hull ei olnud, küll aga esines pearivaalide aerude murdmist, paati naaskliga augu torkamist, pingi liikumisvõime rikkumist jne. Üsna levinud oli teiste treenerite õpilaste "ületõmbamine".

Treenerina oli mul alati olnud oluline sõudjast džentelmeni (leedi) kasvatamine. Nüüd püüdsin kasvatada treenereid-džentelmene.

Nõukogude ajal KKT-s spordi- ja treenerieetikat üliõpilastele ei õpetatud. Lugesin seda sõudespordi eriala üliõpilastele kolmandal kursusel omaenda initsiatiivil. Kui rääkida eriala loengutest üldiselt, siis esimesel kursusel käsitlesin sõudespordi ajalugu, sõudetehnika aluseid ja sõudetehnikat, teisel kursusel spordi- ja treenerieetikat ja spordi teaduslikke aluseid ning neljandal treeningumetoodikat.

Kursusetöö algas teisel kursusel teemat käsitleva kirjanduse läbitöötamisega. Kolmandal kursusel olid uuringud ja neljandal töö vormistamine kursuse-

või diplomitööks.

Praktika osas andsin neile üliõpilastele, kes olid Eesti koondise tasemel, võimaluse oma treeneri juhendamisel harjutada, teised võtsin oma treeningurühma.

Esimesed sõudespordi eriala üliõpilased KKT-s olid Mari Palm, Anne Freimuth ja Ülle Adov. Neist lõpetasid esimese lennuga Mari Palm ja Anne Freimuth. Ülle Adov lahkus TRÜ-st teisel kursusel. Esimese lennuga lõpetas ka Gennadi Kinko, kes oli KKT-sse astunud juba aastaid varem.

25 aasta jooksul on KKT sõudespordi erialal lõpetanud 31 inimest. Edukamad treenerid on olnud Anne Freimuth, Arne Graumann, Mihkel Klementsov, Urmas Hein, Ruth Vaar, Reet Palm, Ulvi Lutoškin jt. Sõudespordi kohtunikena on edukalt tegutsenud Krista Kungla, Mihkel Klementsov, Urmas Hein jt. Eesti sõudespordi juhtorganeis on hästi töötanud Toivo Zoova, Arne Graumann, Mihkel Klementsov, Priit Tasane jt.

Arvan, et ma ei eksi, kui ütlen, et Eesti sõudespordi hariduslik ja eetiline tase on viimase 25 aasta jooksul tõusnud, tänu just Tartu Ülikooli KKT lõpetanutele.

Ülo Tõlp

Tänavu 10 aastat tagasi

1991. aasta 20. augustil taasisesesivunud Eesti Vabariigi spordidelegatsioon osales XXV suveolümpiamängudel Barcelonas 1992. aastal.

Sõudmises oli Eesti esindatud kolme paatkonnaga: Jüri Jaanson ühe-, Priit Tasane ja Roman Lutoškin paarisaueru kahe- ning Marek Avamere, Tarmo Vir-

kus, Toomas Vilpart ja Vjatšeslav Divonin roolijata neljapaadil.

A-finaalis oli Jüri Jaanson viies (aeg 7.12,92), võitis sakslane Thomas Lange (6.51,40), ning Priit Tasane ja Roman Lutoškin olid neljandad (6.23,34), võitis Austraalia duett Stephen Mark Hawkins ja Peter Antonie (6.17,32).

Roolijata neljapaadi pärusmaaks jäi C-finaal, kus kahest osalenud paatkonnast kaotati Rumeenia kvartetile 3,91 sekundiga (6.38,76), jäädes olümpia sõuderegati 14., viimasele kohale. Võidupärja pärinud Austraalia nelik läbis võistlusmaa 5 min. 55,04 sekundiga.

EESTI SÕUDMINE 2001

Täiskasvanute MM, Luzern, SUI, 19.-26. august

Mehed 1x. Osales 21 võistlejat

H2 SLO	6.51,01	RI EST	6.48,94	S2 SUI	6.42,88
ARG	7.04,01	CAN	6.49,95	SLO	6.43,12
SVK	7.08,58	GBR	7.03,94	AUS	6.45,08
EST	7.09,90	ITA	7.09,48	ARG	6.45,28
PHI	7.27,07			SVK	7.09,12
				EST	7.25,20

Mehed 4x. Osales 16 paatkonda

H3 NED	5.48,34	R2 USA	5.45,28	SI GER	5.45,81
GER	5.48,97	EST	5.47,13	POL	5.47,56
EST	6.01,99	SWE	5.50,26	ITA	5.48,63
RUS	6.07,18	NOR	5.51,57	EST	5.50,73
BRA	6.12,73			BLR	5.51,84
				AUS	5.52,82

FA 1.	NOR	Olaf Tufte	6.43,04
2.	SLO	Iztok Cop	6.43,36
3.	CZE	Vaclav Chalupa	6.43,62

FB 1.(7.)	EST	JÜRI JAANSON	6.52,89
-----------	-----	--------------	---------

FA 1.	GER	Christian Schreiber/André Willms/ Marco Geiser/Andreas Hajek	5.40,89
2.	NED	Geert Cirkel/Dirk Lippits/ Diederik Simon/Michiel Bartman	5.42,64
3.	ITA	Nicola Sartori/Mattia Righetti/ Franco Berra/Simone Rainer	5.42,87

FB 1.(7.)	EST	TÖNU ENDREKSON/LEONID GULOV/ ANDREI ŠILIN/SILVER SONNTAK	5.50,22
-----------	-----	---	---------

JUUNIORIDE (U-23) MM, LINZ-OTTENSHEIM, AUT, 27.-29. juuli

Mehed 2x. Osales 23 paatkonda

H2 EST	6.27,64	SI EST	6.42,71
HUN	6.31,37	HUN	6.44,04
SLO	6.31,95	AUT	6.44,66
LAT	6.41,29	GER	6.45,14
BLR	6.42,23	CZE	6.52,50
DEN	6.44,60	GRE	7.16,99

FA 1.	EST	TÖNU ENDREKSON/LEONID GULOV	6.38,02
2.	FRA	Xavier Phillippe/Frederic Doucet	6.39,54
3.	HUN	Gabor Bencsik/Ballazs Vajas	6.40,83

Mehed 2-. Osales 13 paatkonda

H2 FRA	6.44,73	RI AUT	7.08,15
AUS	6.46,09	CZE	7.10,86
ITA	6.50,16	CRO	7.15,56
EST	7.15,31	EST	7.21,53

FA 1.	FRA	Vincent Gazam/Vincent Millot	7.10,55
2.	AUS	Neil Dennis/Stefan Szczurowski	7.12,56
3.	SLO	Anze Poljanec/Tomaz Piriš	7.14,03

FC 1.(13.)	EST	KALVER TAMMIK/VAHUR MÄE	
------------	-----	-------------------------	--

Märkus: Võistlussõitu ei korraldatud, kuna FC finaali jäi võistlema ainult üks paatkond – Eesti.

Noorte (U-18) MM, Duisburg, GER, 07.-11. august

Neiud 1x. Osales 22 võistlejat

HI ROM 7.44,59	R3 DEN 8.01,04	SC EST 8.53,75	FA 1. ROM Georgeta Cracium 7.45,85
BUL 7.49,47	POL 8.07,81	ARG 8.58,05	2. BUL Miglena Marrova 7.50,81
ITA 7.57,81	EST 8.11,66	VEN 9.01,37	3. GER Julia Helmann 7.55,34
EST 8.15,26	CYP 9.03,61	HKG 9.07,13	FC 3. (15.) EST SILLE VAIKSAAR 8.08,06
HKG 8.23,93		ZIM 9.29,52	
ZIM 8.31,38			

Noormehed 1x. Osales 23 võistlejat

H2 HUN 7.09,33	R4 BUL 7.14,88	SB GBR 7.15,66	FA 1. GBR Matthew Langride 7.00,96
ITA 7.10,84	EST 7.15,96	GER 7.15,90	2. AUS Scott Brennan 7.05,07
HKG 7.18,,87	RUS 7.31,99	ITA 7.22,42	3. GER Harald Heller 7.10,09
EST 7.21,37	GEO 7.34,41	NZL 7.24,94	FB DNF EST OLEG VINOGRADOV
DEN 7.27,14		EST 7.30,32	Märkus: Läbis 1500 m ajaga 5.18,68, olles teisel kohal, misjärel katkestas võistlussõidu.
MLD 7.33,97		HKG 7.31,13	

Noormehed 2x. Osales 23 paatkonda

H3 GER 6.54,58	R2 AUT 6.31,26	SD EST 7.10,76	FA 1. CRO Frane Niseto/Antre Kusurin 6.32,44
NOR 6.58,51	BLR 6.33,45	CAN 7.11,02	2. CZE Jakub Hanak/Jakub Litera 6.33,82
EST 7.02,91	EST 6.38,55	NED 7.15,58	3. GER Martin Lange/René Burmeister 6.34,45
CAN 7.10,30	CYP 6.57,66	SLO 7.24,19	FC 1. (13.) EST ALLAR RAJA/THIT LUTOŠKIN 6.37,29
NED 7.13,53	ZIM 7.03,99	ZIM 7.51,57	
JPN 7.26,83			

Noormehed 4x. Osales 21 paatkonda

H2 FRA 6.10,37	R4 NED 6.10,07	SD SUI 6.40,20	FA 1. FRA Dorian Martelette/Annaud Berrest/ Daniel Blin/Remi Duhautois 6.02,69
ESP 6.17,69	SLO 6.15,01	AUT 6.43,57	2. GER Falko Nolte/Stefan Scutlze/ Sephan Massanz/Steven Gertz 6.04,22
AUT 6.23,30	EST 6.31,03	EST 6.48,13	3. ITA Francesco Gilardoni/Pierpaolo Frattini/ Simone Venier/Frederico Gattinoni 6.05,19
EST 6.33,86	ISL 6.32,48	YUG 6.49,20	FC 6. (18.) EST MARTIN GRAUMANN/KRISTJAN TÜRK/ RIHO TAMM/ANTON STULOV 6.28,59
YUG 6.38,02			

Noormehed 4-. Osales 19 paatkonda

HI FRA 6.13,17	R+ GER 6.15,95	SD PAR 6.56,75	FA 1. FRA Linoel Jacquot/Jean-Baptiste Macquet/ Fabian Sant/Laurent Cadot 6.08,23
BEL 6.17,99	SLO 6.25,28	YUG 7.02,54	2. BLR Stanislau Scharbachenia/Aliaksandr Blotski/ Mikalai Tsyblienka/Vitali Bely 6.11,86
RSA 6.27,65	EST 6.36,56	EST 7.04,70	3. CAN Derek Gosling/Darryl de Leeuw/ Malcolm Howard/Terryl Brennan 6.13,98
PAR 6.28,61	MLD 6.39,41		FD 1. (18.) EST ROMAN RAIIVET/RIHO REIN/ MARTIN VADAM/RANNO LEPP 6.38,73
EST 6.41,00			

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED, PÄRNU, 08.-09. september

M1x. Osales 5 võistlejat

1.	SK "Pärnu" Jüri Jaanson	6.58,04
2.	SK "Energia" Andrei Šilin	7.01,20
3.	SK "Pärnu" Indrek Peterson	7.07,41
4.	SK "Pärnu" Jarek Mäestu	7.14,63
5.	SK "Pärnu" Andrei Jämsa	7.19,06

Mk/k1x. Osales 6 võistlejat

1.	SK "Pärnu" Aleksei Lipintsov	7.34,80
2.	SAK "Tartu" Priit Purge	7.40,57
3.	SK "Kalev" Aigar Raja	7.49,28
4.	Viljandi SK Tõnu Tirol	7.59,97
5.	SAK "Tartu" Timo Jaanus	8.37,94
	SK "Kalev" Evgeni Popelišin	DNS

M2x. Osales 5 paatkonda

1.	SK "Pärnu" Tõnu Endrekson/Silver Sonntak	6.28,28
2.	SK "Kalev" Allar Raja/Tiit Lutoškin	6.31,26
3.	SK "Pärnu" Andrei Jämsa/Oleg Vinogradov	6.31,53
4.	Viljandi SK Kristjan Türk/Martin Graumann	7.04,89
5.	SK "Energia" Mihhail Lebedev/Sergei Feofanov	7.05,69

M2-. Osales 7 paatkonda

1.	SAK "Tartu" Tairo Talvis/Argo Normak
2.	SK "Pärnu" Jüri Jaanson/Silver Sonntak
3.	SK "Pärnu" Vahur Mäe/Kalver Tammik
4.	SAK "Tartu" Priit Purge/Jaan Vaiksaar
5.	SK "Energia" Eduard Holostõhh/Viktor Holostõhh
6.	SAK "Tartu" Ahti Kala/Raul Rämson
7.	SK "Energia" Roman Dmitriev/Dmitri Vorohobov

M4x. Osales 8 paatkonda

1.	SK "Pärnu"/ Silver Sonntak/Andrei Šilin/ SK "Energia" Leonid Gulov/Tõnu Endrekson	5.53,64
2.	SK "Kalev" Tiit Lutoškin/Andrus Arula/ Martin Tarkpea/Allar Raja	5.57,91
3.	SK "Energia" Jevgeni Ivanov/Sergei Feofanov/ Mihhail Lebedev/Igor Kuzmin	6.15,70
4.	SK "Pärnu" Andrus Sabiin/Artur Maier/ Martin Vadam/Ranno Lepp	6.18,53
5.	Viljandi SK Kristjan Türk/Martin Graumann Igor Kuzmitsov/Riho Rein	6.19,56
6.	SK "Kalev" Martin Tarkpea/Riho Tamm/ Juri Nemirski/Roman Raivet	6.26,26
D1 4.	Tallinna SK Kristjan Kõrgesaar/Priit Tasane/ Tõnu Mets/Mihkel Mardna	6.29,33
D2 4.	SK "Energia" Anton Stulov/Oleg Dmitriev/ Aleksandr Setjukov/ Artjom Dambin	6.34,43

M4-. Osales 6 paatkonda

1.	SK "Pärnu"/ Jüri Jaanson/Tõnu Endrekson/ SK "Energia" Silver Sonntak/Andrei Šilin	6.18,92
2.	SK "Pärnu" Jarek Mäestu/Indrek Peterson/ Vahur Mäe/Kalver Tammik	6.26,94
3.	SAK "Tartu" Tanel Häidkind/Kaido Reivelt/ Tairo Talvis/Argo Normak	6.30,74
4.	Viljandi SK Riho Rein/Igor Kuzmitsov/ Kristjan Türk/Martin Graumann	6.49,77
5.	SK "Energia" Eduard Holostõhh/Viktor Holostõhh/ Mihhail Lebedev/Sergei Feofanov	6.52,11
	SAK "Tartu" Ahti Kala/Raul Rämson/ Andres Matsin/Martin Unt	DNS

M8+. Osales 8 paatkonda

1.	SK "Pärnu" Silver Sonntak/Tõnu Endrekson/ Jarek Mäestu/Jüri Jaanson/ Indrek Peterson/Andrei Jämsa/ Vahur Mäe/Kalver Tammik/ roolija Elar Jaakson	5.52,93
2.	SK "Kalev" Roman Raivet/Tiit Lutoškin/ Juri Nemirski/Riho Tamm/ Allar Raja/Martin Tarkpea/ Andrus Arula/Meelis Martin/ roolija Siim Lutoškin	5.58,67
3.	SAK "Tartu" Tairo Talvis/Argo Normak/ Kaido Reivelt/Tanel Häidkind/ Priit Purge/Tõnu Mets/ Andres Aruhein/Kristjan Kõrgesaar/ roolija Indrek Haller	6.10,07
4.	SK "Energia" Andrei Šilin/Leonid Gulov/ Igor Kuzmin/Mihhail Lebedev/ Sergei Feofanov/Eduard Holostõhh/ Viktor Holostõhh/Anton Stulov/ roolija Artjom Dambin	6.24,98
5.	Viljandi SK Riho Rein/Igor Kuzmitsov/ Kristjan Türk/Martin Graumann/ Tõnu Tirol/Margus Lellep/ Arne Graumann/Hasso Arnim/ roolija Kaspar Hellaema	6.31,80
6.	SK "Pärnu" Ranno Lepp/Martin Vadam/ Oleg Vinogradov/Artur Maier/ Andrus Sabiin/Aleksei Lipintsov/ Aleksei Zäbulika/Raimo Pull/ roolija Viktor Vitkovski	6.44,57
D1 4.	SAK "Tartu" Virgo Ojasoo/Martin Puusepp/ Raiko Tasa/Inga Härson/ Kaarel Pehk/Tõnis Vihmand/ Helari Kaljuste/Martin Unt/ roolija Markku Juronen	6.14,79
D2 4.	SAK "Tartu"/Tanel Kliiman/Lauri Pind/ Tallinna SK/ Urmas Hein/Jaan Vaiksaar/ SK "Kalev" Enn Pehk/Indrek Salk/ Priit Tasane/Toomas Kasearu/ roolija Reigo Pihlak	6.19,08

N1x. Osales 6 võistlejat

1.	SK "Pärnu"	Kalli Meriste	7.41,76
2.	SK "Pärnu"	Katrin Ots	7.55,23
3.	SAK "Tartu"	Sille Vaiksaar	8.00,65
4.	Viljandi SK	Kristiina Jaska	8.18,60
5.	SK "Kalev"	Egle Hanson	8.25,67
6.	SK "Kalev"	Kristina Tõnismäe	8.54,23

N2x. Osales 4 paatkonda

1.	SK "Pärnu"/ SAK "Tartu"	Katrin Ots/Sille Vaiksaar	7.18,24
2.	SK "Pärnu"	Kalli Meriste/Tatjana Jaanson	7.24,19
3.	SK "Kalev"	Mari-Liis Feodorov/Merle Hanson	7.46,19
4.	TÜ SK	Katrin Kahar/Kristi Annist	7.54,96

N4x. Osales 5 paatkonda

1.	SK "Pärnu"	Kalli Meriste/Katrin Ots/ Kersti Paldis/Tatjana Jaanson	6.54,19
2.	SK "Kalev"	Katrin Karotamm/Vivika Tapp/ Egle Hanson/Merle Raaliste	6.59,78
3.	SAK "Tartu"	Tiiu Jüriado/Sille Vaiksaar/ Kairi Tasa/Inga Härson	7.08,16
4.	Viljandi SK	Piret Post/Kristiina Jaska/ Krista Türk//Riina Sagur	7.17,22
5.	SAK "Tartu"	Merle Palu/Tuuli Härson/ Janika Kajara/Mairit Paidra	7.49,76

N4-. Osales 3 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Vivika Tapp/Katrin Karotamm/ Egle Hanson/Merle Raaliste	7.12,14
2.	SAK "Tartu"	Tiiu Jüriado/Inga Härson/ Kairi Tasa/Merle Palu	7.28,72
3.	Viljandi SK	Riina Sagur/Krista Türk/ Kristiina Jaska/Piret Post	7.35,22

N8+. Osales 3 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Vivika Tapp/Katrin Karotamm/ Egle Hanson/Merle Hanson/ Merle Raaliste/Mari-Liis Feodorov/ Elo Üle/Anna Šibajeva/ roolija Birjo Piiraja	6.40,14
2.	SAK "Tartu"	Sille Vaiksaar/Tuuli Härson/ Merle Palu/Maarja Krass/ Inga Hallikmaa/Kairi Tasa/ Inga Härson/Tiiu Jüriado/ roolija Janika Kajara	6.50,48
3.	Viljandi SK	Krista Kalda/Kaie Keeroja/ Imbi Sõstra/Kaia Maasing/ Krista Türk/Kristiina Jaska/ Piret Post/Riina Sagur/ roolija Maret Mitt	6.55,61

**EESTI NOORTE, JUUNIORIDE JA VETERANIDE
LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED, Pärnu, 18.-19. august****PA1x. Osales 6 võistlejat**

1.	SK "Pärnu"	Oleg Vinogradov	7.40,98
2.	Viljandi SK	Martin Graumann	7.55,58
3.	SK "Energia"	Evgeni Ivanov	8.02,94
4.	Viljandi SK	Kristjan Türk	8.37,85
5.	Viljandi SK	Kert Kiigemägi	8.54,39
	SK "Energia"	Anton Stulov	DNS

PA 2x. Osales 4 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Allar Raja/Tiit Lutoškin	7.24,56
2.	Viljandi SK	Kristjan Türk/Martin Graumann	7.35,33
3.	SK "Pärnu"	Ranno Lepp/Martin Vadam	7.39,24
4.	SK "Energia"	Evgeni Ivanov/Andrei Stulov	7.59,98

PA2-. Osales 6 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Riho Tamm/Roman Raivet	8.05,07
2.	Viljandi SK	Riho Rein/Igor Kuzmitsov	8.14,82
3.	SAK "Tartu"	Ahti Kala/Raul Rämson	8.18,74
4.	SK "Energia"	Roman Dmitriev/Denis Vorohovov	8.23,07
5.	SAK "Tartu"	Andres Matsin/Martin Unt	8.45,91
6.	Tallinna SK	Pavel Boikov/Ivan Sapran	9.09,51

PA4x. Osales 4 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Tiit Lutoškin/Allar Raja/ Riho Tamm/Roman Raivet	6.15,70
2.	Viljandi SK	Riho Rein/Kristjan Türk/ Igor Kuzmitsov/Martin Graumann	6.20,42
3.	SK "Energia"	Anton Pratkunas/Aleksei Petjukov/ Evgeni Ivanov/Aleksandr Korneev	6.22,76
4.	SK "Pärnu"	Oleg Vinogradov/Ranno Lepp/ Martin Vadam/Aleksei Zabulika	6.22,78

PA4-. Osales 6 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Tiit Lutoškin/Riho Tamm/ Allar Raja/Roman Raivet	6.37,07
2.	SK "Pärnu"	Ranno Lepp/Martin Vadam/ Oleg Vinogradov/Aleksei Zabulika	6.41,80
3.	Viljandi SK	Riho Rein/Igor Kuzmitsov/ Kristjan Türk/Martin Graumann	6.42,70
4.	SAK "Tartu"	Andres Matsin/Raul Rämson/ Ahti Kala/Martin Unt	6.52,92
5.	SK "Energia"	Roman Dmitriev/Denis Vorohovov/ Anton Ivanov/Dmitri Ersov	6.56,16
6.	Tallinna SK	Nikolai Mordan/Grigori Rõbak/ Pavel Boikov/Ivan Sapran	7.19,42

PB1x. Osales 12 võistlejat

1.	SK "Pärnu"	Artur Maier	8.28,12
2.	SK "Kalev"	Alvar Räägel	8.50,53
3.	SAK "Tartu"	Heigo Tiidemaa	9.04,12
4.	SK "Pärnu"	Andrus Sabiin	9.04,56
5.	Viljandi SK	Risto Toome	10.13,32
	Tallinna SK	Andrei Zvizdai	DQ
D1 3.	SK "Energia"	Oleg Dmitriev	8.52,13
4.	Tallinna SK	Grigori Rõbak	9.24,35
5.	SAK "Tartu"	Raigo Pihlak	9.35,83
D2 3.	SK "Kalev"	Kardo Kurm	9.24,22
4.	SAK "Tartu"	Kaido Kuusik	10.11,63
D3 3.	SK "Energia"	Vjatšeslav Braim	9.18,45

PB2x. Osales 16 paatkonda

1.	SK "Pärnu"	Andrus Sabiin/Artur Maier	7.13,35
2.	Tallinna SK	Valeri Prosvirin/Filipp Tsumbarov	7.18,35
3.	SK "Kalev"	Alvar Räägel/Aleksei Šibajev	7.26,25
4.	SK "Pärnu"	Martin Absalon/Raimo Pull	7.28,81
5.	SK "Energia"	Vassili Vinogradov/Dmitri Fedin	8.09,65
	SAK "Tartu"	HeigoTiidemaa/Kristjan Rajasaar	DNF
D1 3.	SAK "Tartu"	Raigo Pihlak/Kaido Kuusik	7.54,57
4.	SK "Kalev"	Kardo Kurm/Jarno Koger	7.55,19
5.	SK "Pärnu"	Mikk Matiisen/Raivo Vainola	8.31,86
6.	SK "Pärnu"	Ivar Oja/Daisto Killing	9.04,29
D2 3.	SK "Energia"	Artjom Dambin/Aleksandr Fetjukov	7.39,62
4.	SK "Kalev"	Riho Kerge/Kimm Semjonov	7.43,88
5.	SK "Energia"	Juri Simonov/Rainer Roosaar	7.56,82
D3 3.	SAK "Tartu"	Markku Juronen/Joosep Kask	7.48,87
4.	Viljandi SK	Risto Toome/Kaspar Hillermaa	8.08,86
5.	SK "Pärnu"	Rait Mänd/Krister Velleyt	8.20,25

PB4x. Osales 9 paatkonda

1.	SK "Pärnu"	Andrus Sabiin/Artur Maier/ Martin Absalon/Raimo Pull	6.56,19
2.	Tallinna SK	Valeri Prosvirin/Filipp Tsumbarov/ Andrei Zvizdai/Nikolai Mordan	7.06,91
3.	SAK "Tartu"	HeigoTiidemaa/Kristjan Rajasaar/ Markku Juronen/Joosep Kask	7.11,11
4.	SK "Kalev"	Alvar Räägel/Madis Isand/ Aleksi Šibajev/Jarno Koger	7.11,44
5.	SK "Energia"	Artjom Dambin/Aleksandr Fetjuhov/ Oleg Dmiteiev/Vjatšeslav Braun	7.22,98
6.	SK "Energia"	Vassili Vinogradov/Rainer Roosaar/ Dmitri Fedin/Anton Pobedinski	7.45,98
D1 4.	Viljandi SK	Risto Toome/Alo Kuslap/ Kaspar Taimsoo/Kaspar Hillermaa	8.14,17
5.	SK "Pärnu"	Matiisen Mikk/Raivo Vainola/ Rait Mänd/Krister Vellet	8.34,74
D2 4.	SK "Kalev"	Kardo Kurm/Kimm Semjonov/ Tauri Jaanson/Raido Ilp	8.25,16

PC1x. Osales 11 võistlejat. 1000 m

1.	SK "Pärnu"	Elar Jaakson	3.35,13
2.	SK "Kalev"	Madis Isand	3.47,61
3.	Viljandi SK	Kaspar Taimsoo	3.55,04
4.	SK "Pärnu"	Andrus Vridolin	3.56,39
5.	Viljandi SK	Martin Neerot	4.13,17
6.	Tallinna SK	Martin Mesilov	4.18,17
D1 4.	SK "Energia"	Artjom Savinko	4.13,07
5.	SK "Kalev"	Jaan Kerge	4.16,28
6.	Viljandi SK	Mart Maidesoo	4.31,42
D2 4.	SK "Pärnu"	Artjom Matõtsin	4.51,69
5.	SK "Energia"	Aleksandr Zarinov	4.51,69

PC2x. Osales 15 paatkonda. 1000 m

1.	SK "Pärnu"	Elar Jaakson/Andrus Vridolin	4.09,10
2.	Viljandi SK	Kaspar Taimsoo/Alo Kuslap	4.18,02
3.	SK "Kalev"	Madis Isand/Christofer Rooni	4.20,61
4.	SK "Kalev"	Siim Lutoškin/Enn Semjonov	4.31,65
5.	SK "Energia"	Aleksandr Zarinov/Pavel Saass	4.38,82
6.	SK "Kalev"	Jaan Kerge/Rauno Roosimägi	5.03,91
D1 3.	SK "Pärnu"	Denis Nessõn/Danil Belov	4.21,29
4.	SK "Pärnu"	Andrei Makarenko/Maksim Dubin	4.46,00
5.	SK "Pärnu"	Jõrgen Post/Mirkko Killing	4.52,03
D2 3.	SK "Pärnu"	Viktor Vitkovski/Makar Belov	5.12,76
4.	SK "Kalev"	Tõnis Agasild/Märt Laur	5.19,54
5.	Viljandi SK	Silver Hellermaa/Kerdo Paul	5.37,20
D3 3.	SK "Energia"	Andris Kerbe/Vjatšeslav Nikolas	5.32,10
4.	SK "Pärnu"	Roman Jakovlev/Nikita Lunin	5.42,17
5.	SK "Pärnu"	Vladislav Golubkov/Artjom Zigun	DNF

P8+. Osales 6 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Tiit Lutoškin/Allar Raja/ Riho Tamm/Roman Raivet/ Alvar Räägel/Aleksei Šibajev/ Roman Jõerand/Jarno Koger/ roolija Siim Lutoškin	6.14,88
2.	SK "Pärnu"	Rauno Lepp/Martin Vadam/ Oleg Vinogradov/Artur Maier/ Andrus Sabiin/Martin Absalon/ Raimo Pull/Sander Soosaar/ roolija Elar Jaakson	6.21,94
3.	SK "Energia"	799 Tw-0.059 Tc(Maier5eEMC/ Span <</c(Ela2/Roma)	

TA2x. Osales 5 paatkonda

1.	SAK "Tartu"	Kairi Tasa/Sille Vaiksaar	7.51,41
2.	Viljandi SK	Kristiina Jaska/Imbi Sõstra	8.00,43
3.	Viljandi SK	Krista Türk/Riina Sagur	8.09,10
4.	SK "Kalev"	Anna Šibajeva/Lia Semjonova	8.34,71
5.	SAK "Tartu"	Mairit Paidra/Katrin Lang	8.49,07

TA2-. Osales 3 paatkonda

1.	Viljandi SK	Krista Türk/Riina Sagur	9.03,26
2.	SAK "Tartu"	Sille Vaiksaar/Kairi Tasa	9.21,57
3.	SK "Kalev"	Anna Šibajeva/Kristina Tõnismäe	9.34,23

TA4x. Osales 5 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Merle Hanson/Egle Hanson/ Mari-Liis Feodorov/Merle Raaliste	7.03,57
2.	Viljandi SK	Kristiina Jaska/Riina Sagur/ Krista Türk/Kaia Maasing	7.07,85
3.	SK "Kalev"	Birjo Piiraja/Kristina Tõnismäe/ Elo Üle/Anna Šibajeva	7.19,38
4.	SAK "Tartu"	Kairi Tasa/Mairit Paidra/ Sille Vaiksaar/ Katrin Lang	7.29,94
5.	SAK "Tartu"	Triin Kartau/Triin Teder/ Kadri Kokk/Katrin Aben	8.02,48

TB1x. Osales 6 võistlejat

1.	SK "Kalev"	Egle Hanson	8.28,97
2.	Viljandi SK	Imbi Sõstra	8.39,05
3.	SK "Kalev"	Merle Raaliste	8.44,41
4.	Viljandi SK	Kaia Maasing	9.05,34
5.	SAK "Tartu"	Laura Koni	10.14,38
6.	SK "Kalev"	Nele Roosimägi	10.56,93

TB2x. Osales 2 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Egle Hanson/Merle Raaliste	8.45,26
2.	Viljandi SK	Imbi Sõstra/Kaia Maasing	9.04,78

TC1x. Osales 7 võistlejat. 1000 m

1.	SK "Kalev"	Merle Hanson	4.37,87
2.	SK "Kalev"	Mari-Liis Feodorova	4.47,47
3.	SK "Kalev"	Hele Metsaots	5.08,27
4.	SK "Pärnu"	Nadežda Rudenko	5.23,65
5.	SK "Pärnu"	Sandra Absalon	5.39,09
D1 4.	SK "Kalev"	Kadri Uuli	5.58,69
D2 3.	SK "Kalev"	Liisi Loime	6.12,72

TC2x. Osales 5 paatkonda. 1000 m

1.	SK "Kalev"	Merle Hanson/Mari-Liis Feodorov	4.07,70
2.	SK "Kalev"	Hele Metsaots/Triin Marts	4.16,70
3.	SK "Pärnu"	Nadežda Rudenko/Sandra Absalon	4.16,90
4.	SK "Kalev"	Kadi Uuli/Liisi Loime	4.17,99
5.	SK "Kalev"	Iiris Rausk/Maarja Tähepõld	4.25,00

T8+. Osales 3 paatkonda

1.	Viljandi SK	Riina Sagur/Piret Post/ Imbi Sõstra/Kaia Maasing/ Kristina Jaska/Krista Türk/ Krista Kalda/Kaie Keeroja/ roolija Maret Mitt	7.22,08
2.	SK "Kalev"	Merle Hanson/Egle Hanson/ Mari-Liis Feodorova/Merle Raaliste/ Elo Üle/Kristina Tõnismäe/ Anna Sibajeva/Birjo Piiraja/ roolija Hele Metsaots	7.26,54
3.	SAK "Tartu"	Kairi Tasa/Mairit Paidra/ Katrin Lang/Sille Vaiksaar/ Katrin Aben/Kadri Kokk/ Katrin Teder/Triin Kartau/ roolija Annu Vaiksaar	8.59,73

JUN M1x. Osales 8 võistlejat

1.	SK "Energia"	Igor Kuzmin	7.04,66
2.	SK "Kalev"	Andrus Arula	7.26,81
3.	SK "Kalev"	Meelis Martin	7.31,94
4.	SAK "Tartu"	Priit Purge	7.41,04
5.	Viljandi SK	Tõnu Tirol	7.41,40
6.	SK "Kalev"	Martin Tarkpea	7.56,06
D1 4.	SK "Pärnu"	Aleksei Lipintsov	7.48,94
D2 4.	SAK "Tartu"	Timo Jaanus	8.08,26
	v.a. Tallinna SK	Tõnu Mets	8.13,82

JUN M2x. Osales 3 paatkonda

1.	SK "Kalev"	Andrus Arula/Martin Tarkpea	7.22,95
2.	SK "Kalev"	Meelis Martin/Priit Purge	7.26,20
3.	SK "Energia"	Mihhail Lebedev/Sergei Feofanov	7.30,96

JUN M2-. Osales 5 paatkonda

1.	SK "Pärnu"	Kalver Tammik/Vahur Mäe	7.01,26
2.	SAK "Tartu"	Priit Purge/Meelis Martin	7.03,88
	SK "Kalev"		
3.	SK "Kalev"	Andrus Arula/Martin Tarkpea	7.06,85
4.	SAK "Tartu"	Virgo Ojasoo/Kaarel Pehk	7.29,69
5.	SAK "Tartu"	Martin Puusepp/Raiko Tasa	7.52,98

JUN N1x. Osales 2 võistlejat

1.	SK "Kalev"	Vivika Tapp	8.11,24
2.	SAK "Tartu"	Inga Härson	8.33,01

JUN N2-. Osales 2 paatkonda

1.	SAK "Tartu"	Inga Härson/Jaanika Kajara	9.48,99
2.	SAK "Tartu"	Tuuli Härson/Merle Palu	10.20,33

VET M4-. Osales 3 paatkonda. 1000 m

		korrekt.aeg	aeg	vanus
1.	SAK "Tartu"	Lauri Pind	3.32,54	3.34,54 34,5
		Tanel Kliimann		
		Indrek Salk		
		Urmas Hein		
2.	SAK "Tartu"	Andres Aruhein	3.33,50	3.33,50 32,5
	Tallinna SK	Toomas Kasearu		
		Priit Tasane		
		Kristjan Kõrgesaar		
3.	Tallinna SK	Toivo Zoova	3.37,2	3.50,95 45,75
	SK "Kalev"	Juhan Paalo		
		Raivo Parts		
		Mihkel Klementsov		

EESTI SÕUDMINE 2002

Eesti lahtised meistrivõistlused sõudeergomeetril "Concept II", Tartu, 02. märts

M

1. Tõnu Endrekson	SK "Pärnu" E	6.08,6	FA 5.52,1
2. Leonid Gulov	SK "Energia"	6.15,3	6.01,9
3. Igor Kuzmin	SK "Energia"	6.13,1	6.09,5
4. Silver Sonntak	SK "Pärnu"	6.15,6	6.11,6
5. Allar Raja	SK "Kalev"	6.16,2	6.16,1
6. Tõnu Mets	Tallinna SK	6.17,4	6.16,6
7. Vahur Mäe	SK "Pärnu"	6.19,5	6.18,3
8. Andrei Šilin	SK "Energia"	6.20,2	6.19,7
9. Andrei Jämsa	SK "Pärnu"	6.20,3	
10. Andrus Arula	SK "Kalev"	6.21,6	
11. Jarek Mäestu	SK "Pärnu"	6.22,2	
12. Tairo Talvis	SAK "Tartu"	6.23,5	
13. Indrek Peterson	SK "Pärnu"	6.25,7	
14. Sergei Feofanov	SK "Energia"	6.29,9	
15. Roman Dmitrijev	SK "Energia"	6.31,6	
16. Marko Laanes	SAK "Tartu"	6.35,5	
17. Madis Lõhmus	SK Flexer	6.37,6	
18. Meelis Martin	SK "Kalev"	6.40,6	
19. Kalver Tammik	SK "Pärnu"	6.45,1	
20. Kristjan Kõrgesaar	SAK "Tartu"	7.12,6	

PA

1. Oleg Vinogradov	SK "Pärnu" E	6.33,1	FA 6.15,6
2. Andres Matsin	SAK "Tartu"	6.36,1	6.22,3
3. Jaan Laos	SK "Kalev"	6.33,1	6.27,8
4. Tiit Lutoškin	SK "Kalev"	6.35,1	6.31,3
5. Ranno Lepp	SK "Pärnu"	6.36,3	6.32,2
6. Evgeni Ivanov	SK "Energia"	6.37,0	6.35,4
7. Martin Vadam	SK "Pärnu"	6.39,0	6.35,5
8. Martin Graumann	Viljandi SK	6.39,5	6.39,0
9. Kirstjan Türk	Viljandi SK	6.40,2	
10. Heigo Tiidema	SAK "Tartu"	6.42,6	
11. Anton Stulov	SK "Energia"	6.48,4	
12. Martin Unt	SAK "Tartu"	6.54,9	
13. Anton Protkun	SK "Energia"	6.54,9	
14. Aleksandr Fetjukov	SK "Energia"	6.57,9	
15. Filipp Tsumbarov	Tallinna SK	6.58,8	
16. Raimo Pull	SK "Pärnu"	7.00,0	
17. Raul Rämson	SAK "Tartu"	7.02,1	
18. Ahti Kala	SAK "Tartu"	7.09,5	
19. Sergei Sukonko	SK "Pärnu"	7.10,2	
20. Ivan Sapran	Tallinna SK	7.12,5	
21. Juri Ivanov	SK "Pärnu"	7.34,2	
22. Innar Kõlli	SAK "Tartu"	7.34,7	
23. Nikolai Mordan	Tallinna SK	7.40,8	

PB

1. Artur Maier	SK "Pärnu" E	6.53,6	FA 6.27,4
2. Andrus Sabiin	SK "Pärnu"	6.57,9	6.42,1
3. Eero Avi	SAK "Tartu"	7.02,7	6.56,1
4. Elar Jaakson	SK "Pärnu"	7.16,7	7.06,6
5. Valeri Prosvirnin	Tallinna SK	7.14,9	7.13,5
6. Kaspar Taimsoo	Viljandi SK	7.18,5	7.17,1

7. Alo Kuslap	Viljandi SK	7.16,1	7.18,8
8. Martin Absalon	SK "Pärnu"	7.19,8	DNS
9. Artjom Dambin	SK "Energia"	7.28,3	
10. Danil Belov	SK "Pärnu"	7.28,7	
11. Ott Kuldkepp	SK "Pärnu"	7.34,9	
12. Raivo Väinola	SK "Pärnu"	7.36,7	
13. Eerik Absalon	SK "Pärnu"	7.37,9	
14. Helari Põlluäär	SK "Pärnu"	7.38,1	
15. Pavel Sas	SK "Energia"	7.39,7	
16. Jegor Kuznetsov	SK "Energia"	7.40,1	
17. Virgo Ojari	SK "Pärnu"	7.43,2	
18. Jürgen Post	SK "Pärnu"	7.46,4	
19. Rait Mänd	SK "Pärnu"	8.06,0	
20. Kaspar Hillermaa	Viljandi SK	8.18,8	

M k/k

1. Deniss Vorohhobov	SK "Energia" FA	6.45,6	
2. Roman Raivet	SK "Kalev"	6.48,2	
3. Aleksei Lipintsov	SK "Pärnu"	6.51,2	
4. Peeter Napp	SAK "Tartu"	6.53,8	
5. Urmo Alling	Harjumaa	7.06,0	

M vet.

1. Mihkel Mardna	FA	3.02,1	
2. Ants Einsalu		3.05,6	
3. Kristo Kross		3.06,0	
4. Roy Vaimand		3.11,7	
5. Olavi Tutt		3.23,6	

N

1. Kristiana Rode-Gulova Läti	FA	6.58,7	
2. Kalli Meriste	SK "Pärnu"	7.13,0	
3. Katrin Ots	SK "Pärnu"	7.28,1	
4. Krista Türk	Viljandi SK	8.02,5	
5. Kati Ärma	SAK "Tartu"	8.22,4	

TA

1. Katrin Lang	SAK "Tartu" FA	8.01,1	
2. Elo Üle	SK "Kalev"	8.08,6	

TB

1. Egle Hanson	SK "Kalev" FA	7.34,2	
2. Merle Hanson	SK "Kalev"	7.36,2	
3. Mari-Liis Feodorov	SK "Kalev"	7.42,2	
4. Kadri Kokk	SAK "Tartu"	7.43,3	
5. Imbi Sõstra	Viljandi SK	7.49,9	
6. Kaie Keeroja	Viljandi SK	8.15,8	
7. Nadežda Rudenko	SK "Pärnu"	9.02,7	
8. Sandra Absalon	SK "Pärnu"	9.06,5	

N k/k

1. Sille Vaiksaar	SAK "Tartu" FA	7.44,2	
2. Inga Härson	SAK "Tartu"	8.06,0	

2002. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE KALENDER

JAANUAR

19. Tallinn EST Rahvusvaheline võistlus
"ALFA" sõudeergomeetritel
- 26.-27. Viljandi EST Sõudjate talvapäevad

MÄRTS

02. Tartu EST Concept II Eesti MV

APRILL

- 06.-07. Zagreb GRO Horvaatia lahtised MV
- 13.-14. Gent BEL 25. Rahvusvaheline Kevadregatt
- 13.-14. Gent BEL 11. Rahvusvahelised Belgia juunioride MV
28. Tartu EST EPMÜ – TÜ matškohtumine

MAI

- 11.-12. Tartu EST Emajõe KV
18. Tartu EST Tartu sprindivõistlus
- 18.-19. Brno CZE Rahvusvaheline juunioride regatt

JUUNI

01. Pärnu EST Eesti KV
02. Pärnu EST B. Lõhmuse ja E. Seileri XV mälestusvõistlus
- 08.-09. Brest BLR Nooruse regatt
- 09.-10. Ratzeburg GER Ratzeburgi regatt
- 14.-16. Hazewinkel BEL MK II etapp
22. Tallinn EST Pirita sprint ja Harku järve regatt
29. Tartu EST Rukkilille mängud
- 28.-30. Trakai LIT "Merevaigust Aeru" regatt

JUULI

- 03.-07. Henley GBR Henley Kuninglik Regatt
- 06.-07. Tampere FIN Tampere regatt
13. Viljandi EST "Viljandi Paadimehe" regatt
- 13.-14. Luzern SUI MK III etapp
16. Pärnu EST "Kalevi" noorte MV-d ühepaatidel
- 20.-21. Pärnu EST Balti matškohtumine
- 26.-28. ITA Rahvaste Karikas

AUGUST

- 02.-04. München GER MK IV etapp
- 06.-10. Trakai LIT Juunioride MM
13. Narva EST Narva sprindivõistlus
- 17.-18. Pärnu EST "Kalevi" lahtised MV
- 22.-24. Nottingham GBR Üliõpilaste MM
- 24.-25. Pärnu EST Eesti noorte, juunioride ja veteraanide MV

SEPTEMBER

- 31.08.-
01. Pärnu EST Eesti lahtised MV
01. Tartu EST Emajõe maraton
- 05.-08. Racice CZE Veteranide MM
- 15.-22. Sevilla ESP MM
- 27.-29. Aarungen NOR Noorte "Baltic Cup"

OKTOOBER

- 05.-06. Tartu EST Väikeste paatide regatt
12. Tartu EST Kaheksapaatide sügisregatt
26. Bern SUI Armada Cup

EESTI 2002. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE ÜLDJUHEND

Aeg: Võistluste aeg (kuupäev) on määratud 2002. aasta sõudevõistluste kalendriga.

Koht: Võistluste läbiviimise koht (linn) on määratud 2002. aasta sõudevõistluste kalendriga.

Pärnus toimuvad võistlused korraldatakse SK "Pärnu" baasil, Tartus toimuvad võistlused korraldatakse Tartu Ülikooli ja Tartu linna sõudeklubi baasil.

Distants: ESL-i tiitlivõistluste distants on 2000 meetrit. C-vanuseklassi ja veteranide distantsi pikkus on 1000 meetrit.

Võistluste iseloom: Emajõe karika- ja Eesti karikavõistlused on võistkondlikud. Neist võtavad osa kohalike organisatsioonide ja klubide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba.

Kõik ülejäänud võistlused on individuaalsed.

Võistluste korraldamine: Võistlused korraldatakse vastavuses FISA määrustega. Vastavalt vajadusele korraldatakse eelsõidud (E) või poolfinaalid (D) kaks tundi enne finaalvõistluse (FA) algust. Kui võistlustel osaleb ühes paadiliigis üle 12 paadi, siis korraldatakse eelsõit eraldistardist.

Osavõtumaks: Täiskasvanute, juunioride ja veteranide võistlustel tasub iga osavõtja 30, noorte võistlustel 15 krooni igas paadiliigis võistlemise korra eest. Vahetult võistluspaigas täiendavalt juurderegistreeritud võistlejatele (antud paadiliigis vabade kohtade olemasolu korral) on osavõtumaks kahekordne (60 või 30 krooni).

Eelregistreerimine: Paatkondade nimeline koosseis trükitult või trükitähtedega kirjutatult (kirjalikult, e-mailiga või faksiga) tuleb esitada Eesti Sõudeliitu võistlustele eelneva nädala kolmapäevaks kella 17.00-ks. Kui antud tähtjaks registreerub mõnes võistlusklassis ainult üks paatkond (võistleja), siis selles võistlusklassis võistlust ei korraldata.

Stardiprotokoll loosimistulemustega väljastatakse järgmisel päeval.

Võistlusteks registreerimine: Võistlustest osavõtva organisatsiooni või klubi esindaja esitab žüriile vormikohase registreerimislehe ja trükitult või trükitähtedega täidetud paatkonna koosseisu kaardi hiljemalt kaks tundi enne esimest võistlussõitu.

Registreerimislehel peab olema iga võistleja perekonna- ja eesnimi, sünniaasta, arsti allkiri ja pitsersõidule lubamise kohta võistlustele (iga võistleja kohta eraldi), võistleja allkiri ujumisohutuse kohta ning lähetava organisatsiooni või klubi juhataja või direktori allkiri ja organisatsiooni või klubi pitsersõidule.

Osavõtjad: Võistlustest võivad osa võtta kõik Eestis elavad sõudjad, ESL-is registreeritud organisatsioonide või klubide liikmed.

Kergekaalu paatidel võivad võistelda ainult täiskasvanute (Sen-A) ja juunioride (U-23) vanuseklassi sõudjad.

Roolijaga paadi roolimees peab olema samast soost paadiliigis võistlevate sõudjatega.

Noored võivad ühel päeval võistelda kahes paadiliigis, pluss kaheksapaat. Noortevõistluste paatkondade koosseisud koostatakse ainult ühe klubi – "koduklubi" – noorsõudjatest. Esmakordselt ESL-i tiitlivõistlustel osalev noorsõudja peab eelnevalt olema osalenud kahel võistlusel.

Eesti noorte meistrivõistlustel ei tohi kasutada ESL-i paate.

Osavõtjate kohustused: Kõik paatkonnad peavad olema riieetatud klubile kinnitatud võistlusriietusse (särgi).

Võistlejate aerulabad peavad olema värvitud antud organisatsioonile või klubile kinnitatud värvitoonides. Eesti koondvõistkonna aerulabade värve (sinine-must-valge) võivad kasutada ainult need sõudjad, kes 2002. aastal on arvatud Eesti koondvõistkondade (täiskasvanud, juuniorid, noored) koosseisu.

Osavõtjate majandamine: Kõik võistlustest osavõtuga seotud lähetus-, majutamis- ja toitlustamiskulud kannavad osavõtjad organisatsioonid ja klubid või sportlased ise.

Kõigil võistluste ajaks majutamiskohtadest huvitatutel tuleb pöörduda võistlusi korraldava organisatsiooni poole vähemalt 20 päeva enne võistluste algust. Majutuskohtade broneerimiseks tuleb esitada garantiikiri.

Paremusjärjestus: Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamiseks arvestatakse suuremat punktide kogusummat. Punkte arvestatakse järgmiselt: I koht – 7 punkti, II koht – 5 punkti, III koht – 4 punkti, IV koht – 3 punkti, V koht – 2 punkti ja VI koht – 1 punkt üksikvõistleja (ühepaat) ning iga võistleja kohta (paatkond).

Võrdse punktisumma korral määrab paremusjärjestuse suurem esikohtade (järgnevalt suurem paremate kohtade) arv.

Iga võistleja toob oma organisatsiooni või klubi võistkonnale punkte ainult ühel korral (ühes paadiliigis). Võistleja (paatkonna) osalemise korral kahes paadiliigis arvestatakse võistlejale (paatkonnale) võistkonnapunkte võistkonna esindaja stardieelse taotluse põhjal. Selles paadiliigis jääb antud võistleja (paatkonna) punktikoht vabaks, mis läheb järgmisele võistlejale (paatkonnale).

Kohalikud regatid: Organisatsioonide ja klubide poolt korraldatavate sõudevõistluste ja regattide juhendid koostavad korraldajad.

Lisatingimused: 2002. aasta sõudevõistluste kalenderplaanis ESL-i egiidi all korraldab võistlused selleks määratud organisatsioon või klubi lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliidu ja ESL-i žüriiga.

ESL-i juhatus kinnitab ESL-i kalenderplaaniga korraldatavatele võistlustele peakohtunikud, kes koostavad "oma meeskonna" ESL-i litsentsi omavatest sõudekohtunikust.

EMAJÕE KARIKAVÕISTLUSED

Distants ja programm: 11. mail kell 14.00 4000 m:

M2x, M2-, M1x, P1x, N2x, N2- ja N1x, T1x;

12. mail kell 11.00 2000 m:

M2x, M2-, M1x, P1x, N2x, N2-, N1x, T1x.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 11. mail kella 11.00-11.45.

Stardijärjekorra loosimine toimub kell 12.00.

Paremusjärjestus: Ühepaatide ja paatkondade paremusjärjestus selgitatakse kahe distantsi (4000 + 2000 m) aegade liitmise teel. Võrdse resultaadi korral on määravaks tulemus 2000 meetri distantsil.

Autasustamine: Võitnud paatkonda autasustatakse ESL-i "Emajõe karikaga", I, II ja III koha saavutanud võistkonda ja paatkondade liikmeid ESL-i diplomiga. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhindadega.

EESTI KARIKAVÕISTLUSED

Programm: Eelsõitude algus kell 12.00 (vajaduse korral). Finaalsõitude esimene start algab kell 14.00.

Võistlused korraldatakse A- ja B-finaalide süsteemis. Finaalvõistluste (A ja B) stardiintervall on 10 minutit.

Kell	14.00	TA 2x	M2x
		M2-	TA 1x
		M1x	PB+x
		N2x	TB 2x
		N2-	N 1x
		PA 2x	M4-
		PA 2-	PA 1x

Autasustamine: Võitnud võistkonda autasustatakse ESL-i "Eesti karikaga", I, II ja III koha saavutanud võistkondi ja paatkondade liikmeid diplomiga. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse ESL-i 2002. aasta karikavõitja karikaga.

EESTI NOORTE, JUUNIORIDE JA VETERANIDE LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Programm: 24.08

25.08

PB 1x	TC 1x	PA4+	PC1x
JUN2-	Vet. M4-	TA2x	TC2x
TA 1x	Vet. N4x	PB2x	JUM1x
PA 2x	TA 2-	TB1x	JUN1x
PA 2-	JUN M2x	JU M2-	TA4x
TB 2x	PB 4x	PA4x	P8+
PC2x	PA 1x		
	T8+		

Märkus: Eelsõitude algus kaks tundi enne esimest starti (vajaduse korral).

24.08 FA sõitude algus kell 16.00, 25.08 FA sõitude algus kell 12.00.

Sõitudevaheline intervall on 10 minutit.

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse vastava vanuseklassi Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedali ning diplomiga.

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Programm:

31.08

kell	16.00	M4-	16.45	M2x
	16.15	Mk/k 1x	17.30	N4x
	16.30	N1x	17.45	M8+

01.09

kell	12.00	M1x	12.45	N4-
	12.15	N2x	13.00	M4x
	12.30	M2-	13.45	N8+

Märkus: Eelsõitude algus 31.08 kell 14.00 ja 01.09 kell 10.00 (vajaduse korral).

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedali ning diplomiga.

EESTI VÄIKESTE PAATIDE REGATT

Distants ja programm: 05. oktoobril kell 14.00 5600 meetrit: M2-, M1x, N2- ja N1x;

06. oktoobril kell 11.00 2000 meetrit: M2-, M1x, N2- ja N1x.

Paremusjärjestus: Paatkondade paremusjärjestuse selgitab kahe distantsi (5600 + 2000 m) aegade summa. Võrdse resultaadi korral määrab kõrgema koha 5600 m tulemus.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 05. oktoobril kell 11.30 – 12.15. Stardijärjekorra loosimine kell 12.30.

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkonna liikmeid autasustatakse diplomi ja eriauhinnaga.

EESTI KAHEKSAPAATIDE SÜGISREGATT

Distants: Meestel 5600 m, naistel, mees- ja naisveteranidel 3800 m.

Stardiaeg: Meestel kell 13.00, naistel, mees- ja naisveteranidel kell 14.30.

Starditakse eraldistardist üheminutilise intervalliga.

Mandaat: Toimub võistluspaigas kell 10.30-11.15. Stardijärjekorra loosimine kell 11.30.

Autasustamine: Igas vanuseklassis esikoha saavutanud paatkonna liikmeid autasustatakse mälestuslindi ja diplomiga, II ja III koha saavutanuid – diplomiga.

Meeste ja naiste võistlusklassis autasustatakse esikohale tulnud paatkonda 1994. aastal reisiparvlaevaga "Estonia" hukunud sõudjate mälestuseks Sõudeklubi "Pärnu" poolt kehtestatud "Mälestuskillu" fotokoopiaga.

ERICH-WILHELM SEILERI JA BERNHARD LÖHMUSE XV MÄLESTUSVÕISTLUSED

Eesmärk: Sõudespordi populariseerimine, endiste sõude-sportlaste ning spordijuhtide Erich-Wilhelm Seileri ja Bernhard Lõhmuse mälestuse jäädvustamine.

Programm: M4-, M2x, M1x, P4-, P2x, P1x, N2x, N1x, T2x ja T1x.

Distants: 2000 + 2 x 500 meetrit.

Ajakava: Võistluste algus 2000 m distantsil kell 10.00 ja 2x500 m distantsil kell 14.00.

Reglement: 2000 m distantsil korraldatakse poolfinaalvõistlused. Vastavalt igas paadiliigis registreeritud osavõtjate arvule (ühepaat, paatkond) korraldatakse üks, kaks või enam poolfinaalvõistlust. Iga poolfinaali võitja pääseb finaali. Ülejäänud finaalkohad (6) komplekteeritakse poolfinaalides parimaid aegu saavutanud sõudjatest (ühepaat) ja paatkondatest, sõltumata nende kohast poolfinaalsõitides.

Finaalvõistlused korraldatakse 2x500 m distantsil.

Paremusjärjestus: Võistlejate (ühepaat) ja paatkondate (kahe- ja neljapaat) paremusjärjestuse määrab 2000 + 2x500 meetri läbimise parim koguaeg (kolme osavõistluse aegade summa).

Registreerimine: Osalevate klubide ja organisatsioonide vormikohased registreerimislehed koos paatkondate registree-rimiskaartidega (täidetud masinakirjas või trükitähtedega) esitatakse võistluste žüriile võistluspaigas (Sõudeklubi "Pärnu") kohe pärast Eesti karikavõistluste võitjate autasustamistseremoonia lõppemist (02.06).

Autasustamine: Vanuseklasside iga paadiliigi I, II ja III koha saavutanuid autasustatakse diplomiga. Esikohale tulnud võistlejaid (ühepaat) ja paatkondate (kahe- ja neljapaat) liikmeid autasustatakse Sõudeklubi "Pärnu" karikaga.

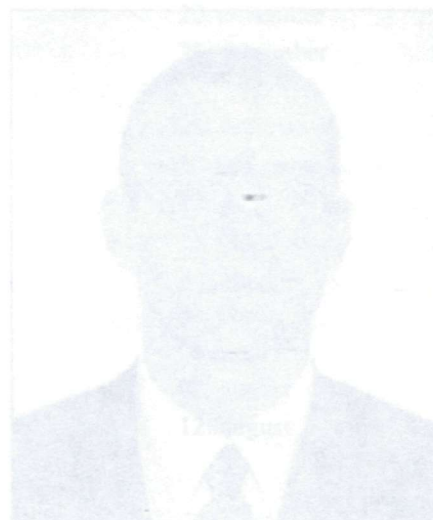
Eritingimused: Võistluste korraldaja Sõudeklubi "Pärnu" juhatusel koos võistluste nürriiga on õigus võistluste korraldamise ja autasustamise korras teha muudatusi vastavalt paadiliigis võistlejate (ühepaat) ja paatkondate (kahe- ja neljapaat) arvule ja tulemustele.

***

Emajõe ja Eesti karikavõistlustel toovad igas paadiliigis võistkonnapunkte kõik kuus punktikohale tulnud võistlejat (paatkonda), kes võivad kuuluda ühe võistlustel osaleva organisatsiooni või klubi võistkonna koosseisu.

***

Kõik üldsätetes ja võistluste juhendites määratlemata jäänud küsimused lahendatakse võistluspaigas Eesti Sõudeliidu, ESLBi nürri ja asjasthuvitatute vahel või eelnevalt võistluste ettevalmistamise käigus ESL-i peasekretäri vahendusel kirja teel (e-mail, faks) või suusõnalisel kokkuleppel, mille kohta vormistatakse vastavasisuline kirjalik esildis.

MÕNE LAUSEGA

Eesti Olümpiakomiteel uus president

21. novembril 2001 toimus "Estonia" kontserdisaalis Eesti Olümpiakomitee täiskogu ja Eesti Spordi Keskliidu esindajatekogu ühine koosolek, kus valiti EOK-i uus president ametist lahkunud Tiit Nuudi (1997-2001) asemele. EOK-i presidenditooli päris Mart Siimann.

Poliitika- ja sporditegelane Mart Siimann (sünd. 21.IX 1946) pärineb Pärnumaalt Kilingi-Nõmmelt.

M. Siimann lõpetas Tartu 5. Keskkooli (1965) ja Tartu Riikliku Ülikooli filoloogialal psühholoogia eriprogrammiga (1971).

Aastatel 1971-1975 töötas M. Siimann Töö- ja Juhtimise teadusliku Organiseerimise Laboratooriumi psühholoogi ja asejuhatajana ning Informatsiooni-Arvutuskeskuse osakonna juhatajana, 1975-1982 TRÜ filosoofiakateedri vanemteadurina.

1982. aastast töötas M. Siimann Eesti Televisiooni korrespondendiga, programmi peadirektori asetäitjana ja peatoimetajana. Aastatel 1987-1989 oli M. Siimann Eesti Raadio direktor, 1989-1992 Eesti Televisiooni peadirektor ja 1992-1995 AS Reklamitelevisiooni tegevdi- rektor.

1995-1997 oli M. Siimann Riigikogu VIII koosseisu liige, Riigikogu Koond- erakonna fraktsiooni esimees, 1997-1999 Eesti Vabariigi peaminister ja 1999. aastast Riigikogu liige.

Koolipoisina harrastas M. Siimann Tartu Laste ja Noorte Spordikoolis riist- võimlemist, millest saadud spordipisik tõi ta hiljem spordi juhtivtegelaste rida- desse ja nimelt spordiselts "Kalevi" esi- meheks (1996), Eesti Spordi Keskliidu aseesimeheks (1999) ja Eesti Olümpia- komitee liikmeks (1999). Ühiskondliku

tegevuse valdkonnas on M. Siimann Kaitseliidu Vanematekogu liige ja Peda- googikaülikooli kuratooriumi liige, MTÜ "Mõistuse ja südamega" esimees.

Mart Siimanni on autasustatud Eesti Riigivapi II klassi teenetemärgi ja Norra Kuningliku I klassi teeneteordeniga.

"Eesti Sõudja" toimetus soovib uuele EOK-i presidendile tegusat ja tõhusat vabariigi spordielu juhtimist.

***

Samal EOK-i täis- ja ESK-i esindajateko- gu koosolekul (21.XI 2001) otsustati mõlema organisatsiooni ühendamine alates 1. jaanuarist 2002.

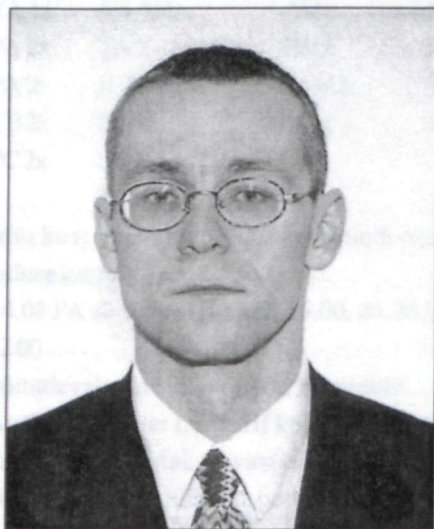
***

Eesti Sõudeliidu president Tarmo Kõuts valiti Eesti Olümpiakomitee Täitevkomitee liikmeks, peasekretär Jaan Tults Esin- dajate Kogu liikmeks.

2001. aasta hooaja avavõistlused Tartus. Vasakult: ESL-i president Tarmo Kõuts, ESL-i peasekretär Jaan Tults ja Tartu Sõudeklubi "Aht" president Ülo Tõlp.

Eesti Sõudeliidul uus peasekretär

Eesti Sõudeliidu peasekretäriks sai Eduard Laur, vahetades sel ametipostil välja Jaan Tultsi, kes asus täitma ESL-i peatreeneri ja Ateena (2004) olümpiare- gati projektijuhi kohustusi.

Eduard Laur sündis 24. veebruaril 1967. aastal Pärnus.

E. Laur õppis Pärnu I Keskkoolis (1974-1985) ja Tallinna Polütehnilise Instituudi automaatika kateedris (1985-1990) auto- maatika ja telemehaanika erialal.

E. Laur töötas Estoplasti arvutuskes- kuse juhatajana (1990-1998), rahvusva- helise kontserni Alcatel Eesti direktori- na (1998-2002) ja kontserni struktuuri-

muudatuse tõttu asus juhtima firmat Adventus Solutions.

Koolipoisina Pärnus tegeles E. Laur aktiivselt purjespordiga. On tulnud Pärnu noortemeistriks ja saavutanud auhinnalisi kohti vabariiklikel võistlustel. 2000. aastast on E. Laur tegelenud sõudeergomeetriga ja saavutanud sel alal auhinnalisi kohti. 1991. aasta 34. Muhu väina regatil saavu- tas ta purjejahtide teises võistlusgrupis purjekal "Lembitu" teise koha.

Eduard Laur on 2001. aastast B-lit- senti sõudekohtunik.

Eesti sõudespordi 2001. aasta parimad

Parim meessõudja	–	Jüri Jaanson, SK "Pärnu",
parim naissõudja	–	Kalli Meriste, SK "Pärnu",
parim meesjuunior	–	Tõnu Endrekson, SK "Pärnu" ja Leonid Gulov, SK "Energia",
parim noormees	–	Oleg Vinogradov, SK "Pärnu",
parim neiu	–	Sille Vaiksaar, SAK "Tartu",
parim treener	–	Sergei Gluško, SK "Energia" ja Mihkel Leppik, SK "Pärnu",
parim vabatahtlik treener	–	Igor Prosvinin, Tallinna SK,
parim kohtunik	–	Mihkel Klementsov, Tallinna SK.

ÕNNITLEME!

75	Erich Tamm	14. märts	40	Marju Saks-Hein	05. jaanuar
	Hulda-Astrid Pentma	03. aprill		Urmas Hein	02. veebruar
	Harald Jäetma	22. september		Maire Roots-Jürgenstein	23. veebruar
65	Rein Pöldme	12. jaanuar		Toomas Kasearu	04. august
	Mari Lippmaa-Ustal	09. aprill		Arvi Peet	24. august
	Karin Tõnissoo	23. oktoober		Ingrid Aija-Võsu	26. detsember
60	Ilmi Nael	11. jaanuar	35	Eduard Laur	24. veebruar
	Enn Lamp	27. jaanuar		Heli Tugedam-Kiho	02. juuni
	Toivo Ormisson	12. juuni		Katre Zoova-Pind	07. november
	Ants Otsa	30. juuni		Margit Maleva-Salk	19. november
	Olev Pertmann	28. september		Tatjana Gandžuk-Grigorjeva	17. august
	Gennadi Kinko	28. oktoober	30	Terje Spiegelberg	13. juuli
55	Silva Maljuk-Ennok	11. märts		Raini Lelle	20. november
	Eerik Meriste	14. juuli		Janek Peterson	26. detsember
	Juho Junninen	28. august	25	Kärt Männiku	08. veebruar
	Olev Remsu	01. november		Moonika Tõrva	15. mai
45	Tiia Leppik-Arnemann	27. jaanuar		Jarek Mäestu	25. august
	Igor Prosvirnin	13. veebruar		Indrek Peterson	17. oktoober
	Malle Ojokas	14. veebruar	20	Karmen Sits	25. veebruar
	Aire Juhkam-Saaler	17. august		Lauri Vare	04. aprill
	Ingrid Tamm	17. oktoober		Olga Toome	02. august
	Peeter Järvelaid	28. november		Mari-Liis Graumann	12. august

MIHKEL LEPPIK – 70

Mihkel Leppik andis valjuhäälselt märku oma ilmaletulekust 1932. aasta oktoobrikuu 27. päeval.

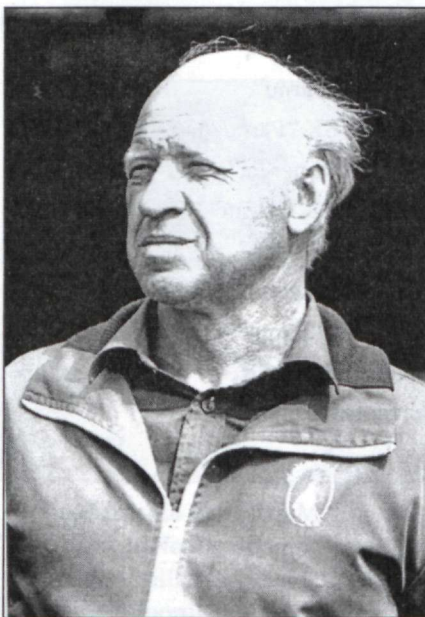
Eesti sõudmisele kujunes see päev, mil Mihkli-nimeline suhtlemisaldis, energiaküllane, lõbusatujuline, aasimishimuline krutskimeister 1949. aastal Tallinnast Pärnu kolis ja tollases Jahtklubis sõudmistreeningutega alustas, ajalooliseks tähtsündmuseks, sest sellest päevast alates kuni tänaseni, ja seda tervenisti 53 aastat järjepanu, on ta olnud Eesti sõudesporti juures, selle spordiala esireas.

Mihkel Leppik alustas sõudetreeninguid VK-SÜ “Spartaki” treeningugrupis Arnold Ebroki käe all ja Erich-Wilhelm Seileri juhendamisel. Kaks aastat hiljem, 1951, alustas ta iseseisvat treeneritööd.

Mihkel Leppik on aastatel 1952-1955 tulnud kuuel korral Eesti meistriks akadeemilises sõudmises ja ühel korral rahvapaadil. Ta on spordiühingu “Spartak” üleliiduliste meistrivõistluste hõbemedali omanik 1952. aastal paarisaueru kahepaadil.

Mihkel Leppik on ehitanud Pärnu kaks sõudebaasi – “Spartaki” (1952) ja “Dünamo” (1960), ehitanud koos Arvo Looritsaga sõudesisebasseini (1981). Kõik need kolm sõuderajatist ehitati kas Mihkel Leppiku otsesel juhtimisel ja eestvedamisel või praktilisel osalemisel koos sõudjatega nn. ühiskondlikus korras, kasvatades ja edendades sel viisil sõudjatepere kollektiivsust, monoliitsust, töökust, abivalmidust, oskust ja võimet igas olukorras peremeheks jääda. Just nimelt tänu niisugusele töökasvatusele on Mihkel Leppiku hoolealustest saanud tänapäeva Eestis edukad ettevõtjad, äri- mehed, firmajuhid ja seltskonnategelased.

Mihkel Leppiku teeneid Eesti sõudesporti edendamisel on hinnatud Eesti NSV teenelise treeneri nimetuse omista-

misega 1967. aastal. Talle anti ka NSV Liidu teenelise treeneri nimetus 1990. aastal. 1994. aasta 24. veebruaril anti Mihkel Leppikule Pärnu linna Vapimärk aastakümnetepikkuse töö ja suurte teenete eest linna spordiela arendamisel. Kahel korral – 1989. ja 1990. aastal – on Mihkel Leppik tunnistanud vabariigi parimaks treeneriks.

Mihkel Leppiku nimekate kasvandike nimekiri on väga pikk. Sellesse mahuvad maailma, Euroopa, NSV Liidu meistrid ja medaliomanikud, spordiühingute

“Spartak” ja “Dünamo” üleliidulised meistrid ja medalivõitjad, rääkimata juba eesti meistrivõistlustest ning võistkondlikest võitudest vabariigi meistri- ja karikavõistlustel.

Mihkel Leppiku elupõline armastus – sõudesport – on tema elutöö, tema au, uhkus, kuulsus ja südametunnistus. Ta on olnud “sportlikuks isaks” ja õpetajaks kümnekonnale sõudjate põlvkonnale, kelle õpetussõnu ja juhtnõore jaigus juba praeguste sõudjate emadele-isadele, vanaemadele-vanaisadele.

Mihkel Leppikul on kuldne põhimõtte: kui midagi alustada, tuleb see ettevõtmine viia korraliku lõpplahenduseni, kui midagi meisterdada, siis tuleb sinna panna kogu südamesoojus ja käteosavus.

Niisugune ta on – Mihkel Leppik – sõudja, treener, õpetaja, kasvataja, ehitaja, remondimees, meisterdaja, kõik see, millele ta on pühendanud kogu oma elu, ööpäevaderingselt, aastateringselt, enama kui poole sajandi pikkuselt.

Eesti Sõudeliit ja “Eesti Sõudja” toimetused soovivad Mihkel Leppikule jätkuvat edu Eesti sõudesporti edendamisel!

“Merevaigust aer”, Trakai, 28.-29.07.2001, MAX võitjad Indrek Peterson, Andrei Jämsa, Tõnu Endrekson, Jarek Mäestu – Mihkel Leppiku kasvandikud.

JUHAN PAALO – 55

Juhan Paalo sündis 23. novembril 1947. aastal Pärnus.

Juba koolipõlves vallutas spordipiisik Juhan Paalo olemuse, oli see siis Rae-küla Metsakombinaadi staadionil vuti tagumine, võrkpalli togimine, jões või meres ujumine, võidujooksimine, poksimine, maadlemine, suusatamine.

1963. aasta kevadel kutsus naabri-poiss Juho Junninen, tervenisti kolme nädala võrra vanem Juhan Paalost, ta kaasa sõudetreeningutele, kus tema esimeseks juhendajaks oli Asta Oidermann, kes tegi õpiahimulisele mehehakatisele aeruvaldamise aabitsatõed üksipulgi selgeks ja seda niivõrd hästi, et pärast-poolle Mihkel Leppiku käe all hakkas noormehe sõudjatee aina ülesmäge minema.

1966. aastal "istutati" Juhan Paalo Jüri Reimanni, Peeter Sonntaki ja Rein Põllustega kokku neljapaati. Sellest neljapaadist sai 1960-ndate aastate teisel ja 1970-ndate aastate esimesel poolel vabariigi üks parimaid ekipaaže, kelle kontosse kirjutati 1967. ja 1971. aasta NSV Liidu meistrivõistluste ning 1967. aasta Rahvaste spartakiaadi hõbemedalid.

Viiekümne viieseks saava mehe tenneteleht on aukartustäratav. Ta on võitnud 36 Eesti meistritiitlit, neist roolijata kahepaadil – 5, roolijaga kahepaadil – 2, roolijata neljapaadil – 8, roolijaga neljapaadil – 7, paarisaueru neljapaadil – 2 ja kaheksapaadil – 11. Ainult ühe- ja paarisaueru kahepaadil ei ole Juhan Paalo küündinud kuldmedalini. Sellele suurele meistritiitlite arvule saab ta lisada veel

Juhan Paalo (paremal) oma kauaaegse paadikaaslase ja sõbra Toivo Zoovaga 2001. aasta Euroopa Masters Cupil roolijata kahepaadil võidetud kuldmedaliga.

11 võitjalinti kaheksapaatide sügisregatilt, mis on sõudjate peres senini parim tulemus. Juhan Paalo võistlejatee on mehe viinud Soome, Ungari ja Poola sõudetrassidele.

Esimese (1966) ja viimase (1994) Eesti meistritiitli vahele mahub tervenisti 28 tegusat ja töökast sõudmisaastat oma vaevald, murede ja rõõmudega...

Suurest spordist loobununa ei ole Juhan Paalo aeru nurka visanud. Sõudeveteranina on tema aerulaba kündnud Saksamaa, Hollandi, Sloveenia, Hispaania, Prantsusmaa veekogusid, kus on isiklikku auhinnakappi kogunud maailma Masters Cupilt 3 ja Euroopa Masters Cupilt 2 kullakarvalist medalit.

Kuid Juhan Paalo üksnes ei sõua, vaid mängib ka jalgpalli linna veteranide koondises, osaleb Pärnu meistrivõistlustel võrkpallis, käib korvpallitreeningutes, lumerikkamatel talvedel ka suusatamas. Ta on osalenud ka Eesti meistrivõistlustel jäähokis – Audru Karusloomakasvatuse meeskonnas.

Oma juubeliaastal võib Juhan Paalo teha rõõmu valmistava kokkuvõtte oma 39-aastasele sõudesportlase karjäärile...

Eesti Sõudeliit ja "Eesti Sõudja" toimetused soovivad toimekale sõudeveteranile tegusaid ja tulemusterohkeid eluaastaid!

IN MEMORIAM

Erik Nigula

4.IV 1950-13.II 2002

Erik Nigula sündis 4. aprillil 1950. aastal Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis.

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog.

si- ja Taksopargis autojuhina, millist ametit pidas ka järgneval kolmel ajateenistuse aastal Nõukogude Armees (1968-1970).

Armeeteenistusele järgnesid tööastad KS "Dünamo" sõudebaasis autojuhi (1971-1973) ja Põhikooli (1973-

1975) juhatajana. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis.

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis.

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis.

kahel korral (1964 ja 1965), saades veel mitu hõbe- ja pronksmedalit (1965-1967). Sõudjana kujunes talle edukaks 1968. aasta, mil ta võitis Eesti noorte meistritiitli roolijata kahe- ja neljapaadil.

Ametialane tegevus – töötamine ehitusprojektsiooni autojuhina

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis.

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog.

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog. Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis.

Erik Nigula õppis Tallinnas, Kesk-Tallinn linnaosa 1. asumis. Tema vanemad olid kunstnikud ja muusikud. Tema ema oli pianist ja muusikoloog, isa oli muusik ja muusikoloog.

EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK

Eesti Sõudeliit

Regati pst. 1, 11911 Tallinn

Tel. (0) 6398 675

Faks: (0) 6398 653

e-mail: estonianrowing @hot.ee

Eesti Sõudeliidu juhatus

President	Tarmo Kõuts	Eesti Kaitseväe juhataja, viitseadmiral	(0) 6661 003
Viitsepresident	Robert Närska	Eesti Maapanga peadirektor	(0) 6408 300 robert.narska @mail.ee
Viitsepresident	Mihkel Klementsov	Estover-Kaubanduse osakonnajuhataja	(0) 5158 315 mihkel.klementsov @estover.ee
Liikmed:	Peeter Allik	ENIRO Eesti AS-i juhataja	(0) 630 0200 peeter.allik @eniro.ee
	Henn Elmet	EPMÜ rektor	(07) 313 008 rec@eau.ee
	Tõnu Endrekson	SK "Pärnu" tegevõudja	(0) 5693 160
	Arne Graumann	OÜ Longfordi direktor AS If Eesti Kindlustus	(043) 36 518 051 44573 arne.graumann @mail.ee
	Ants Kiviselg	Viljandimaa esinduse juht Eesti Kaitseväe personaliosakonna ülem	(0) 6951 010 ants.kiviselg @mail.ee
	Reet Palm	SK "Kalevi" sõudetreener	(044) 35 810 052 52108 matti @estpak.ee
	Marian Vahuri	OÜ Belfordi juhataja	(0) 660 4913 belford @online.ee
	Ivar Virkus	In Pro&Partners nõukogu esimees	(0) 6461 188 056 244 414

Eesti Sõudeliidu revisjonikomisjon

Esimees	Jaan Vaiksaar	SAK "Tartu" juhataja	050 37554 saktartu @online.ee
Liikmed:	Krista Kungla	OÜ Jugenti Tartu müügiesindaja	051 77366
	Ruth Vaar	Viljandi SK treener	056 483 053 RUTH.SOUD @mail.ee

Eesti Sõudeliidu žürii

Esimees	Hugo-Herbert Artma	(044) 31 788
---------	--------------------	--------------

Eesti Sõudeliidu töötajad

Peasekretär	Eduard Laur	(0) 6398 675 051 61870 eduardlaur @hot.ee
Peatreener	Jaan Tults	(0) 6398 675 055 41325 jaan@era.sport.ee
Büroo juhataja	Kaia Laur	(0) 6398 675 estonianrowing @hot.ee

Sõudeklubid

"Aeron"	056 282 104	Tallinna SK	Sõudebaasi tee 21
President Mati Villsaar			13517 Tallinn
			(0) 657 4864
"Aht"	Ranna tee 1	President Marian Vahuri	(0) 660 4913
	51013 Tartu	Treener Igor Prosvirnin	050 12386
	(07) 334 068		
	(07) 334 068	SAK "Tartu"	Ranna tee 3
President Ülo Tõlp			51013 Tartu
Treener Ülo Tõlp			(07) 352 415
			(07) 361 111
"Kalev"	Suur-Jõe 50B	President Aksel Kivi	050 67255
	80042 Pärnu	Treener Jüri Kurul	
	(044) 32 456		
	050 63809	Viljandi SK	Ranna pst. 6
President Matti Killing			71003 Viljandi
Treener Reet Palm			050 11874
	(044) 32 456	President Indrek Ilves	056 483 053
	052 52108	Treener Ruth Vaar	
"Pärnu"	Rääma 27	"Viiking"	Võidu 4
	80039 Pärnu		20609 Narva
	(044) 43 797		(035) 73 504
	(044) 31 358	President Ivan Mastakov	
President Margus Tammekivi			
Treener Mihkel Leppik			
	(044) 43 797		

Sõudebaasid

"Energia"	Jõe 1	Tartu Linna SB	Ranna tee 3
	20609 Narva		51013 Tartu
	(035) 73 504	Juhataja Jaan Vaiksaar	050 37554
Juhataja Ivan Mastakov		Treener Jüri Kurul	050 67255
Treener Valeri Osmokesku			
	(035) 73 504	Tartu Ülikooli Emajõe	Ranna tee 1
	055 28152	Sõudebaas	51013 Tartu
		Juhataja Ülo Tõlp	(07) 334 068
Haabersti Vaba Aja Keskus	Sõudebaasi tee 21		
Harku SB	13517 Tallinn	Viljandi SK	Ranna pst. 6
	(0) 657 4864		71003 Viljandi
Juhataja Priit Tasane		Juhataja Mati Jürisson	052 00454
	050 20991	Treener Ruth Vaar	056 483053
"Kalev"	Suur-Jõe 50B		
	80042 Pärnu		
	(044) 38 766		
	050 63809		
Juhataja Matti Killing			
Treener Roman Lutoškin			
	(044) 38 766		
"Pärnu"	Rääma 27		
	80039 Pärnu		
	(044) 43 797		
	050 13609		
Juhataja Arvo Loorits			
Treenerid Tatjana Jaanson			
Raini Lelle			
	(044) 43 797		
	(044) 43 797		

Spordikoolid

Narva "Energia"	Võidu 4	Viljandi SK	Vaksali 4
	20609 Narva		71020 Viljandi
	(035) 73 504	Direktor Urmas Müür	(043) 33 533
Direktor Ivan Mastakov		Treener Ruth Vaar	056 483053
Treener Sergei Gluško			
	(035) 73 504		
	055 11443		
Pärnu "Kalev"	Ringi 14A		
	80014 Pärnu		
	(044) 59 684		
Direktor Anu Tammik			
Treener Ulvi Lutoškin			
	(044) 38 776		

Toimetuselt

Austatud lugeja!

Sinu kätte jõudis Eesti Sõudeliidu aastakirja kümnes number. See on juubelinumber – kokkuvõtte toimetuse kümneaastasest tegemisest-toimetamisest, mille aja jooksul oleme püüdnud olla meie spordiala eluolu vahendajaks, heites pilku sõudespordi ajaloole ja käsitledes tänapäeva probleeme. Mismoodi ja kuidas meie ettevõtmine on õnnestunud, see jääb Teie vaagida ja otsustada.

Toimetus on ülimalt tänulik Eesti Sõudeliidu ekspresidendile hr. Peeter Mardnale tema aastatepikkuse abi ja moraalse toetuse eest, tema iga-aastaste sisujuhatavate, meid innustanud ja kohustanud sõnade eest meie aastakirja esimesel leheküljel, mis iga kord andis toimetusele mõtte ja suuna "Eesti Sõudja" järjekordse numbriga kokkuseadmisel ja toimetamisel.

Toimetusel on samuti heameel tõdeda, et "Eesti Sõudja" ümber on koondunud endiste ja praeguste sõudjate, funktsionääride ja aktivistide, sõudeelu juhtide ja sõudesõprade – tõsimeelsete asjahuvitatute ja tegijate kollektiiv, kes oma teadmisi ja oskusi ei ole hoidnud vaka all, vaid nende paberile panekuga kirjastõnas on oluliselt kaasa aidanud meie aastakirja sisustamisele nii elava sõna kui ka mitmesuguse illustreeriva materjaliga.

Toimetus on tänulik Ülo Tõlpile, Veljo Kalepile, Mihkel Klementsovile, Jaan Tuultsile, Jarek Mäestule, Ruth Vaarile, Tõnu Endreksonile, Silver Sonntakile ja veel paljudele, paljudele teistele osava sõnaseadmise ja sisuka kaastöö eest.

Suur-suur aitäh kõigile neile, kes võtsid kätte sullepea, et panna paberile oma mõtted armastatud spordiala aastakirja järjekordse numbriga jaoks!

"Eesti Sõudja" eelmise numbriga edusoo-vid 2001. aastaks on täitunud. Selle tõendiks on Jüri Jaanson, Tõnu Endrekson, Leonid Gulovi, Andrei Šilini ja Silver Sonntaki seitsmes koht maailmameistrivõistlustel ühe- ja paarisaueru neljapaadil ning Tõnu Endreksoni ja Leonid Gulovi maailmameistri kuldmedal juunioride paarisaueru kahepaadil. Need olid toredad saavutused, mis muutsid meid enesekindlamaks ja sisendasid meisse suure annuse optimismi tulevaste võitude sepiamiseks.

"Eesti Sõudja" soovib kõigile oma lugejatele, vabariigi sõudjateperele edurohket ja õnnerikast 2002. aastat, tugevat tervist ja jaksu Eesti sõudespordi edendamisel, kõikide lootuste, ootuste ja soovide täitumist!

"Eesti Sõudja" toimetus

TOIMETUS

Peatoimetaja: Hugo-Herbert Artma

Voorimehe 14,
80032 Pärnu
tel. (044) 31 788

Toimetuse kolleegium:

Mihkel Klementsov

Kaia Laur
Peeter Mardna
Vahur Mäe
Jarek Mäestu
Silver Tammik
Jaan Tuults
Ülo Tõlp

Keeletoimetaja:

Virve Pillau

Väljaandja:

Eesti Sõudeliit

Regati pst. 1, 11911 Tallinn
tel. (0) 639 8675
faks (0) 639 8653
e-mail: estonianrowing@hotmail.ee

Trükk:

Spin Press

Regati pst. 1, 11911 Tallinn
tel. (0) 639 8734
faks (0) 6 398 733

Sisukord

Tervitus kontradmiral Tarmo Kõutsilt	1
SPORT- EESTI MÄRK!?	3
Peatoimetaja veerud	8
EESTI SÕUDESPORDI BIOGRAAFILINE LEKSIKON	9
EESTI SÕUDEKOHTUNIKUD 2001. AASTAL	9
JUUNIORIDE (U-23) MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSTEL	10
VETERANID PRANTSUSMAAL	11
SÕUDMISE AJALUGU KAANTE VAHEL	13
MEIE OMA RAAMAT	14
SÕUDESPORDI AJALOO UURIMISEST JA UURIJATEST	16
Katkend Kersti Paldise loost "Esimesed hääleharjutused "esimese karjuja" rollis"	17
OXFORDI SÕUDMISEST	17
NÜÜDISAEGNE SÕUDEKESKUS TARTU	19
SOS!!!	20
SÕUDETEHNIKAST JA INVENTARIST	22
UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB	23
NIKOLAI PIMENOV NAERAB... ..	25
Sõudespordi ajalugu sõnas ja pildis	26
EESTI SÕUDMINE 2001	29
EESTI SÕUDMINE }2002	35
2002. aasta sõudevõistluste kalender	36
EESTI 2002. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE ÜLDJUHEND	37
MÕNE LAUSEGA	40
Eesti sõudespordi 2001. aasta parimad	41
ÕNNITLEME!	41
MIHKEL LEPPIK – 70	42
JUHAN PAALO – 55	43
IN MEMORIAM	44
EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK	45
Toimetuselt	47

Esikaane foto: Arnold Green, Eesti Olümpiakomitee president 1989-1997

new balance

PE^B
1183 20021
1

Maailmameistrivõistlused Luzernis. Paarisaueru neljapaat. Vasakult: Tõnu Endrekson, Leonid Gulov, Andrei Šilin, Silver Sonntak.

“Reklaampaat”. Maailmameistrivõistluste ajal demonstreerisid šveitslased 24 sõudjaga paadihiiglast.

